

ŠKODA AUTO VYSOKÁ ŠKOLA o.p.s.

Studijní program: N6208 Ekonomika a management

Studijní obor/specializace: 6208T139 Globální podnikání a marketing

HODNOCENÍ PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ V ČESKÉ REPUBLICE V MEZINÁRODNÍM SROVNÁNÍ

Diplomová práce

Bc. Radek NEČAS

Vedoucí práce: PhDr. Jiří Malý, Ph.D.

ŠKODA AUTO Vysoká škola

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Zpracovatel: **Bc. Radek Nečas**

Studijní program: Ekonomika a management

Obor: Globální podnikání a marketing

Název tématu: **Hodnocení podnikatelského prostředí v České republice v mezinárodním srovnání**

Cíl: Cílem diplomové práce je zhodnocení kvality podnikatelského prostředí v České republice v čase a jeho srovnání s vybranými zeměmi EU a mimo EU

Rámcový obsah:

1. Hodnocení podnikatelského prostředí dle metodik renomovaných mezinárodních institucí
2. Zhodnocení kvality podnikatelského prostředí a z toho plynoucí konkurenceschopnosti ekonomiky České republiky v čase
3. Posouzení kvality podnikatelského prostředí a konkurenceschopnosti České republiky ve srovnání s vybranými zeměmi EU a mimo EU

Rozsah práce: 55 – 65 stran

Seznam odborné literatury:

1. Doing Business. Washington, DC: The World Bank Group, 2004-2019. Dostupné z: <http://www.doingbusiness.org/>
2. The Global Competitiveness Report. Geneva: World Economic Forum, 2000-2019. Dostupné z: <https://www.weforum.org/reports>

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci vypracoval samostatně a použité zdroje uvádím v seznamu literatury. Prohlašuji, že jsem se při vypracování řídil vnitřním předpisem ŠKODA AUTO VYSOKÉ ŠKOLY o.p.s. (dále jen ŠAVŠ) směrnicí OS.17.09 Vypracování závěrečné práce.

Jsem si vědom, že se na tuto závěrečnou práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, že se jedná ve smyslu § 60 o školní dílo a že podle § 35 odst. 3 je ŠAVŠ oprávněna mou prací využít k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna podle § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.

Beru na vědomí, že ŠAVŠ má právo na uzavření licenční smlouvy k této práci za obvyklých podmínek. Užiji-li tuto práci, nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, mám povinnost o této skutečnosti informovat ŠAVŠ. V takovém případě má ŠAVŠ právo ode mne požadovat příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to až do jejich skutečné výše.

V Mladé Boleslavi dne 30. 4. 2020

Vlastnoruční podpis

Tímto bych rád poděkoval PhDr. Jiřímu Malému, Ph.D. za odborné a velmi vstřícné vedení práce. Dále bych rád touto formou ocenil podporu ze strany mé rodiny, příbuzných a nejbližších přátel, kteří mi byli oporou v průběhu magisterského studia.

Obsah

Úvod	9
1 Konkurenceschopnost	11
1.1 Definice	11
1.2 Význam měření konkurenceschopnosti	12
1.3 Měření a zvyšování konkurenceschopnosti v minulosti	13
2 World Economic Forum	15
2.1 Činnosti WEF.....	16
2.2 The Global Competitiveness Report (GCR)	17
3 Metodika pro výpočet Global Competitiveness Index 4.0 (World Economic Forum) ..	20
3.1 Pilíře pro sestavení GCI 4.0	23
3.1.1 Makroekonomická stabilita (4. pilíř).....	26
3.2 Výpočet GCI 4.0	29
4 The Global Competitiveness Report – informace o každoroční zprávě	31
4.1 Struktura a úvod Reportu	31
4.2 Hlavní obsah Reportu	34
5 Konkurenceschopnost optikou dalších mezinárodních organizací	36
5.1 The World Competitiveness Yearbook – IMD	36
5.1.1 Metodika pro tvorbu World Competitiveness Ranking (WCR)	37
5.1.2 Důvody upřednostnění GCR před WCY	39
5.2 Doing Business – The World Bank	40
5.2.1 Metodika pro tvorbu reportu Doing Business	41
5.2.2 Důvody upřednostnění GCR před Doing Business	43
6 Metodika hodnocení konkurenceschopnosti s využitím dat WEF	45
7 Konkurenceschopnost české ekonomiky v čase	48
7.1 Česká republika v období 2005–2019.....	48
7.2 Hodnocení výsledků v rámci kategorií a jednotlivých pilířů.....	51
7.2.1 Kategorie „Enabling Environment“	53
7.2.2 Kategorie „Human Capital“	55

7.2.3	Kategorie „Markets“	58
7.2.4	Kategorie „Innovation Ecosystem“	60
7.3	Detailní analýza výsledků	62
7.3.1	Celkové výsledky	64
7.3.2	Instituce	67
7.3.2.1	Analýza pilíře „Instituce“ dle metodiky GCI	67
7.3.2.2	Analýza pilíře „Instituce“ dle metodiky GCI 4.0.....	68
7.3.2.3	Zjištění a závěr	68
7.3.3	Vzdělávání.....	69
7.3.3.1	Analýza 4. pilíře dle GCI „Zdraví a primární vzdělávání“	69
7.3.3.2	Analýza 5. pilíře dle GCI „Vyšší vzdělávání a trénink“	70
7.3.3.3	Analýza 6. pilíře dle GCI 4.0 „Dovednosti“	72
7.3.4	Zdraví	73
7.3.4.1	Hodnocení oblasti zdraví za období 2006–2017	73
7.3.4.2	Hodnocení oblasti zdraví za období 2018 a 2019	75
7.3.4.3	Zhodnocení výsledků za oblast zdraví v letech 2006–2019	76
7.3.5	Efektivita trhu zboží a služeb / Trh zboží a služeb	76
7.3.6	Efektivita trhu práce	79
7.3.7	Úroveň rozvoje finančního trhu	82
7.4	Zhodnocení vývoje v čase a doporučení.....	83
7.4.1.1	Srovnání úrovně konkurenceschopnosti ČR – 2006 vs. 2017	84
7.4.1.2	Doporučení pro budoucí zajišťování konkurenceschopnosti ČR	87
8	Konkurenceschopnost ČR ve srovnání s vybranými zeměmi EU a mimo EU.....	88
8.1	Popis ekonomik vybraných pro srovnání.....	88
8.2	Česká republika vs. Slovensko	90
8.3	Česká republika vs. Polsko.....	92
8.4	Česká republika vs. Rakousko.....	94
8.5	Česká republika vs. Německo	96
8.6	Česká republika vs. Nizozemsko	98

8.7	Česká republika vs. Spojené státy americké.....	100
8.8	Česká republika vs. Čínská lidová republika.....	102
8.9	Česká republika vs. Indie.....	105
8.10	Srovnání dopadů ekonomické krize na hodnocené ekonomiky	107
9	Závěr.....	111
	Seznam literatury.....	113

Seznam použitých zkratk a symbolů

4IR	The Fourth Industrial Revolution (4. průmyslová revoluce)
DB	Doing Business (Report)
ECB	European Central Bank (Evropská centrální banka)
EU	Evropská unie
EMF	European Management Forum
EMU	Economic and Monetary Union (Hospodářská a měnová unie)
GCI	Global Competitiveness Index
GCR	The Global Competitiveness Report
HDP	Hrubý domácí produkt
ICT	Informační a komunikační technologie
IMD	International Institute for Management Development
IMF	International Monetary Fund (Mezinárodní měnový fond)
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
WB	The World Bank (Světová banka)
WCY	The World Competitiveness Yearbook
WEF	World Economic Forum (Světové ekonomické fórum)

Úvod

Problematika hodnocení kvality podnikatelského prostředí ekonomik je v dnešní době, která je typická velkou mírou globalizace, a tím tedy velkého množství vlivů pramenících z podstaty existence mezinárodního obchodu, velmi důležitým aspektem, jenž by neměl být žádným zodpovědným podnikatelem, firmou či investorem za žádných okolností přehlížen. Otázkou, která tedy vyvstává, je, jakým způsobem lze kvalitu podnikatelského prostředí, potažmo konkurenceschopnost, hodnotit.

Cílem této práce je zkoumání metodik využívaných renomovanými mezinárodními institucemi pro hodnocení konkurenceschopnosti ekonomik včetně identifikace hlavních rozdílů, výhod a nevýhod každé z nich. Pro další zkoumání bude vybrána ta, která se bude jevit jako nejvhodnější pro zhodnocení kvality podnikatelského prostředí České republiky v čase, a také pro detailní srovnání současných (2018, 2019) výsledků ČR s ostatními ekonomikami Evropy (Německo, Slovensko, Polsko, Rakousko, Nizozemsko), Ameriky (USA) a Asie (Čína, Indie).

V první části práce je věnována pozornost problematice konkurenceschopnosti ekonomik. Jsou zde zmíněny některé základní definice, historie a význam jejího měření a sledování. Následuje představení renomovaných světových organizací (3), které sehrávají klíčovou roli při hodnocení ekonomik, jež vstupuje jako jeden z důležitých atributů do rozhodovacího procesu podnikatelů, firem a investorů o budoucích investičních aktivitách. Součástí představení těchto institucí je popsání historie jejich fungování, přiblížení metodiky, které ve svých hodnoceních využívají, a také podoba ročních reportů, v rámci kterých zjištěné výsledky publikují. Zejména organizaci The World Economic Forum (Světové ekonomické fórum) je věnována větší pozornost, neboť právě její data byla autorem práce vybrána jako nejvhodnější pro účely dalšího zkoumání. Důvody pro toto rozhodnutí jsou sepsány v rámci dvou podkapitol, kde jsou jednotlivé výhody i nevýhody využití popisovaných reportů shrnuty.

Praktická část této práce je uvedena kapitolou, která slouží k přiblížení metodiky využití při hodnocení kvality podnikatelského prostředí ČR v čase a jejího srovnání s ostatními světovými ekonomikami. Účelem této kapitoly je lepší srozumitelnost, větší transparentnost a lepší orientace čtenáře v dané problematice, neboť se jedná

o značně komplexní téma. Rovněž může být tato kapitola využita pro účely navázání dalšího výzkumu, pro který tato problematika bezesporu nabízí velký prostor. Je zde popsána využitá metodika, data využitá při hodnocení a srovnání včetně jejich zdrojů, a také zkoumané ekonomiky, které byly vybrány pro účely této práce.

Hlavní obsah praktické části je členěn do dvou oblastí – hodnocení kvality podnikatelského prostředí ČR v čase a srovnání kvality podnikatelského prostředí ČR s ostatními světovými ekonomikami k roku 2018, resp. 2019.

První ze zmíněných oblastí zkoumá vývoj v ČR v letech 2006–2019. Vývoj je hodnocen v rámci 4 hlavních kategorií, které jsou následně členěny do 12 pilířů. Pro hlubší porozumění konkrétním jevům a průběhu vývoje následuje kapitola, která se ve vybraných oblastech ještě detailněji zaměřuje na hodnocené atributy a snaží se identifikovat možné příčiny pozorovaného vývoje. Oblast uzavírají kapitoly, které srovnávají pozici ČR v letech 2006 vs. 2017 pro jednotlivé oblasti jak v relativním, tak v absolutním pořadí a dávají doporučení pro aktivity nutné k dosažení pozitivních výsledků v budoucích letech.

Druhou oblastí zkoumání je mezinárodní srovnání ekonomik na základě dat z roku 2018, resp. 2019. Srovnávané ekonomiky jsou nejprve představeny a popsány včetně zdůvodnění, proč byly vybrány právě ony. Následuje samotné srovnání členěné do jednotlivých kapitol. Na závěr je pro zajímavost přidána kapitola, ve které jsou zkoumány dopady světové ekonomické krize z roku 2008 na konkurenceschopnost těchto ekonomik. Toto srovnání nabízí zajímavý a v některých případech velmi překvapivý náhled na to, jakým způsobem krize zapůsobila na jednotlivé oblasti konkurenceschopnosti ekonomik, a jak se s ní tyto ekonomiky dokázaly vyrovnat.

1 Konkurenceschopnost

1.1 Definice

Pojem konkurenceschopnost ekonomiky není žádnou novinkou. Hojně se začal objevovat již od počátku 80. let 20. století, a to včetně různých definic, které ho měly vystihovat. Aby to však nebylo jednoduché, mnohé z těchto definic často popisují vždy něco trochu jiného a občas jsou dokonce jedna s druhou ve vzájemném rozporu. V první řadě si tedy několik takových definic představíme, zkusím se nad nimi zamyslet a vybrat tu, která bude tvořit východisko pro další účely této práce.

Jednu z výstižných definic představil v roce 2001 tehdejší šéf IMD (International Institute for Management Development): *„Někteří vědci se shodují, že soutěžit nemají státy, nýbrž podniky. Není pochybnosti o tom, že konkurenceschopné podniky jsou hlavním motorem konkurenceschopnosti země. Za posledních dvacet let vzrostla ekonomická odpovědnost vlád do té míry, že je prostě již nemožné ignorovat vliv, který mají na moderní ekonomiky. Státy mění prostředí, v nichž podniky působí, a ovlivňují tak jejich konkurenceschopnost. Významná část konkurenceschopnosti určitých zemí dnes plyne z agresivních incentivních politik, uskutečňovaných s cílem přilákání zahraničních investorů...“* Tato definice velmi výstižně poukazuje na fakt, jak hluboce jsou vztahy mezi státy a podniky provázané a jak jedno druhé vzájemně ovlivňuje. Autor práce se ztotožňuje s názorem, že klíčový vliv na utváření konkurenceschopnosti mají mít samotné podniky, avšak jejich finální postavení v konkurenčním prostředí je do velké míry závislé na podmínkách, které jim jednotlivé ekonomiky či ekonomická uskupení vytvářejí. Nelze však přehlížet ani stále rostoucí vliv globalizace, která do celé hry vnáší zcela nová pravidla. Hranice působnosti podniků se posouvají a nároky na incentivní politiku, která má ekonomikám či ekonomickým celkům zajistit příliv nových podniků, které zajistí růst ekonomické prosperity obyvatelstva, se neustále zvyšují.

Dále lze nalézt různé protichůdné definice jako například výrok Billa Clintona, bývalého prezidenta USA z 90. let 20. století, který pronesl, že *„Každá země se podobá velké korporaci soutěžící na globálním trhu“*, a zcela opačné stanovisko Paula Krugmana, nositele Nobelovy ceny za ekonomii, který ve své stati s názvem *„A Country Is Not a Company“* popisuje rozdíly mezi řízením společnosti a prováděním hospodářské politiky v rámci jednotlivých ekonomik (Kolektiv, 2014).

Zatímco výrok Billa Clintona se stal velmi populárním v hlavním proudu nadcházející éry hodnocení konkurenceschopnosti ekonomik, názor Paula Krugmana již tolik přijímaný nebyl. Autor této práce se však přiklání k oběma těmto, na první pohled zcela protichůdným, názorům. Nelze totiž tvrdit, že mezi řízením podniku a prováděním hospodářské politiky v ekonomice neexistuje žádná souvislost a podobnost. Tato podobnost je však velmi individuální a liší se od ekonomiky k ekonomice – především podle orientace vládnoucích politických stran. Větší podobnost (názor B. Clintona) bude pravděpodobně možné spatřovat v ekonomikách s liberální vládou a legislativou (USA), naopak velké rozdíly bude možné nalézt v ekonomikách, které politicky ovlivňují spíše sociálně demokratické proudy (Norsko).

Mimo výše zmíněné by bylo možné nalézt bezpočet dalších definic, které jsou mnohdy velmi obecné a mnohoznačné. Pro účely této práce však budeme vycházet z následující definice:

Za konkurenceschopnost státu či ekonomiky můžeme považovat (Kolektiv, 2014):

- schopnost dané ekonomiky prosadit se na globálním trhu v konkurenci s ostatními ekonomikami,
- schopnost státu přitáhnout zahraniční investice,
- schopnost státu vytvořit podmínky pro příchod zahraničních, respektive nadnárodních firem do domácí ekonomiky,
- schopnost státu vytvořit podmínky pro udržení, respektive zabránění odchodu firem na domácím trhu již působících,
- ochotu a schopnost státu uplatňovat hospodářské politiky příznivé pro fungování firem a zvyšování technologické náročnosti jejich produkce.

Z výše zmíněných pěti bodů je zcela zřejmé, že jejich hodnocení je velice komplexní proces, vyžadující využití multikriteriálních přístupů, které budou později v této práci rozebrány.

1.2 Význam měření konkurenceschopnosti

S větší mírou globalizace se dnes otevírají nejrůznější nové investiční příležitosti a možnosti, které jsou však spojeny s nutností činit náročná rozhodnutí. Aby byla tato rozhodnutí správná, musí dojít k vyhodnocení velice komplexních situací a okolností spojených s těmito příležitostmi. Pro tyto účely je nezbytné získávání validních a

spolehlivých informací. A to ať již pro účely soukromých, veřejných či státních subjektů.

Každá ekonomika má zájem na co možná nejlepším umístění v rámci žebříčku hodnocení konkurenceschopnosti, jelikož je mj. hodnocením podnikatelské přívětivosti, solventnosti a pověsti pro potenciální investory. V případě lepšího hodnocení se stává atraktivnější pro větší množství zahraničních subjektů, které s sebou většinou přináší také růst ekonomické prosperity pro místní obyvatelstvo, čímž je zároveň naplněna jedna z hlavních rolí státu (ekonomiky). Lze tedy říct, že skrze dosahování sekundárního cíle státu (zajištění vysoké míry konkurenceschopnosti) je naplňován také jeho primární cíl (zajištění vysoké životní úrovně, respektive vysoké kvality života obyvatelstva). Pakliže bude stát zaznamenávat pokles konkurenceschopnosti, je nutné zanalyzovat a identifikovat možné příčiny poklesu, definovat potenciál ke zlepšení a systematickým přístupem skrze změnu své politiky zajistit zlepšení situace. Sledování míry konkurenceschopnosti by tedy mělo představovat jeden z hlavních úkolů pro odpovídající orgány a instituce veřejného sektoru podílející se na tvorbě hospodářské politiky.

1.3 Měření a zvyšování konkurenceschopnosti v minulosti

Jak již bylo zmíněno, poprvé se o srovnání konkurenceschopnosti jednotlivých ekonomik začalo hovořit již počátkem 80. let 20. století. Velký posun však přišel až v roce 2000, kdy si vysocí představitelé EU již plně uvědomovali probíhající změny spojené se stále výraznější mírou globalizace a výzvy spojené s jejím rozvojem. Stále se vyvíjející informační technologie k tomu začaly přinášet další požadavky na celoživotní vzdělávání, vyšší potřebu vysoce kvalifikovaných pracovníků a specialistů atd. Nejednalo se již pouze o nároky kladené na ekonomické reformy, nýbrž také na vzdělávání, výzkum, vývoj, životní prostředí, sociální zabezpečení a další.

Pro období v letech 2000 až 2010 tak vznikla **Lisabonská strategie**, která měla být odpovědí na definované slabé stránky a potenciální hrozby v tehdy prosperující Evropské unii. Tato Lisabonská strategie měla představovat „*radikální transformaci evropské ekonomiky*“. Tvořily ji tři pilíře: ekonomický, sociální a ekologický. Jmenovitě se jednalo o následující cíle (Urban, 2015):

- Zvýšení přírůstku zaměstnanosti
- Vytvoření znalostní ekonomiky
- Provádění ekonomických reforem
- Modernizace evropského sociálního modelu
- Péče o kvalitu života a udržitelný rozvoj

To vše za účelem zvýšení konkurenceschopnosti EU jako celku.

Dalším obdobným krokem Evropské unie za účelem zvyšování konkurenceschopnosti je nyní probíhající strategie **Evropa 2020** pro období 2010–2020, jejímž hlavním cílem mělo být stanovení vize evropského sociálně tržního hospodářství pro 21. století. Prioritou v této strategii je inteligentní a udržitelný růst podporující sociální začlenění (Malý, 2014). Nadále již není cílem maximalizovat růst konkurenceschopnosti jednotlivých členských států a učinit z EU nejkonkurenceschopnější ekonomiku světa, nýbrž zajistit vyvážený ekonomický růst a sblížení úrovně konkurenceschopnosti všech členských zemí, samozřejmě na co nejvyšší možné úrovni. Cílem je postupné stírání rozdílů mezi členy EU tak, aby jeden nebo několik slabých členských států nezpůsobilo problémy, či dokonce rozvrat celého integračního uskupení, které je dnes velmi úzce provázáno, a to nejen ekonomickými vazbami.

Samotné měření konkurenceschopnosti a zvyšování důrazu, který je konkurenceschopnosti ekonomik přikládán, lze zaznamenat již od průběhu 90. let 20. století, kdy naplno propukla globalizace. Velkou vážnost si začaly získávat některé hodnotitelské organizace, které prováděly velice komplexní analýzy jednotlivých oblastí fungování ekonomik. Toto přinášelo možnost sledování dílčích kritérií, jejichž propojování následně dávalo celkové výsledné hodnocení konkurenceschopnosti dané ekonomiky. Stále více a více zemí bylo těmito renomovanými institucemi hodnoceno a tyto země se následně začaly předhánět a usilovat o co možná nejlepší umístění v žebříčku konkurenceschopnosti (Kolektiv, 2014). Vybraným organizacím, které toto hodnocení prováděly a stále ještě provádí, bude věnována celá kapitola v závěru teoretické části této práce vyjma organizace WEF (World Economic Forum), která byla vybrána jako hlavní zdroj pro samotný výzkum. Proto jí bude věnována hlavní pozornost již v průběhu následujících kapitol. Ostatní organizace budou na konci uvedeny pro doplnění a představení hlavních rozdílů v porovnání s metodikou WEF.

2 World Economic Forum

Světové ekonomické fórum je mj. známé především pro svá výroční setkání ve švýcarském Davosu. Již po několik desetiletí se mnozí z významných businessmanů, investorů a vedoucích vládních a ekonomických představitelů setkává vysoko ve švýcarských Alpách, aby zde prodiskutovali aktuální témata a potenciální hrozby, našli společná řešení a definovali nutné kroky včetně akčních plánů. V době založení v roce 1971 se však tato organizace nazývala The European Management Forum (EMF) – založena byla jako nezisková organizace se sídlem ve švýcarské Ženevě. Cílem tehdy bylo sdílení know-how evropských leaderů – ať už ze soukromého, či veřejného sektoru – s cílem udržení konkurenceschopnosti vůči praktikám managementu prováděným na půdě USA. Události v roce 1973, kterými byly kolaps Bretonwoodského měnového systému a Arabsko-izraelská válka, vedly k rozšíření pole zájmu EMF také na ekonomickou a sociální oblast. Poprvé tak byly roku 1974 do Davosu pozváni i čelní političtí představitelé za účelem reagování na vzniklé situace. Roku 1979 byl také publikován první Global Competitiveness Report, a následně roku 1987 došlo k přejmenování The European Management Forum na The World Economic Forum. Od roku 2015 je WEF formálně uznávána jako mezinárodní organizace, která nyní zaměstnává přes 700 lidí a mimo sídlo v Ženevě má pobočky také v New Yorku, San Franciscu, Tokiu a Pekingu (WEF, 2019a).

Zakladatelem organizace a mužem udávajícím její směr je profesor Klaus Schwab, který se mimo jiné proslavil dílem „*Moderne Unternehmensführung im Maschinenbau*“ (Moderní řízení podniku v oblasti mechanického inženýrství), kde jako jeden z prvních ve své době prosazoval názor, že podnik má sloužit nejen akcionářům, ale všem stakeholderům. Pouze tak je podle

Zdroj: <https://www.weforum.org/about/klaus-schwab>

Obr. 1 Profesor Klaus Schwab

něj možné zajistit trvalou prosperitu a růst. Stal se tak inspirací pro mnohé podniky i osobnosti. Profesor Schwab je držitelem dvou doktorátů (ekonomika a engineering), dále absolvoval magisterské studium na Harvard University a roku 1972 se stal nejmladším profesorem na Ženevské universitě. Mimo to obdržel řadu mezinárodních a národních ocenění. Mezi jeho poslední knihy patří světový bestseller přeložený do 30 jazyků „*The Fourth Industrial Revolution*“ (Čtvrtá průmyslová revoluce) z roku 2016.

2.1 Činnosti WEF

Mezi hlavní události WEF patří čtyři výroční setkání, všechna s jasným zaměřením, výstupy a akčními body tak, aby byla zajištěna průběžná, efektivní a dlouhodobá spolupráce. Setkání jsou rozdělena tematicky dle zaměření do čtyř různých lokací:

- 1) The World Economic Forum Annual Meeting – koná se ve švýcarském Davosu, kde se definují globální, regionální a průmyslové programy vždy na začátku kalendářního roku.
- 2) The Annual Meeting of the New Champions – jedná se o fórum inovací, vědy a technologií konané v Číně.
- 3) The Annual Meeting of the Global Future Councils – setkání špiček z oblasti znalostí za účelem sdílení postřehů a výzev, kterým je nutno v dnešním světě čelit. Toto setkání se koná ve Spojených arabských emirátech.
- 4) The Industry Strategy Meeting – setkání hlavních tváří velkých společností v oblasti průmyslu.

Dále se koná řada setkání na regionální a národní úrovni za účelem průběžného řešení aktuálních témat a zaměření se na lokálně-specifická témata.

Zdroj: <https://www.flickr.com/photos/worldeconomicforum/>

Obr. 2 Výroční setkání World Economic Forum

2.2 The Global Competitiveness Report (GCR)

Historie Global Competitiveness Report

Jak již bylo zmíněno, The Global Competitiveness Report je publikován pravidelně od roku 1979. Nicméně zpočátku tomu tak bylo ve spolupráci WEF a IMD World Competitiveness Center, a to pod názvem „World Competitiveness Report“. To trvalo až do roku 1996, kdy organizace IMD World Competitiveness Center vydala svou vlastní „World Competitiveness Yearbook“, a spolupráce s WEF tak skončila (IMD, 2019a). Srovnání těchto dvou publikací věnujících se hodnocení konkurenceschopnosti světových ekonomik bude věnována pozornost později v této práci.

GCR prošel v průběhu let řadou změn, především v oblasti metodik hodnocení jednotlivých posuzovaných oblastí, aby tak mohl reagovat na aktuální trendy ve světě a poskytoval co možná nejobjektivnější obraz o konkurenceschopnosti ekonomik. Výsledný index konkurenceschopnosti je definován jako tzv. Global

Competitiveness Index (GCI), nově (rokem 2018 počínaje¹) označován jako „GCI 4.0“.

Od roku 2011, kdy byla představena první vize, a následně roku 2013, kdy byl v Hannoveru představen první dokument definující „Průmysl 4.0“, lidstvo vstupuje do nové éry. Jedná se o éru tzv. „4. průmyslové revoluce“, která je nyní již v plném proudu ve všech možných oblastech lidské činnosti, ve všech vyspělých zemích světa. Typické pro tuto průmyslovou revoluci je obrovské zvyšování produktivity a efektivity lidských činností, což je umožněno především prostřednictvím rychlého vývoje IT, digitalizace, automatizace, robotizace aj. Ačkoliv je tato éra nazývána „průmyslovou revolucí“, vliv a dosah probíhajících změn je tak komplexní, že zdaleka neovlivňuje a nebude ovlivňovat „pouze“ průmysl, nýbrž drtivou většinu lidské aktivity. Na tyto velké změny je nutné reagovat, a to si uvědomují i experti v rámci WEF.

Aktuální vývoj Global Competitiveness Report

Poslední změna, iniciovaná již v roce 2015, a která vešla v platnost v roce 2018, vychází z původní metodiky profesora Klause Schwaba a profesora Xavier Sala-i-Martina z Kolumbijské university. Proběhla zde však rozsáhlá revize původní metodiky na základě empirických pozorování a literatury, konzultací a workshopů. Velké množství expertů z oblasti akademických kruhů, mezinárodních organizací, nevládních organizací, centrálních bank a světových vlád poskytlo různé podněty a návrhy včetně zpětných vazeb na samotné koncepční aspekty metodiky za účelem zakomponování nejnovějších teorií a indikátorů do indexu.

Výsledkem této revize bylo definování nové potřeby. Potřeba využívání agilní metodiky na hodnocení konkurenceschopností, která bude zohledňovat nejen faktory, které vedly k tehdy ještě doznívající velké ekonomické recesi vzniklé v roce 2008, ale bude zároveň brát v potaz již výše zmíněný proces – 4. průmyslovou revoluci. Ta je mj. typická stále rychleji akcelerujícím cyklem inovací, které zcela přirozeně zapříčiňují to, že dnes platné a funkční business modely mohou být již za několik týdnů zastaralé a nefunkční, přičemž jsou nahrazeny novými, ovšem zcela jinými modely. Tato „konstantní kreativní destrukce“ na jednu stranu vede

---

¹ Report z roku 2018 = hodnocení roku 2017

k rychlému růstu ekonomik. Na druhou stranu je velmi těžko predikovatelná, a v případě jejího nezvládnutí světovými hráči může zapříčinit vznik další krize.

Klíčové oblasti hodnocené ze strany Global Competitiveness Report

Aby nedošlo k těmto nežádoucím situacím, musí světové vlády řídit probíhající změny odpovídajícím způsobem a mít je pod kontrolou. Předpoklady pro to, aby ekonomiky byly schopné mít tuto kontrolu, jsou následující (WEF, 2018a):

- **Odolnost:** Je zde nutnost vytvářet určité „polštáře“ a ekonomické mechanismy, které zabrání finanční krizi, případně masové nezaměstnanosti, a které budou moci reagovat na šoky přicházející zvenčí.
- **Agilita:** Přijímat změny místo vzdorování nevyhnutelnému. Je nutné rychle identifikovat přicházející změny, pochopit jejich podstatu, adaptovat se na ně a vytěžit z nich maximum. Ptát se, jak nám tyto změny umožní pozitivně ovlivnit kvantitu a kvalitu reálného produktu.
- **Inovační prostředí:** Budování prostředí, kde jsou všichni stakeholdeři podněcováni ke generování nových nápadů. Tyto nové nápady, pokud jsou posouzeny jako potenciálně přínosné, musejí být podporovány ve všech směrech, aby bylo možné je realizovat.
- **Zaměření na lidi:** Zcela zásadní je si uvědomit, že lidský kapitál je (alespoň prozatím) nepostradatelný faktor ke generování celkové prosperity. Jakákoliv politika, která ho negativně ovlivňuje, může a velmi pravděpodobně bude mít negativní dopad na celkový ekonomický růst v dlouhém období. I toto se však může v průběhu budoucích desetiletí vlivem rozvoje umělé inteligence, robotizace a automatizace postupně změnit.

3 Metodika pro výpočet Global Competitiveness Index 4.0 (World Economic Forum)

Odpovědí WEF na výše zmíněné požadavky současné doby je již dříve zmíněný Global Competitiveness Index 4.0 (GCI 4.0) a s ním spojená nová metodika výpočtu konkurenceschopnosti. Ta hodnotí situaci v oblastech, které byly v souladu s novými poznatky identifikovány jako klíčové. Původních 98 indikátorů (pro původní GCI Index) určujících produktivitu jednotlivých ekonomik bylo přepracováno. 34 zůstalo nezměněných a zbývajících 64 bylo nahrazeno indikátory novými. Veškeré tyto indikátory byly následně uspořádány do 4 hlavních kategorií, které jsou dále rozděleny do 12 hlavních pilířů:

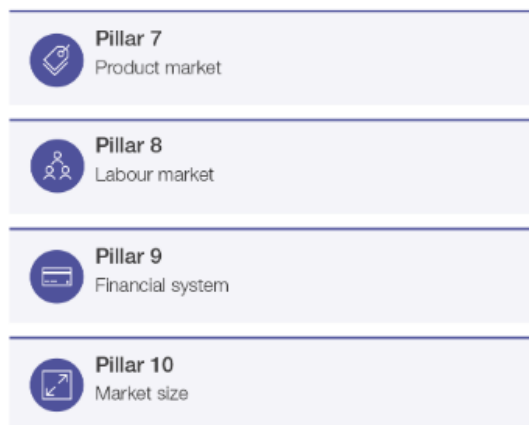
- Enabling Environment (do češtiny lze přeložit jako prostředí tvořící základní rámec pro fungování celé ekonomiky (instituce, infrastruktura, ICT, makroekonomická stabilita). Jedná se o rámec, který tvoří základní podmínky pro fungování veškerých dalších procesů a jehož správné nastavení a fungování je zcela rozhodující pro další oblasti),
- Trhy,
- Lidský kapitál,
- Inovační prostředí.

Pro lepší znázornění viz obrázek č. 3.

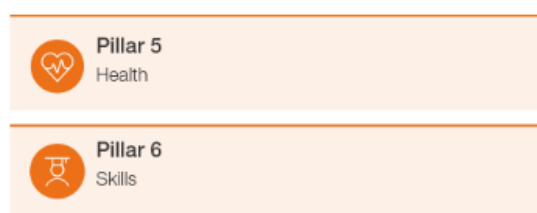
Enabling Environment

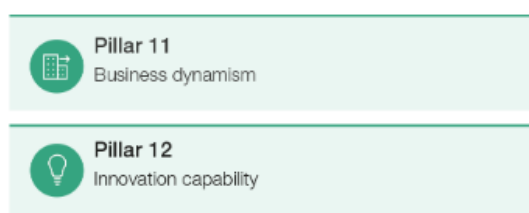
Markets

Human Capital

Innovation Ecosystem

Zdroj: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/chapter-3-benchmarking-competitiveness-in-the-fourth-industrial-revolution-introducing-the-global-competitiveness-index-4-0/#hide/fn-1-2>

Obr. 3 Struktura 12 pilířů rozdělených do 4 hlavních kategorií pro hodnocení konkurenceschopnosti ekonomik dle Global Competitiveness Index

Jednotlivé předpoklady pro udržitelný pozitivní rozvoj ekonomik popsané v předešlé kapitole jsou rovněž definovány v rámci jednotlivých pilířů či subpilířů.

A) Předpoklad odolnosti ekonomiky

Je reflektován:

- Pilířem č. 4 – Makroekonomická stabilita, která představuje například schopnost veřejného sektoru provádět vhodnou proticyklickou politiku a investovat do projektů, které soukromý sektor financovat nemůže.
- Pilířem č. 6 – Dovednosti lidského kapitálu, který reflektuje schopnost pracovníků učit se a adaptovat se na stále se měnící a vyvíjející prostředí.
- Pilířem č. 9 – Finanční systém, který hodnotí schopnost státu zabránit finančnímu zhroucení a také množství zdrojů sloužících jako finanční polštáře proti externím šokům.

B) Předpoklad agility ekonomiky

Je reflektován:

- Subpilíři „Konkurence na domácím trhu“ a „Podnikatelská struktura“, neboť obě tyto skupiny vedou k existenci *kreativní destrukce*. Umožňují inovativním a kreativním společnostem sesadit stávající společnosti z pomyslného trůnu, a těžit tak z riskantních kroků. Co je zde však pro jednu společnost pozitivem, může být pro druhou negativem; proto označení *kreativní destrukce*. Za výhodu spojenou s tímto jevem lze považovat zvýšení míry konkurence na trhu, což má obecně ve většině případů pozitivní dopad na spotřebitele. Polemizovat o celkovém dopadu by se dalo v případě, kdy za určitých okolností dojde k vytvoření silného přirozeného monopolu, jehož monopolní síla (bariéra vstupu na trh) spočívá právě v přinášených inovacích (firma má technologický náskok a je jediná, která dokáže daný produkt/službu dodávat na trh). Negativem je v tomto případě efekt nákladů mrtvé váhy a značná výrobní neefektivnost. Ty jsou typické právě pro existenci monopolu. Výhodou v případě přirozeného monopolu z důvodu inovace však bývá jeho „dočasnost“ (po nějaké době se objeví firmy, které daný produkt/službu umí také dodat na trh, a výše popsané negativní efekty jsou tak postupně odstraňovány).
- Subpilířem „Výkonnost veřejného sektoru“ – nízká míra byrokracie představuje větší možnosti pro firmy v oblasti restrukturalizace a reorganizace.
- Pilířem č. 8 – Pracovní trh. Konkrétně jeho flexibilita představuje možnost snazšího realokování talentů mezi jednotlivými sektory a společnostmi. Dále větší pružnost na trhu práce, například nižší míra mzdových rigidit, může vést k lepšímu reagování na ekonomické cykly a změny na trhu statků a služeb (mějme na paměti, že trh výrobních faktorů je trhem odvozeným od trhu statků a služeb). Díky větší pružnosti by bylo zároveň možné předcházet negativním jevům, jako je například hystereze na trhu práce.

C) Předpoklad inovačního prostředí ekonomiky

Je reflektován ve všech pilířích. Na první pohled by se mohlo zdát, že se jedná pouze o záležitost Inovační způsobilosti (pilíř 12) a Dynamiky businessu (pilíř 11),

nicméně je nutné si uvědomit, že inovační smýšlení je nezbytné ve všech oblastech lidské aktivity, má-li společnost maximalizovat potenciál jeho užitku. Ať už je řeč o vzdělávání, dovednostech pracovníků, nebo oblasti zdravotnictví, případně o vývoji finančních systémů nebo trhu práce. Zapomenout nesmíme ani na vývoj ICT a jiné.

D) Předpoklad pro-lidsky orientované ekonomiky

Je reflektován především:

- Pilířem č. 5 – Zdraví.
- Pilířem č. 6 – Dovednosti, které společně představují 1/6 celkového hodnocení GCI 4.0. Důraz je přitom kladen na celkové fyzické, ale i psychické zdraví jedinců, jakožto i na jejich sociální blahobyť.

Dále je pak reflektován:

- Pilířem č. 8 – Trh práce. Zohledňován je především systém odměňování pracovníků a dodržování jejich práv.
- Pilířem č. 12 – Inovační způsobilost. Zde je hodnocena míra lidské spolupráce, vzájemné interakce a kreativity.

3.1 Pilíře pro sestavení GCI 4.0

Nyní bude věnována bližší pozornost rozboru jednotlivých pilířů, což bude důležité v okamžiku, kdy budeme hovořit o výsledcích konkurenceschopnosti ekonomik v dílčích oblastech hodnocení. V rámci přehledné tabulky si vysvětlíme, jaké faktory jednotlivé pilíře pokrývají, a v čem spočívá důležitost jejich hodnocení.

Tab. 1 Hodnocené faktory v rámci pilířů a jejich význam

Pilíř	Hodnocené faktory	Význam pilíře
1. Instituce	<ul style="list-style-type: none"> - Bezpečnost - Majetková práva - Společenský kapitál - Systém brzd a protiváh - Transparentnost a etika - Výkonnost veřejného sektoru - Řízení podniků 	<ul style="list-style-type: none"> - Skrze vytváření regulací – formálních (zákony) a neformálních (pravidla chování a zvyklosti) - je definován rámec pro chování a realizaci jedinců a jsou definovány jejich role v rámci společnosti. - Jednotlivé instituce se tak přímo či nepřímo podílí na definování tohoto rámce.

<p>2. Infrastruktura</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kvalita a velikost sítě infrastruktury (pozemní, vodní, vzdušná) - Užitek dopravy 	<ul style="list-style-type: none"> - Hustší síť dopravy = větší prosperita - Rozvinutější systém dopravy = nižší náklady na logistiku - Umožňuje pohyb osob, zboží informací v rámci i mimo hranice dané ekonomiky - Zprostředkovává přístup k vodě, energiím a dalším zdrojům nezbytným v dnešní době
<p>3. Integrace ICT</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Stupeň rozšíření specifických informačních a komunikačních technologií 	<ul style="list-style-type: none"> - ICT snižuje náklady na výměnu informací a zároveň ji zrychluje - Zvyšuje efektivitu různých lidských činností - Je zdrojem mnohých inovací - Stává se nedílnou součástí stále většího množství lidských aktivit
<p>4. Makroekonomická stabilita</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Úroveň inflace - Udržitelnost fiskální politiky * Detailnější vysvětlení tohoto pilíře pod tabulkou 	<ul style="list-style-type: none"> - Rozumná míra inflace a udržitelné veřejné rozpočty vedou ke snížení míry nejistoty, nastavují spolehlivější očekávání z hlediska návratnosti investic a zvyšují důvěryhodnost v obchodě, což v součtu vede k růstu produktivity
<p>5. Zdraví</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tzv. HALE (Health-Adjusted Life Expectancy) – průměrný počet let, po který se očekává, že bude člověk žít bez významnějších zdravotních komplikací 	<ul style="list-style-type: none"> - Lepší zdravotní kondice vede k lepším fyzickým a mentálním schopnostem jedince - Zdravější mladá populace tíhne k vývoji jedinců s lepšími kognitivními schopnostmi - Od zdravé populace se očekávají větší investice do vzdělání a dalšího vývoje
<p>6. Dovednosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Obecná úroveň dovednosti pracovní síly - Úroveň a kvalita vzdělání - Vzdělanost v oblasti digitalizace - Dovednosti z oblasti mezilidských vztahů - Schopnost kritického a kreativního uvažování 	<ul style="list-style-type: none"> - Vyšší míra vzdělání zajišťuje lepší dovednosti a kompetence pracovní síly - S růstem míry vzdělanosti roste produktivita (lepší schopnost plnit úkoly a předávat znalosti) - Možnost generovat nové znalosti a řešení

<p>7. Trh produktů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Podoba trhů produktů, které představují pole působnosti jednotlivých společností - Velikost - Otevřenost zahraničním společnostem - Míra omezení trhu (CLA, kvóty, daně, ...) 	<p>Zdravá konkurence:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podporuje produktivitu a vede k větší míře inovací, vývoji produktů, služeb a organizací - Umožňuje poskytování vysoce kvalitního produktu za přijatelné ceny
<p>8. Trh práce</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Flexibilita trhu práce - Talent Management 	<ul style="list-style-type: none"> - Správné fungování trhu práce je podmínkou pro efektivní propojování správných pracovníků se správnými pozicemi za účelem vytěžení maximálního potenciálu jedinců - Vhodné podmínky pro práci, ochrana práv pracovníků, dostatečná flexibilita a správná funkčnost trhu práce je nutnost pro tvorbu atraktivního trhu práce. Ten umožňuje získávat a udržovat si talenty a motivuje je k větším výkonům.
<p>9. Finanční systém</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Dostupnost financování - Struktura vlastního kapitálu - Míra zadlužení - Pojištění a jiné finanční produkty - Stabilita 	<p>Rozvinutý finanční sektor umožňuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - soustředění úspor do produktivních investic - usnadňuje alokaci kapitálu do vhodných oblastí - poskytuje efektivní platební systém <p>Zároveň vhodná regulace ze strany finančních institucí předchází finančním krizím</p>
<p>10. Velikost trhu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Velikost domácího a zahraničních trhů, ke kterým mají domácí společnosti přístup - Hodnota spotřeby, investic a exportu 	<p>Větší trhy mohou znamenat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Větší potenciál pro prodeje - Motivují podnikatele ke snaze o větší konkurenceschopnost - Mají větší inovační potenciál - Tvoří pozitivní externalitu (akumulace lidského kapitálu a s ním spojený nárůst znalostí a rozvoj technologií)
<p>11. Dynamika businessu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kapacita a schopnost soukromého sektoru generovat a přijímat nové 	<p>Agilní a dynamický soukromý sektor je schopný disponovat větší produktivitou, lépe</p>

	<p>technologie a metody organizace práce</p> <ul style="list-style-type: none"> - Administrativní regule ovlivňující možnost vstupu na trh a výstupu z trhu - Kultura umožňující změnu, přístup k riziku, možnost vzniku nových obchodních modelů 	<p>reagovat na aktuální vývoj, řídit rizika a testovat nové nápady.</p>
<p>12. Inovační způsobilost</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kvalita a kvantita formálního výzkumu a vývoje - Míra formální podpory spolupráce, konektivity a diverzity - Schopnost přetvářet nové nápady v nové zboží a služby 	<p>Společnosti generující více znalostí a nabízející lepší příležitosti pro mezioborovou spolupráci mají větší potenciál ke generování inovativních nápadů a nových obchodních modelů, které jsou obecně považovány za motory ekonomického růstu.</p>

Zdroj: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/chapter-3-benchmarking-competitiveness-in-the-fourth-industrial-revolution-introducing-the-global-competitiveness-index-4-0/>

3.1.1 Makroekonomická stabilita (4. pilíř)

Největší vliv na konkurenceschopnost z hlediska makroekonomické stability mají především **míra inflace** a **dynamika zadluženosti**. Právě tyto dva ukazatele jsou stěžejní při rozhodování investorů.

A) Míra inflace (růst všeobecné cenové hladiny), její vlivy na ekonomiky, její usměrňování a další témata s ní spojená jsou velice detailně vysvětlována v nesčetném množství publikací. Tomuto tématu tedy nebude věnována přílišná pozornost. Pro účely této práce postačí informace, že „cílování inflace“ je jedním z hlavních úkolů centrálních bank po celém světě. Pro zajištění stability je nutné držet inflaci v rámci určitých mezí. Nejčastěji se za cenovou stabilitu považuje míra inflace v blízkosti 2 % ročně.

Pokud hovoříme o inflaci v řádech jednotek procent ročně, jedná se o tzv. **mírnou inflaci**, která je do určité míry pro ekonomiku zdravá (příkladem je ona 2% „cílovaná inflace“ kontrolovaná ze strany centrálních bank). Zvýší-li se inflace na úroveň desítek procent ročně, hovoříme o tzv. **pádivé inflaci**, která znamená již velký problém pro ekonomiky. Dochází ke ztrátě důvěry v peněžní systém, k přechodu investorů k jeho alternativám – mnohdy tzv. barter. Inflace v řádech stovek procent ročně je tzv. **hyperinflace**, která zpravidla již vede k rozpadu peněžní soustavy.

Nicméně ani záporná míra inflace, tzv. **deflace**, není pro ekonomiku zdravá, neboť dochází například k zvyšování reálné hodnoty dluhů vlivem poklesu cenové hladiny. To vede k poklesu poptávky, dalšímu poklesu cenové hladiny a dalšímu zvyšování reálné hodnoty dluhů – jedná se o tzv. deflační spirálu.

Jak je tedy vidět, udržování zdravé míry inflace je pro ekonomiky a jejich peněžní soustavy velice důležité a to, jak jsou v tomto ohledu úspěšné, je pro investory mnohdy jeden z prvních ukazatelů, podle kterých provádí svá rozhodování. Zmíněnou 2% inflaci se snaží udržovat například ECB (Evropská centrální banka), US Federal Reserve, Bank of Japan nebo Bank of England.

B) Dynamika zadluženosti představuje to, jak udržitelně jsou ekonomiky schopné řídit své veřejné finance. V minulosti se často tato oblast hodnotila jednoduchým poměrem **veřejný dluh / HDP**. Nakonec tímto poměrem je také definováno jedno z maastrichtských konvergenčních kritérií, jež se vyhodnocuje u zemí, které mají zájem vstoupit do EMU (hospodářské a měnové unie) nebo které již členem EMU jsou a používají jako svou měnu euro: *„Poměr veřejného zadlužení k hrubému domácímu produktu nepřekračuje referenční hodnotu 60 %, ledaže by se tento poměr dostatečně snižoval a blížil se uspokojivým tempem k referenční hodnotě.“* (Dědek, 2013)

Na(ne)štěstí se tento poměr ukazuje v posledních desetiletích jako nedostatečný. Ekonomové nejsou jednotní v tom, jaká míra zadlužení je pro ekonomiku dobrá a která je již škodlivá. Někteří udávají 60 % HDP, jiní zase nespatřují žádný kauzální vztah mezi veřejným dluhem a ekonomickým růstem. Z tohoto důvodu se WEF pro účely GCI rozhodlo posuzovat dynamiku zadluženosti z pohledu hned čtyř hlavních faktorů, nikoliv pouze jednoho:

- Poměr veřejného dluhu / HDP – za účelem posouzení výchozího stavu dluhu.
- Předpovídaná změna dluhu – za účelem kontroly toho, jaká je míra změny dluhu v zemi.
- Credit rating – hodnocení kredibility země, míra jistoty pro investory².

---

² Pro účely GCI používá WEF průměru tří ukazatelů – Fitch, Standard and Poor's (S&P) a Moody's credit ratings.

- Vývojový status země – země jsou rozděleny na „rozvinuté“ a „rozvojové“.

Skóre pro jednotlivé země se určuje následovně:

- 1) Země jsou rozděleny do skupin podle výše uvedených kritérií.
- 2) Každá skupina má rozsah skóre, který daná země může získat.
(Tabulka s rozdělením skupin a bodových rozsahů viz tab. 2.)
- 3) Konkrétní hodnota v rámci rozsahu je definována absolutní mírou změny dluhu dosazením do vzorce: $Skóre = Horní - (Horní - Dolní) \times \frac{Změna\ dluhu}{20}$

Příklad: Země spadající dle credit ratingu do kategorie „speculative“, která je zároveň zemí rozvojovou s dluhem pod 50 % HDP, bude mít při růstu dluhu o 20 p. b. výsledné skóre 40. Ta samá země při růstu dluhu o 10 p. b. bude mít výsledné skóre 45.

Tab. 2 Výchozí tabulka pro určení skóre dynamiky zadluženosti dle WEF

Skupina	Spodní a horní hranice skóre
Credit rating „default“	0 <Skóre <30
Credit rating „N/A“ – Vysoký dluh	30 <Skóre <40
Credit rating „N/A“ – Nízký dluh	40 <Skóre <50
Credit rating „Speculative“ Rozvojová země – Vysoký dluh (>60 %)	30 <Skóre <40
Credit rating „Speculative“ Rozvojová země – Nízký dluh (<60 %)	40 <Skóre <50
Credit rating „Speculative“ Rozvinutá země – Vysoký dluh (>110 %)	40 <Skóre <50
Credit rating „Speculative“ Rozvinutá země – Nízký dluh (<110 %)	50 <Skóre <60
Credit rating „Investment 2“ – Vysoký dluh (>110 %)	60 <Skóre <70
Credit rating „Investment 2“ – Nízký dluh (<110 %)	70 <Skóre <80
Credit rating „Investment 1“ – Vysoký dluh (>110 %)	80 <Skóre <90
Credit rating „Investment 1“ – Nízký dluh (<110 %)	90 <Skóre <100
Credit rating „Investment 1“ – Velmi nízký dluh (<60 %)	100

Zdroj: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/chapter-3-benchmarking-competitiveness-in-the-fourth-industrial-revolution-introducing-the-global-competitiveness-index-4-0/>

Poznámka autora práce: Pokud bychom na hodnocení makroekonomické stability pohlíželi přísným okem zodpovědných makroekonomů, museli bychom označit hodnocení těchto dvou oblastí (míra inflace a poměr veřejný dluh/HDP) jako zcela nedostatečné i přes fakt, že druhý z těchto ukazatelů byl nahrazen komplexnějším

výpočtem. Tyto dva ukazatele tvoří totiž pouze dva ze čtyř hlavních ukazatelů makroekonomické stability/síly/zdraví ekonomiky – tzv. **magický čtyřúhelník**, který navíc obsahuje ještě podíl běžného účtu platební bilance k HDP a míru nezaměstnanosti. Ani tyto čtyři ukazatele však nelze bezhlavě použít a na jejich základě stanovovat soudy o ekonomikách. Makroekonomická pozice ekonomiky může být interpretována pouze na základě velmi komplexních propočtů, vzájemného zohledňování jednotlivých ukazatelů a uplatňování holistického přístupu, který hodnotí reálnou situaci ve velmi složitém kontextu co možná největšího množství faktorů vstupujících „do hry“. Nicméně pro účely GCI 4.0, při zohlednění jeho účelu a existujících omezení pro provádění takového hodnocení, lze tuto zjednodušenou metodiku hodnocení makroekonomické stability označit za dostatečnou.

3.2 Výpočet GCI 4.0

Ze zmíněných 98 ukazatelů, které slouží k výpočtu GCI 4.0, jich 44 pochází z průzkumu prováděného přímo organizací WEF. Další 54 představují statistická data získaná prostřednictvím spolehlivých a renomovaných institucí. Všechny tyto ukazatele byly vybrány, protože plní čtyři následující principy:

- 1) Vybraný ukazatel musí zapadat a respektovat koncept reportu.
- 2) Ukazatele získané externě (54) musí pocházet od důvěryhodných institucí, které shromažďují data podle vysokých standardů.
- 3) Musí být zajištěno, že data budou získávána periodicky i v budoucnu (pro účely dlouhodobého srovnávání v čase).
- 4) Data musí poskytovat extenzivní geografické pokrytí (minimálně 75 % ekonomik hodnocených GCI).

Výsledné skóre GCI 4.0, včetně dílčích skóre za jednotlivé pilíře, je vyjádřeno na stupnici 0–100. Celkové skóre představuje aritmetický průměr výsledků jednotlivých pilířů, přičemž každý má váhu 1/12 (8,3 %).

Normalizace dat je nezbytná pro statistické zpracování výsledků získaných různými průzkumy. Tato data mají obvykle mnoho různých veličin a nabývají různých hodnot. Tudíž je za účelem lepší srovnatelnosti a možnosti tyto výsledky sčítat (v rámci pilířů či celého GCI 4.0) nutné provést jejich formální úpravu. To je provedeno využitím následujícího vzorce:

$$Skóre_{i,c} = 100 \times \frac{hodnota_{i,c} - wp_i}{hraniční\ mez_i - wp_i}$$

kde $hodnota_{i,c}$ je hodnota ukazatele I pro zemi C, wp_i je hodnota, při které nebo pod kterou je skóre 0, $hraniční\ mez_i$ představuje ideální stav, při kterém nebo nad kterým je skóre rovno 100. V závislosti na ukazateli tento ideální stav může být například státem nebo ekonomickým uskupením udávaný cíl, případně maximální možná hodnota, nebo v případě statistické analýzy 90. či 95. percentil.

Dále je také nově udáváno tzv. „progress score“, které představuje výsledek dosažený v daném roce v porovnání s hraniční mezí stanovenou v roce 2018. Toto slouží jako ukazatel, zda se zkoumaná ekonomika posouvá k cílům nebo od cílů vytyčených v roce 2018.

Imputace dat je prováděna v případě chybějících vstupů. Jedná se o odhady získané co možná nejspolehlivějšími statistickými metodami. Kdyby tak nebylo učiněno, docházelo by k nechtěnému zvyšování vah indikátorů v rámci pilířů v případech, kde některé indikátory chybí. Hodnoty jsou buďto dopočítávány odpovídajícími ekonometrickými modely, nebo se používají data dostupná pro tzv. „peer countries“³. Tato imputovaná data jsou použita pro účely výpočtu průměrného skóre a celkového GCI 4.0. Nejsou však hodnocena ani reportována v rámci dílčích hodnotících tabulek.

---

³ Jedná se o skupiny zemí, které mají stejný region a úroveň příjmů. Tyto skupiny jsou oficiálně tvořeny IMF (Mezinárodní měnový fond)

4 The Global Competitiveness Report – informace o každoroční zprávě

The Global Competitiveness Report (dále jen „Report“) je velmi rozsáhlá publikace o cca 670 stránkách dostupná v anglickém jazyce zdarma na stránkách World Economic Forum. Její nekomerční využití se řídí standardními pravidly a omezeními, která plynou ze zákonů o ochraně autorských práv. Při dodržení užití správných referenčních pravidel však její další distribuce není problém. V případě komerčního využití je pak zapotřebí zažádat o souhlas přímo WEF skrze emailovou adresu uvedenou v Reportu. Pro účely této kapitoly byl využit Report z roku 2018.

Zdroj: <https://www.weforum.org/reports>

Obr. 4 The Global Competitiveness Report z roku 2018

4.1 Struktura a úvod Reportu

Základní struktura Reportu je členěna následujícím způsobem:

- **Úvodní část**
  - Předmluva prof. Klause Schwaba
  - Shrnutí a klíčová zjištění za daný rok
  - Tabulka s výslednými GCI včetně srovnání s předchozím rokem
  - Úvod – shrnutí aktuální situace a trendů ve světě (aktuálně trendy spojené s 4IR)

- **Hlavní část**
  - Kapitola 1 – Globální výsledky a zjištění
  - Kapitola 2 – Regionální analýzy a analýzy jednotlivých ekonomik
  - Kapitola 3 – Zabývá se novou metodikou pro výpočet GCI 4.0 (tato část byla z většiny již popsána v kapitole 3 této práce)
  - **Ekonomické profily** – Rozbory pro jednotlivé ekonomiky, jejich výsledky a návod k porozumění těmto výsledkům
- **Přílohy**
  - Příloha A: Kompletní tabulka výsledků GCI 4.0 dle 12 pilířů členěných do 4 kategorií
  - Příloha B: Data z průzkumu a metodika jejich získávání
  - Příloha C: Metodika pro výpočet GCI 4.0 – Detailnější rozpracování kapitoly 3 hlavní části Reportu
- **Dodatky**
  - Příspěvatelé, poděkování a ocenění
  - Partnerské instituce

Uspořádání celého Reportu je dobře přehledné a respektuje logické návaznosti. Každá kapitola obsahuje stručný úvod seznamující čtenáře s probíranou problematikou, a umožňuje tak lepší porozumění obsahu. Následuje obsah a případné reference na konci kapitoly. Veškeré tabulky a grafy Reportu dodržují jednotnou a přehlednou stylistiku a spolu s vysvětlením na začátku každé kapitoly, příp. subkapitoly jsou jednoduše pochopitelné. Vhodné je také umístění celkových výsledků ihned na začátku Reportu. Ty jsou tak rychle dostupné bez složitého hledání. V případě zájmu si čtenář může dohledat detaily v dalších částech publikace (přílohy).

Úvodní část obsahuje předmluvu čelního představitele WEF, prof. Klause Schwaba, který hovoří o dnešní době a o potřebě existence jakéhosi „*ekonomického kompasu*“, kterým má být právě GCR 4.0. V dnešní velmi rychlé době, typické značnou mírou globalizace, sedíme v řídicím se vlaku jménem 4IR. To nám přináší prakticky ze dne na den velké změny, a abychom využili jejich potenciál, musíme se dobře orientovat ve všech aspektech, které mohou ovlivňovat a zpravidla také ovlivňují. K tomu je nutné zaujmout holistický přístup a chápat věci v globálních

souvislostech. Díky tomu budeme mít přehled o celkové kondici – bude možné si vytvořit velkou SWOT analýzu ekonomiky reflektující skutečný vývoj věcí. Jako vstup pro tuto SWOT analýzu by měl nejen ekonomikám, ale všem stakeholderům sloužit onen „*ekonomický kompas*“ v podobě GCI 4.0. Aktuální výsledky hovoří tak, že průměrné skóre se prozatím pohybuje okolo 60 – je zde tedy stále velký potenciál pro zlepšení a aplikaci dlouhodobě efektivních opatření.

Následuje část klíčových zjištění a shrnutí, kde se nachází předmluva k nové metodice a zdůvodnění přechodu z GCI na GCI 4.0. V další části je shrnutí pro jednotlivé ekonomiky a regiony. Vyzdvihnutých je především top 10 ekonomik, přičemž ale i ta nejlepší (USA) se se svými 85,6 body vyznačuje určitým potenciálem ke zlepšení.

Poslední část globálních trendů a implikací obsahuje určitá doporučení ke zlepšení v oblastech, kde byly obecně identifikovány nedostatky prakticky u všech zemí, případně na co by se ekonomiky měly zaměřit, aby bylo zabráněno hrozícím ekonomickým šokům typu ekonomická krize z roku 2008 a aby byl zajištěn trvale udržitelný rozvoj.

Na konci úvodní části Reportu je pak situován celkový žebříček souhrnných výsledků dle skóre GCI 4.0 pro všech 140 hodnocených ekonomik (viz obrázek č. 5 – výstřižek).

The Global Competitiveness Index 4.0 2018 Rankings

Covering 140 economies, the Global Competitiveness Index 4.0 measures national competitiveness—defined as the set of institutions, policies and factors that determine the level of productivity.

Rank	Economy	Diff. from 2017 ²		Rank	Score	Rank	Score
		Score1	Rank				
1	United States	85.6	—	+0.8			
2	Singapore	83.5	—	+0.5			
3	Germany	82.8	—	+0.2			
4	Switzerland	82.6	—	+0.2			
5	Japan	82.5	+3	+0.9			
6	Netherlands	82.4	-1	+0.2			
7	Hong Kong SAR	82.3	—	+0.3			
8	United Kingdom	82.0	-2	-0.1			
9	Sweden	81.7	—	+0.1			
10	Denmark	80.6	+1	+0.7			
11	Finland	80.3	+1	+0.5			
12	Canada	79.9	-2	-0.1			
13	Taiwan, China	79.3	—	+0.1			
14	Australia	78.9	+1	+0.7			
15	Korea, Rep.	78.8	+2	+0.8			
16	Norway	78.2	-2	-0.8			
17	France	78.0	+1	+0.6			
18	New Zealand	77.5	-2	-0.6			
19	Luxembourg	76.6	+3	+0.6			
20	Israel	76.6	—	+0.4			
21	Belgium	76.6	-2	—			
22	Austria	76.3	-1	+0.2			
23	Ireland	75.7	—	-0.3			
24	Iceland	74.5	—	-0.1			
25	Malaysia	74.4	+1	+1.1			
26	Spain	74.2	-1	+0.4			
27	United Arab Emirates	73.4	—	+1.1			
28	China	72.6	—	+0.9			
29	Czech Republic	71.2	—	+0.3			
30	Qatar	71.0	+2	+0.6			
31	Italy	70.8	—	+0.3			
32	Estonia	70.8	-2	—			
33	Chile	70.3	+1	+0.9			
34	Portugal	70.2	-1	+0.5			
35	Denmark	69.6	-1	+1.4			
36	Hungary	64.3	—	+0.9			
37	Mauritius	63.7	—	+0.8			
38	Bahrain	63.6	-4	-0.2			
39	Bulgaria	63.6	—	+1.2			
40	Romania	63.5	—	+1.3			
41	Uruguay	62.7	-3	—			
42	Kuwait	62.1	+2	+0.5			
43	Costa Rica	62.1	-1	+0.4			
44	Philippines	62.1	+12	+2.3			
45	Greece	62.1	-4	+0.3			
46	India	62.0	+5	+1.2			
47	Kazakhstan	61.8	—	+0.7			
48	Colombia	61.6	-3	+0.1			
49	Turkey	61.6	-3	+0.2			
50	Brunei Darussalam	61.4	+2	+1			
51	Peru	61.3	-3	+0.2			
52	Panama	61.0	-9	-0.6			
53	Serbia	60.9	+5	+1.7			
54	Georgia	60.9	+1	+1.0			
55	South Africa	60.8	-5	-0.1			
56	Croatia	60.1	-2	—			
57	Azerbaijan	60.0	-4	-0.2			
58	Armenia	59.9	+2	+1.0			
59	Montenegro	59.6	+2	+1.4			
60	Brazil	59.5	-3	-0.2			
61	Jordan	59.3	-2	+0.1			
62	Seychelles	58.5	+10	+3.3			
63	Morocco	58.5	+2	+0.8			
64	Albania	58.1	+4	+0.8			
65	Viet Nam	58.1	-3	+0.1			
66	Trinidad and Tobago	57.9	-2	+0.1			
67	Jamaica	57.9	-1	+0.5			
68	Lebanon	57.7	-5	-0.1			
69	Argentina	57.5	-2	+0.1			
70	Paraguay	53.4	+1	+0.5			
71	Guatemala	53.4	-5	-0.1			
72	Kyrgyz Republic	53.0	+3	+1.1			
73	El Salvador	52.8	—	+0.4			
74	Mongolia	52.7	-4	-0.2			
75	Namibia	52.7	-1	+0.3			
76	Honduras	52.5	+2	+1.2			
77	Tajikistan	52.2	-5	-0.6			
78	Bangladesh	52.1	-1	+0.7			
79	Nicaragua	51.5	-3	—			
80	Bolivia	51.4	n/a	n/a			
81	Ghana	51.3	-2	+1.4			
82	Pakistan	51.1	-1	+1.3			
83	Rwanda	50.9	-1	+1.3			
84	Nepal	50.8	-1	+1.3			
85	Cambodia	50.2	-1	+0.8			
86	Cape Verde	50.2	-6	+0.4			
87	Lao PDR	49.3	-2	+0.7			
88	Senegal	49.0	-2	+0.6			
89	Côte d'Ivoire	47.6	n/a	n/a			
90	Nigeria	47.5	-3	-0.5			
91	Tanzania	47.2	-2	+0.8			
92	Uganda	46.8	-4	-0.2			
93	Zambia	46.1	-3	+0.6			
94	Gambia, The	45.5	—	+0.8			
95	Eswatini	45.3	-4	+0.2			
96	Cameroon	45.1	-3	+0.2			
97	Ethiopia	44.5	-2	+0.6			
98	Benin	44.4	-1	+0.8			
99	Burkina Faso	43.9	n/a	n/a			
100	Mali	43.6	-4	-0.1			
101	Guinea	43.2	-3	+0.3			
102	Venezuela	43.2	-10	-1.9			
103	Zimbabwe	42.6	-4	+0.6			
104	Myanmar	42.4	-1	+1.0			

Zdroj: WEF, The Global Competitiveness Report 2018

Obr. 5 Výstřižek z Reportu – souhrnné výsledky

4.2 Hlavní obsah Reportu

Hlavní část Reportu obsahuje veškeré nezbytné detaily, které mohou čtenáře zajímat. Rozčlenění obsahu respektuje strukturu úvodní části Reportu – nejprve jsou zde data globálního pohledu, následuje regionální pohled, seznámení s novou metodikou 12 pilířů rozčleněných do 4 kategorií a poslední, nejrozsáhlejší část, je tvořena dílčími a velice detailními analýzami jednotlivých ekonomik. To vše na cca 630 stránkách.

V části zabývající se globálními trendy pokládají autoři Reportu otázky související s aktuálním děním ve světě, jeho vývojem a prostřednictvím objektivních dat se

snaží přinést odpovědi. Jako příklad lze uvést problematiku inovací, kde dochází k závěru, že aby bylo dosaženo plného potenciálu výhod z nich plynoucích, je nutné přistoupit k holistickému uvažování a strategiím. To je však dnes stále ještě pro většinu zemí oblast, ve které se mohou výrazně zlepšovat. Dále je zde položena otázka, zda existuje nějaký „univerzální recept“ na inovace, kdy je toto téma také rozebráno s ohledem na sesbíraná data (viz obrázek č. 6). V dnešní době je přitom, více než kdy dříve, nad světlo jasné, že pouze otevřenost a správný přístup k inovacím (ať už je to firma, stát, či jiné ekonomické uskupení) je dnes jedinou zárukou udržení si či zlepšení postavení ve vysoce konkurenčním a rychle se vyvíjejícím prostředí.

Figure 5: Innovation ecosystem performance
By income group

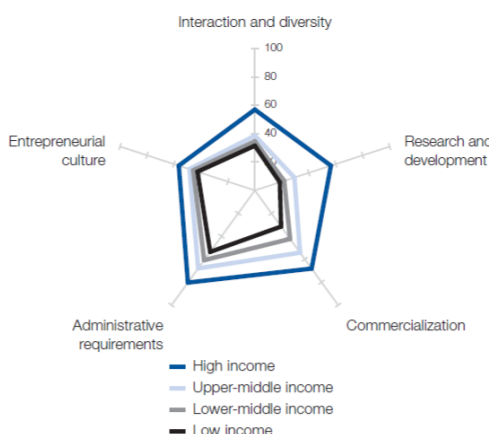
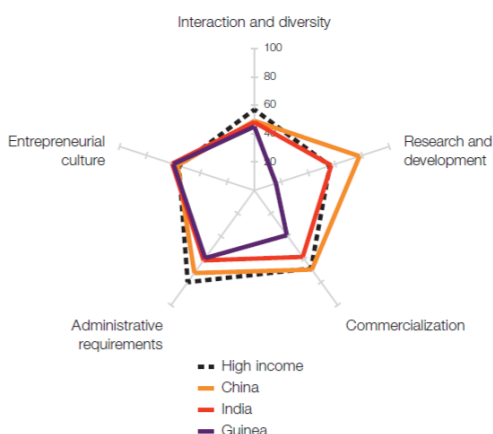

Figure 6: Innovation ecosystem performance
By top performer from each income group

Zdroj: WEF, The Global Competitiveness Report 2018

Obr. 6 Grafy popisující inovační ekosystémy z různých úhlů pohledu

Poznámka autora práce: Nedostatek, který v Reportu shledávám, je právě jeho kapitola 3, která obsahuje detailní popis metodiky GCI 4.0, kterým jsme se zabývali v kapitole č. 3 této práce. Zatímco kapitola č. 3 z Reportu představuje určité teoretické seznámení s novou metodikou, chybí zde jakékoliv výsledky, pro které je však **hlavní část** reportu typická. Výsledky pro tuto oblast se nachází až v **příloze A**. Pro lepší přehlednost by autor práce preferoval vložení výsledků z přílohy A na místo kapitoly 3, aby byly veškeré výsledky pohromadě. Teoretický rámec s vysvětlením metodiky by pak bylo vhodné dát do přílohy, kde si ji může čtenář v případě zájmu dohledat.

Samotná metodika je nakonec mj. již zběžně vysvětlena a zmíněna v **úvodní části** reportu a následně velice detailně rozebrána v **příloze C**.

5 Konkurenceschopnost optikou dalších mezinárodních organizací

Mimo WEF se hodnocením konkurenceschopnosti ekonomik zabývá i několik dalších renomovaných mezinárodních organizací. Mezi ty nejvýznamnější organizace, kterým bude v této práci věnována pozornost, patří následující dvě:

- **The World Bank (WB)**, která každoročně tvoří report nazývaný „**Doing Business**“ a
- **International Institute for Management Development (IMD)**, který byl zmíněn již na začátku této práce, a který každoročně tvoří report s názvem „**The World Competitiveness Yearbook**“ (**WCY**).

Na závěr seznámení se s těmito alternativami bude vždy uvedeno několik hlavních rozdílů ve srovnání s GCR a bude vysvětleno, proč byl pro účely této práce upřednostněn právě GCR.

5.1 The World Competitiveness Yearbook – IMD

Organizace IMD byla založena roku 1989 profesorem Stéphanem Garellim za účelem publikace mezinárodního srovnávacího reportu, který byl tehdy nazván jako World Competitiveness Report. Zpočátku srovnával 32 zemí světa, z nichž většina byla představována členy OECD. Následně roku 1996, po ukončení spolupráce s WEF, byl report přejmenován na „**The World Competitiveness Yearbook**“ (dále jen WCY). Samotná publikace WCY se dnes skládá ze tří dílčích částí:

- **IMD World Competitiveness Ranking**
- **IMD World Talent Ranking** (od roku 2014) – hodnocení úrovně řízení lidských zdrojů v rámci dané ekonomiky z hlediska atraktivity, investic a rozvoje a připravenosti na změny.
- **IMD World Digital Competitiveness Ranking** (od roku 2017) – hodnocení úrovně digitalizace a implementace s tím spojených procesů v soukromém i veřejném sektoru.

V roce 2019 organizace oslavila 30. výročí svých aktivit na poli hodnocení mezinárodní konkurenceschopnosti ekonomik (IMD, 2019b).

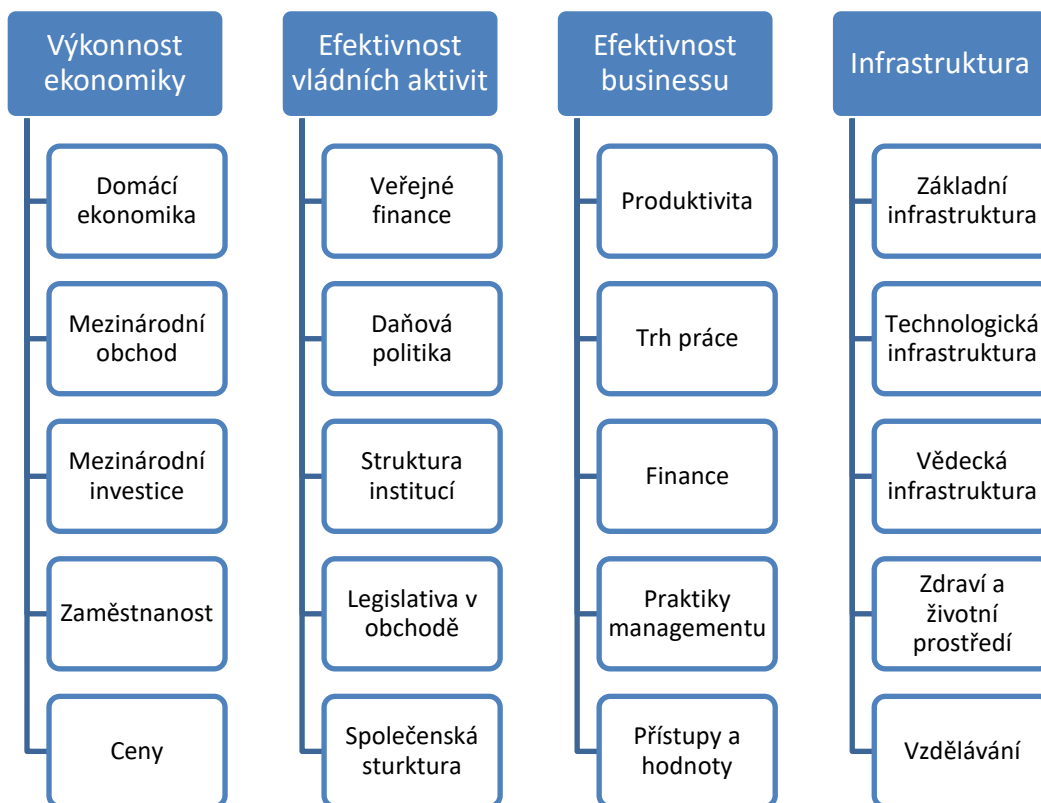
5.1.1 Metodika pro tvorbu World Competitiveness Ranking (WCR)

Report WCR je tvořen jak na základě dat získaných z průzkumů prováděných přímo IMD, tak z dat outsourcovaných ze spolehlivých a ověřených zdrojů. Hodnoceny jsou 4 hlavní oblasti:

- Výkonnost ekonomiky
- Efektivnost vládních aktivit
- Efektivnost businessu
- Infrastruktura

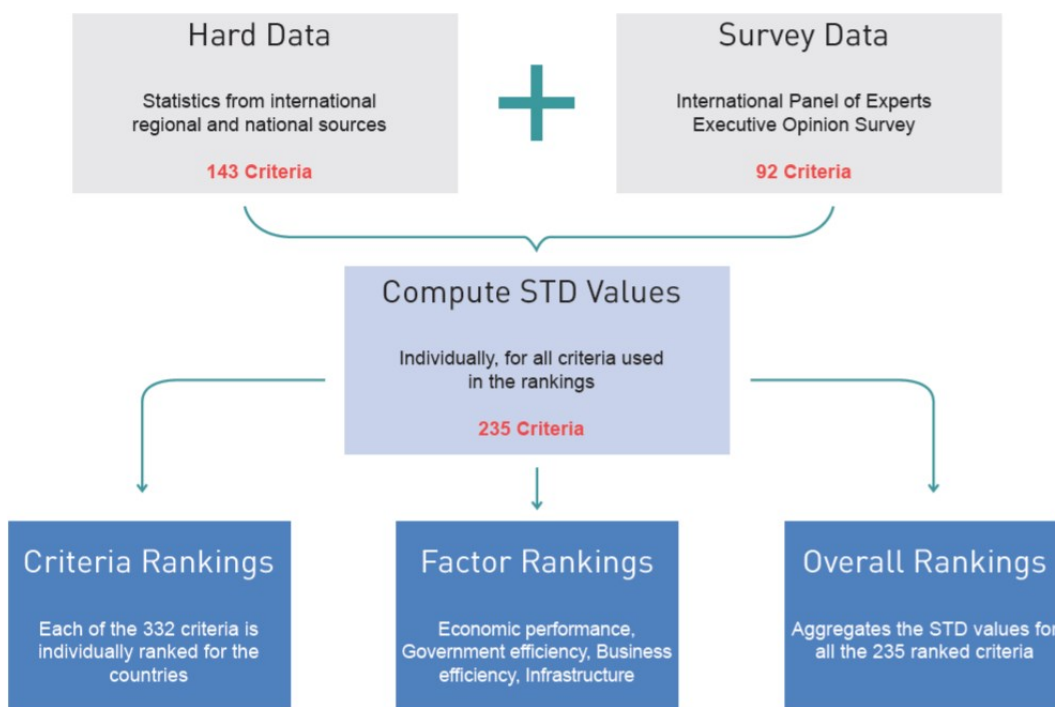
Každá z těchto oblastí je dále rozdělena na 5 podoblastí. Souhrnné výsledné skóre se tedy skládá z 20 podoblastí, přičemž každá má váhu 5 %. Celkem je hodnoceno 332 kritérií, která však nejsou rovnoměrně rozložena mezi jednotlivé podoblasti (hodnocení vzdělávání obsahuje více kritérií než hodnocení cen produktů a služeb na trhu). Sebraná data se skládají jak z tvrdých dat (2/3), tak z měkkých dat (1/3). Některá ze zmíněných 332 kritérií navíc neslouží k vypočítání skóre, ale mají pouze informativní charakter (například data vztahující se k populaci pod 15 let). Na následujících dvou schématech je možné vidět:

- A) Rozdělení jednotlivých oblastí a podoblastí
- B) Způsob výpočtu a výstupy hodnocení. K roku 2019 je hodnoceno celkem 63 zemí.

Zdroj: IMD, Methodology in a Nutshell

Obr. 7 Rozdělení jednotlivých oblastí a podoblastí pro hodnocení konkurenceschopnosti dle WCI

Zdroj: IMD, Methodology in a Nutshell

Obr. 8 Způsob výpočtu a výstupy hodnocení

5.1.2 Důvody upřednostnění GCR před WCY

Ačkoliv první reporty sloužící k hodnocení konkurenceschopnosti ekonomik byly výsledkem spolupráce právě WEF a IMD, dnes se výsledky jejich průzkumů poměrně významně liší. Zatímco IMD hodnotí pouze 63 světových ekonomik, v případě WEF je to již více než dvakrát tolik. IMD se pro hodnocení oblastí, které reflektují aktuální dění ve světě (trend digitalizace a průmyslu 4.0), rozhodla vytvořit dva další reporty (zmíněné IMD World Talent Ranking a IMD World Digital Competitiveness Ranking), jejichž výsledky však nejsou součástí hodnocení celkové konkurenceschopnosti ve WCY. To autor této práce shledává jako hlavní nevýhodu WCY, neboť právě schopnost zvládat rychlé tempo vývoje a reagovat na přicházející změny typické pro éru 4IR je pro ekonomiky a jejich konkurenceschopnost zcela zásadní. Tuto skutečnost WEF ve svém GCR velmi výstižně reflektuje právě ve změnách provedených v metodice výpočtu konkurenceschopnosti, kde tyto aspekty zohledňuje v celkovém skóre, které je následně, dle názoru autora této práce, objektivnější než skóre ve WCY. Další nevýhodou je omezený přístup ke kompletním datům na internetu. K dispozici je pouze několikostránkový výtah pro jednotlivé druhy reportů (3) pro jednotlivé ekonomiky. Pro přístup ke kompletnímu WCY je nutné zaplatit plnou verzi, která v roce 2019 činí 700 CHF, a v případě zájmu o historická data za posledních 25 let cena činí 1 400 CHF pro akademické účely a nekomerční využití. To znemožňuje jeho využití v rámci této práce. Ukázka celkového pořadí konkurenceschopnosti dle hodnocení IMD včetně meziročního srovnání je na obrázku č. 9.

IMD World Competitiveness ranking 2019
One Year Change

2019	Country	2018	Change	
1	Singapore	3	+2	↑
2	Hong Kong SAR	2	-	-
3	USA	1	-2	↓
4	Switzerland	5	+1	↑
5	UAE	7	+2	↑
6	Netherlands	4	-2	↓
7	Ireland	12	+5	↑
8	Denmark	6	-2	↓
9	Sweden	9	-	-
10	Qatar	14	+4	↑
11	Norway	8	-3	↓
12	Luxembourg	11	-1	↓
13	Canada	10	-3	↓
14	China	13	-1	↓
15	Finland	16	+1	↑
16	Taiwan, China	17	+1	↑
17	Germany	15	-2	↓
18	Australia	19	+1	↑
19	Austria	18	-1	↓
20	Iceland	24	+4	↑
21	New Zealand	23	+2	↑
22	Malaysia	22	-	-
23	United Kingdom	20	-3	↓
24	Israel	21	-3	↓
25	Thailand	30	+5	↑
26	Saudi Arabia	39	+13	↑
27	Belgium	26	-1	↓
28	Korea Rep.	27	-1	↓
29	Lithuania	32	+3	↑
30	Japan	25	-5	↓
31	France	28	-3	↓
32	Indonesia	43	+11	↑
33	Czech Republic	29	-4	↓
34	Kazakhstan	38	+4	↑
35	Estonia	31	-4	↓
36	Spain	36	-	-
37	Slovenia	37	-	-
38	Poland	34	-4	↓
39	Portugal	33	-6	↓
40	Latvia	40	-	-
41	Cyprus	41	-	-
42	Chile	35	-7	↓
43	India	44	+1	↑
44	Italy	42	-2	↓
45	Russia	45	-	-
46	Philippines	50	+4	↑
47	Hungary	47	-	-
48	Bulgaria	48	-	-
49	Romania	49	-	-
50	Mexico	51	+1	↑
51	Turkey	46	-5	↓
52	Colombia	58	+6	↑
53	Slovak Republic	55	+2	↑
54	Ukraine	59	+5	↑
55	Peru	54	-1	↓
56	South Africa	53	-3	↓
57	Jordan	52	-5	↓
58	Greece	57	-1	↓
59	Brazil	60	+1	↑
60	Croatia	61	+1	↑
61	Argentina	56	-5	↓
62	Mongolia	62	-	-
63	Venezuela	63	-	-

Zdroj: IMD World Competitiveness Ranking 2019 One Year Change

Obr. 9 Výsledné hodnocení konkurenceschopnosti ekonomik dle IMD

5.2 Doing Business – The World Bank

Report Doing Business se od předchozích dvou zmíněných reportů poměrně hodně liší ve smyslu pojetí konkurenceschopnosti zkoumaných ekonomik. V první řadě, Doing Business se zaměřuje na překážky v podnikání pro malé a střední firmy, které se vyskytují v rámci 190 světových ekonomik. K tomu slouží případové studie, které se týkají nejvýznamnějších subjektů těchto ekonomik. Spíše než o

konkurenceschopnosti lze tedy v tomto případě hovořit o „překážkách pro otevření a realizaci businessu“. Začátek tohoto projektu je datován do roku 2001, přičemž první reporty pochází z roku 2004, od kdy jsou pravidelně každoročně zveřejňovány a jsou zdrojem cenných informací jak pro investory, tak pro zbytek veřejného i privátního sektoru.

5.2.1 Metodika pro tvorbu reportu Doing Business

Zdrojem dat pro tvorbu tohoto reportu jsou především oficiální informace pocházející z různých vládních regulací a legislativy. Dalším zdrojem informací jsou pak vybraní respondenti, vlády zkoumaných zemí a zaměstnanci samotné World Bank Group. Report hodnotí 190 ekonomik světa v 11 oblastech regulace businessu; 10 z nich pak vstupuje do výsledného skóre (11. oblast představující regulace na trhu práce je hodnocena individuálně a není součástí celkového skóre). K získání objektivních dat jsou prováděny rozsáhlé případové studie v rámci jednotlivých ekonomik. Přehled hodnocených oblastí znázorňuje schéma na obrázku č. 10.

1. Otevření businessu	<ul style="list-style-type: none"> • Legislativní požadavky, finanční a časové náklady pro otevření s.r.o. společnosti • Hodnoceno z úhlu pohledu mužů i žen (výsledky se v některých zemích mohou lišit)
2. Stavby	<ul style="list-style-type: none"> • Formální procesy, finanční a časové náklady nezbytné k dokončení všech formalit nutných pro jejich realizaci
3. Přístup k elektřině	<ul style="list-style-type: none"> • Formální procesy, finanční a časové náklady nezbytné pro připojení k elektrické síti • Spolehlivost dodávek elektřiny a transparentnost tarifů
4. Registrace majetku	<ul style="list-style-type: none"> • Formální procesy, finanční a časové náklady spojené s transferem majetku • Kvalita katastrálních služeb dostupných pro muže i ženy
5. Získání půjčky	<ul style="list-style-type: none"> • Finanční zákony v oblasti bankovníctví • Dostupnost informací o možnostech financování
6. Ochrana minoritních investorů	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrana minoritních akcionářů • Vnitropodnikové řízení
7. Placení daní	<ul style="list-style-type: none"> • Platby, termíny a celková daňová povinnost pro firmy
8. Obchod se zahraničím	<ul style="list-style-type: none"> • Čas a náklady nezbytné na export zboží, komparativní výhody
9. Vynucování dohod	<ul style="list-style-type: none"> • Časové a finanční náklady na řešení komerčních sporů • Kvalita soudního systému a dostupnost těchto služeb pro muže i ženy
10. Řešení insolventní	<ul style="list-style-type: none"> • Časové a finanční náklady a podíl návratnosti pohledávek z komerčních insolventní • Síla legálních praktik insolvenčního systému
11. Regulace na trhu práce	<ul style="list-style-type: none"> • Flexibilita v oblasti regulací pracovního práva • Aspekty kvality práce

Zdroj: <https://www.doingbusiness.org/en/methodology>

Obr. 10 Hodnocené oblasti pro výpočet „The ease of doing business score“ a „The ease of doing business ranking“

Jak je z výše uvedeného schématu na první pohled zřejmé, ve většině případů se jedná o kvalitativní data, která mohou být v určitých případech do velké míry subjektivní a nemusí nutně respektovat stav v rámci celé ekonomiky. V hodnocení dle Doing Business zároveň zcela chybí zohlednění ukazatelů, jako jsou například:

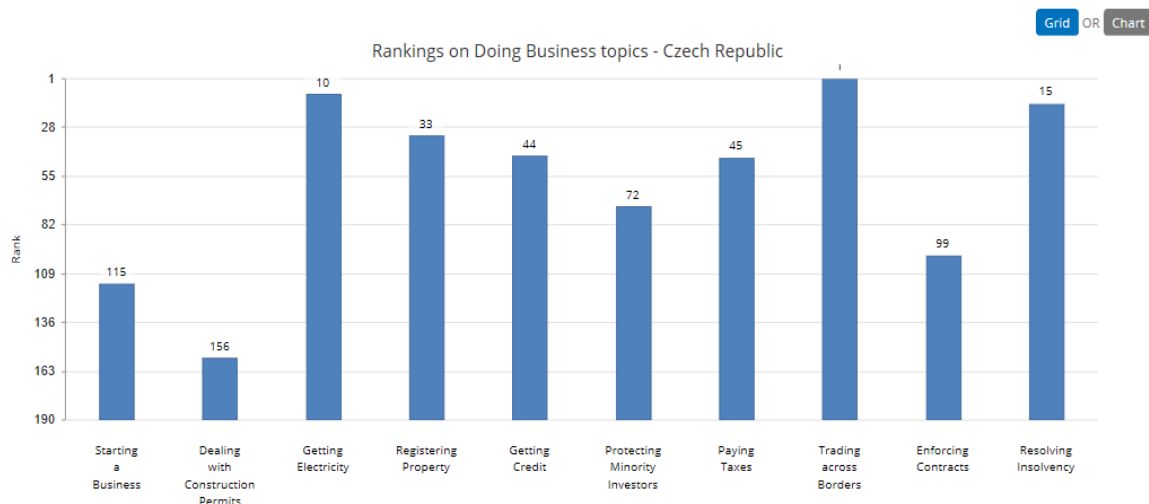
- Makroekonomická stabilita
- Vývoj finančního systému
- Kvalita pracovní síly
- Incidentsy spojené s úplatkářstvím a korupcí
- Velikost trhu
- Bezpečnost

Samotní autoři reportu Doing Business upozorňují, že tento report si neklade za cíl vyčíslení přesných nákladů na rozjezd podnikání v dané ekonomice. Report poskytuje pouze jakýsi základní pohled na stav v rámci světových ekonomik pro účely prvotní fáze targetingu firem. Následný užší výběr by měl být již založený na detailnějších průzkumech, pro které budou jako rozhodovací báze sloužit zevrubnější analýzy konkrétních oblastí konkrétních prostředí.

5.2.2 Důvody upřednostnění GCR před Doing Business

Ačkoliv report Doing Business představuje dobrý základ pro prvotní rozhodování o místě založení a realizace podnikání, nejedná se v podstatě o report, který by hodnotil konkurenceschopnost jednotlivých ekonomik, především pak z toho titulu, že využívá velké množství kvalitativních dat ze zdrojů, které mohou být do velké míry pouze subjektivní. Zcela zde chybí mnohé makroekonomické ukazatele, které nelze opomíjet, a nejsou zde zohledněny ani současné globální trendy ve smyslu 4IR. Z tohoto důvodu se pro účely této práce jeví vhodnější použití reportu GCR, přičemž je možné report Doing Business využít jako doplňující zdroj informací. Velkou výhodou je především velmi přehledné zpracování výstupů, dostupnost veškerých historických dat v datovém souboru umožňujícím snadné zobrazení libovolných informací s použitím filtrů a také bezplatný přístup. Data je na oficiálních stránkách možné stáhnout, případně si je zobrazit online podle ekonomik nebo hodnocených oblastí. Jako příklad výsledků poslouží dva grafy níže hodnotící zmíněných deset oblastí pro ČR. První graf znázorňuje pozici ČR v porovnání

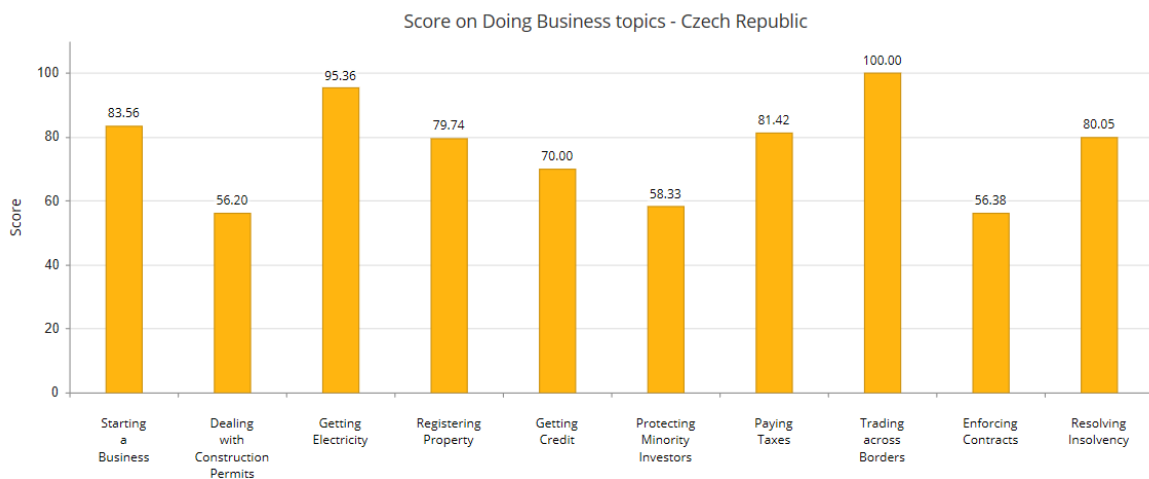
s ostatními hodnocenými ekonomikami (celkové pořadí ČR v roce 2019 je 35. místo ze 190).

Zdroj: <https://www.doingbusiness.org/en/data/exploreconomies/czech-republic#>

Obr. 11 Pořadí ČR v rámci jednotlivých oblastí hodnocených reportem DB

Druhý graf znázorňuje skóre pro jednotlivé oblasti, přičemž 100 bodů má vždy země, která v dané oblasti dosahuje nejlepších výsledků.

Zdroj: <https://www.doingbusiness.org/en/data/exploreconomies/czech-republic#>

Obr. 12 Skóre ČR v rámci jednotlivých oblastí hodnocených reportem DB

6 Metodika hodnocení konkurenceschopnosti s využitím dat WEF

V předchozích kapitolách byly představeny nejvýznamnější světové organizace zabývající se komplexním hodnocením konkurenceschopnosti ekonomik. Byly detailně popsány metodiky, které využívají při svých postupech a rozebrány výhody a nevýhody každé z nich. Na základě těchto kroků bylo rozhodnuto, že jako nejvhodnější pro účely této práce se jeví využití výstupů a dat organizace **The World Economic Forum**. Před přistoupením k samotné analýze a prezentaci zjištěných výsledků bude věnována následující kapitola popisu metodiky, která byla využita pro výzkumnou část této diplomové práce. Následně již bude věnována pozornost dvěma hlavním oblastem:

- **Zkoumání konkurenceschopnosti české ekonomiky v čase**
- **Konkurenceschopnost ČR ve srovnání s vybranými ekonomikami**

Jak již bylo zmíněno, pro výzkumnou část této DP byla využita data získaná organizací WEF, která tyto informace činí dostupnými a volně použitelnými pro nekomerční účely. Je však nutné zmínit, že data jsou rozdělena do dvou segmentů (2005–2017 a 2018–2019), což činí období zkoumání v letech 2005–2019 částečně nespojitým. Důvodem je změna metodiky v roce 2018 a přechod z indexu GCI na GCI 4.0. Při celkovém hodnocení sice budeme uvádět časovou řadu za celé zkoumané období jako jeden celek, je však důležité mít na paměti, že počínaje rokem 2018 došlo k vypuštění či nahrazení některých indikátorů a jinde zase k přidání zcela nových. Zároveň došlo k upravení jejich vah. Při nezměněné situaci ve sledovaných oblastech předchozích let tedy mohlo dojít k částečné změně celkového pořadí ekonomik. V souhrnném pohledu však výsledné změny nevedly ke zcela novému (a odlišnému) pořadí, které by ukazovalo na výrazně změněnou situaci na poli konkurenceschopnosti ekonomik (změna pořadí o 10 a více příček).

1) **Metodika** praktické části této práce spočívá v analýze dostupných sekundárních dat získaných různými způsoby organizací WEF. Při zkoumání **konkurenceschopnosti české ekonomiky v čase** budou sestaveny časové řady zacílené nejen na celkové skóre, ale také na jednotlivé hodnocené pilíře. Pro detailní interpretaci získaných výsledků pak bude věnována pozornost dílčím výsledkům subpilířů, které dohromady dávají skóre za celý pilíř.

Zohledněno přitom nebude pouze skóre, ale také váhy a zdroje dat. Při **srovnání konkurenceschopnosti ČR s jinými ekonomikami** pak bude využita kombinace časových řad a průřezových dat. Tím bude umožněno srovnání konkurenceschopnosti ekonomik v jednotlivých časových úsecích.

2) Data použitá pro tuto sekundární analýzu pocházejí z několika zdrojů. Celkové skóre a pořadí GCI (GCI 4.0) byly získány z výročních reportů WEF. Výjimku tvoří období 2007–2008, pro které není na stránkách WEF ani nikde jinde volně dostupný celý report. K dispozici je však souhrnný report s celkovými výsledky a souhrnný data-set obsahující dílčí skóre za jednotlivé pilíře a subpilíře (období 2006–2015). Tato překážka tedy nepředstavuje zásadní problém při provádění analýzy dat.

Aby bylo umožněno detailní porozumění prezentovaným výsledkům a aby je bylo možné hlouběji interpretovat, bude nezbytné provést také analýzu výsledků pilířů a subpilířů. To umožňuje již zmíněný dokument „**The Global Competitiveness Index Historical Dataset © 2005–2015 World Economic Forum**“, dále v práci označovaný již jen jako „**dataset**“. Jedná se o dokument, jehož účelem je mj. provádění dalších akademických výzkumů, zajištění transparentnosti hodnocení prováděného organizací WEF či měření pokroku u jednotlivých ekonomik. Jako takový má sloužit velkému počtu stakeholderů a je volně použitelný pro nekomerční účely. Pro komerční účely je pak použitelný pouze se souhlasem WEF. Pro roky 2016–2019, bohužel, zatím dataset k dispozici není.

Data v datasetu se primárně dělí na ta, která vstupují do celkového hodnocení GCI, a na dodatečné indikátory, které WEF sledovalo pouze v letech 2008–2014. Jmenovitě se jedná o HDP, počet obyvatel, HDP na obyvatele a podíl HDP dané země na světovém HDP. Jelikož však tyto dodatečné indikátory nebyly sledovány po celé hodnocené období, a navíc neovlivňují celkové skóre GCI, není jim v praktické části této práce věnována větší pozornost.

3) Zdroji dat, které WEF při hodnocení jednotlivých indikátorů používá, jsou částečně vlastní výzkum a částečně pak data dalších renomovaných světových institucí. Těmi jsou:

- International Air Transport Association
- International Labour Organization
- International Investor's „Country Credit Ratings“

- International Monetary Fund
- International Telecommunication Union
- International Trade Centre
- Organization for Economic Co-operation and Development (OECD)
- The World Bank
- UNESCO Institute for Statistics
- World Trade Organization

U každého indikátoru WEF zmiňuje vždy popis, období, příslušný pilíř, subpilíř a zdroj, čímž se snaží zajistit maximální transparentnost a zjednodušení jejich dalšího použití.

4) Hodnoceným ekonomikám je v rámci datasetu věnována samostatná část, kde je vždy uvedeno:

- kódové označení země
- název země
- příjmová skupina (low income, low-middle income, high-middle income a high-income) – hodnoceno k 06/2015, zdroj The World Bank
- druh regionu (geopolitická příslušnost a případné označení rozvojové / rozvinuté ekonomiky) – hodnoceno k 04/2015, zdroj IMF

Tímto členěním zkoumaných ekonomik je opět umožněna hlubší analýza získaných dat, tvorba a hodnocení jednotlivých clusterů a efektivnější práce s daty. Příklad výřezu z datasetu viz obrázek č. 13.

The Global Competitiveness Index Historical Dataset © 2005-2015 World Economic Forum

IMPORTANT The storage on any data retrieval system and the commercial use of the present data set, or portions of it, is strictly prohibited without prior permission of the data providers. See the 'Metadata' tab for a list of data providers and read the Terms of Use in the "About this Dataset" tab.

Entity cod	Entity	Entity typ	Income group (World Bank, July 2015)	Region (IMF, April 2015)
ALB	Albania	Economy	Upper-middle income	Emerging and Developing Europe
DZA	Algeria	Economy	Upper-middle income	Middle East, North Africa, and Pakistan
AGO	Angola	Economy	Upper-middle income	Sub-Saharan Africa
ARG	Argentina	Economy	High income	Latin America and the Caribbean
ARM	Armenia	Economy	Lower-middle income	Commonwealth of Independent States
AUS	Australia	Economy	High income	Advanced economies
AUT	Austria	Economy	High income	Advanced economies
AZE	Azerbaijan	Economy	Upper-middle income	Commonwealth of Independent States
BHR	Bahrain	Economy	High income	Middle East, North Africa, and Pakistan
BGD	Bangladesh	Economy	Lower-middle income	Emerging and Developing Asia
BRB	Barbados	Economy	High income	Latin America and the Caribbean
BEL	Belgium	Economy	High income	Advanced economies

Zdroj: The Global Competitiveness Index Historical Dataset © 2005–2015 World Economic Forum

Obr. 13 Výřez z datasetu WEF

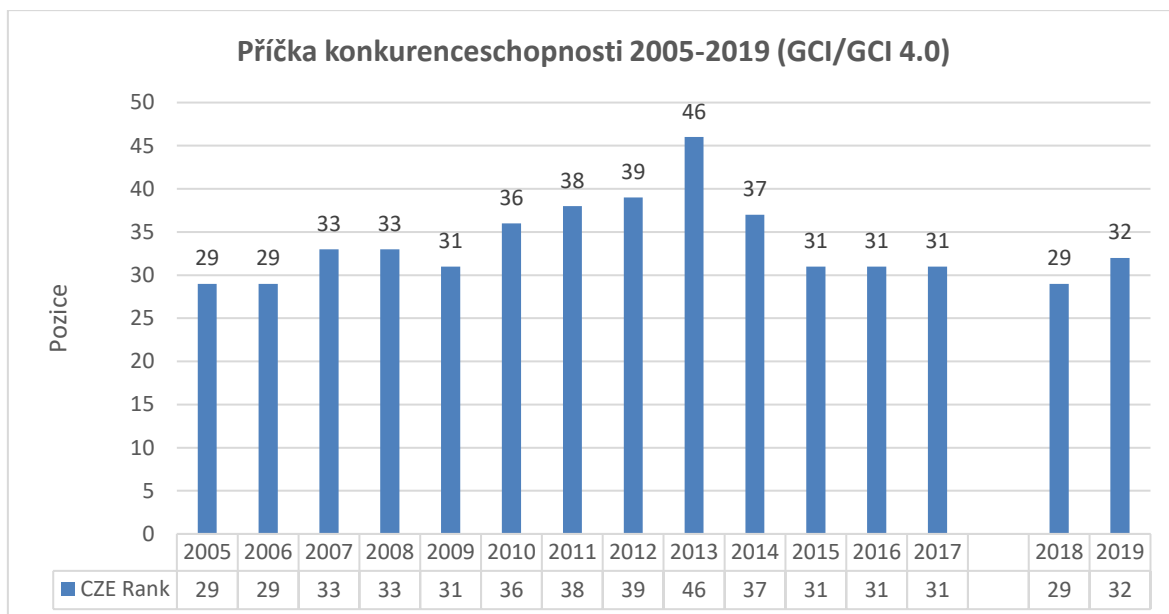
7 Konkurenceschopnost české ekonomiky v čase

V kapitole 3 této práce byla detailně rozebrána metodika, kterou WEF využívá při hodnocení konkurenceschopnosti zkoumaných ekonomik. Ačkoliv v roce 2018 došlo k aktualizaci metodiky tak, aby věrněji reflektovala požadavky současné doby, nic nebrání tomu, aby byly nové výsledky dle GCI 4.0 prezentovány spolu s výsledky minulých období získaných podle původní metodiky GCI.

Cílem této kapitoly je zhodnocení vývoje konkurenceschopnosti české ekonomiky v čase. Nejdříve bude věnována pozornost celkovému pořadí a pořadí za jednotlivé pilíře. Výsledky budou interpretovány a zasazeny do kontextu celkového skóre, přičemž budou dohromady posuzovány jak výsledky získané pomocí metodiky GCI v letech 2006 (2005) až 2017, tak výsledky získané dle metodiky GCI 4.0 v letech 2018 a 2019. Následovat bude podkapitola, kde budou identifikovány anomálie a extrémní případy, a pomocí hlubší analýzy se zaměřením na subpilíře se autor práce pokusí o identifikaci příčin těchto výkyvů, podprůměrných, případně i nadprůměrných výsledků jednotlivých oblastí, které budou shledány zajímavými či důležitými.

7.1 Česká republika v období 2005–2019

Na obrázku č. 14 je graf, který znázorňuje umístění České republiky v letech 2005–2019. Jak je vidět, Česká republika si v průběhu let držela víceméně stabilní pozici, přičemž většinou se nacházela okolo 31. příčky. Výjimkou bylo období 2010–2014, kdy došlo k výraznému propadu, především pak v roce 2013 (46. příčka). Nicméně v roce 2015 bylo zaznamenáno opětovné zlepšení a návrat zpět na 31. příčku, kde se Česká republika udržela až do roku 2017 (poslední rok metodiky GCI). A ačkoliv pak roku 2018 přišla změna v podobě nové metodiky, nedošlo k žádné výrazné změně pořadí.

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

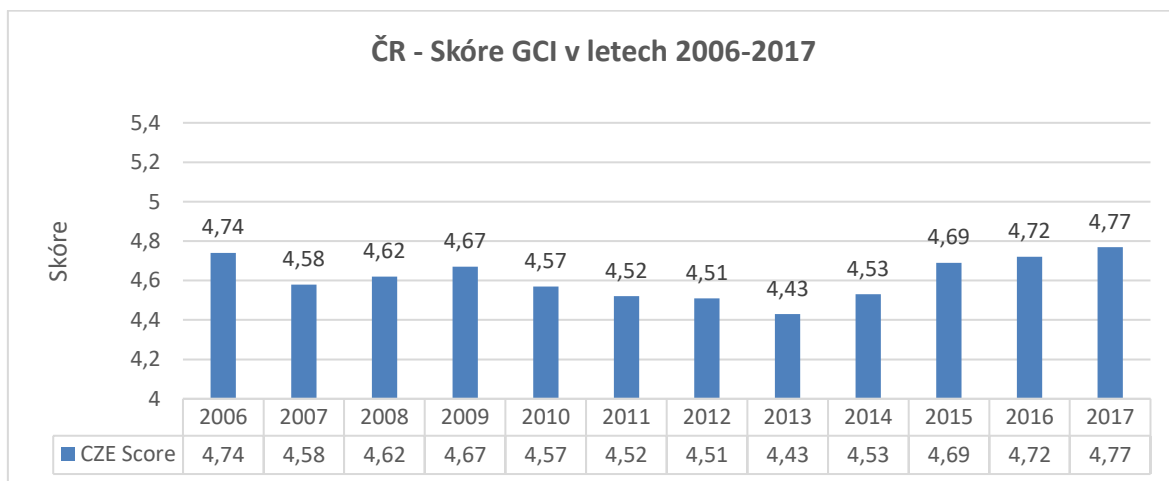
Obr. 14 Umístění ČR v konkurenceschopnosti dle GCI/GCI 4.0 v letech 2005–2019

Pro doplnění se nyní podívejme na obrázek č. 15. Zde je graf znázorňující vývoj souhrnného skóre GCI v letech 2006–2017⁴. Skóre dle GCI nabývá hodnot 0–7, přičemž ČR si skoro ve všech obdobích udržovala výsledky v rozmezí 4,5–5,0. Pro lepší představu, ekonomiky s nejlepšími výsledky (TOP 5) si udržovaly skóre přibližně v rozmezí 5,4–5,7. Na druhé straně země, které obsazovaly 120. a nižší příčku, měly skóre většinou nižší než 3,5. Výsledné skóre ČR je tedy, s ohledem na vývoj v druhé polovině 20. století a po zohlednění velikosti této ekonomiky, poměrně pozitivní zprávou.

Na druhou stranu, přihlédneme-li k celkovému vývoji a situaci v letech 2006 vs. 2017, dala by se celková úroveň konkurenceschopnosti země označit spíše za stagnující, což je již méně pozitivní zpráva. Po provedení lineární prognózy na základě dostupných dat lze sice vidět lehce pozitivní trend (viz obrázek č. 16), velmi nízký koeficient determinace ($R^2 = 0,0127$) však poukazuje na poměrně nízkou spolehlivost tohoto odhadu. To je způsobeno především vysokou fluktuací celkových výsledků za poměrně krátké sledované období. Spolehlivost a přesnost

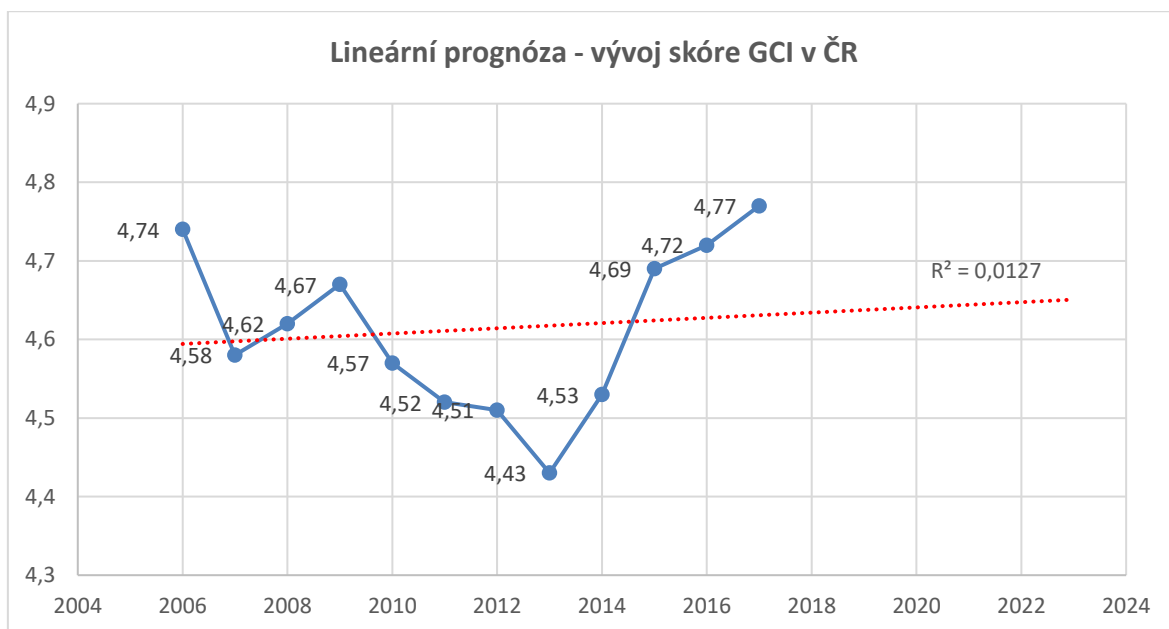
⁴ Z důvodu přechodu na novou metodiku GCI 4.0 se změnila metoda výpočtu skóre. Původní skóre nabývalo hodnot 0–7. Nově, při metodice GCI 4.0, nyní nabývá skóre hodnot 0–100. Znázornění výsledků do jednoho grafu by tedy nebylo přehledné a příliš vypovídající.

předpovězeného trendu by se sice dala zvýšit použitím pokročilejších statistických metod, vzhledem k nevyzpytatelnosti vývoje v některých ze sledovaných oblastí by však tyto predikce neměly příliš velkou vypovídací schopnost. Příkladem může být současný vývoj (jaro 2020) kolem problémů s pandemickou situací SARS-CoV-2 způsobující onemocnění COVID-19, který pravděpodobně povede k další ekonomické krizi a zcela jistě opět „zamíchá“ s výsledky konkurenceschopnosti sledovaných ekonomik.

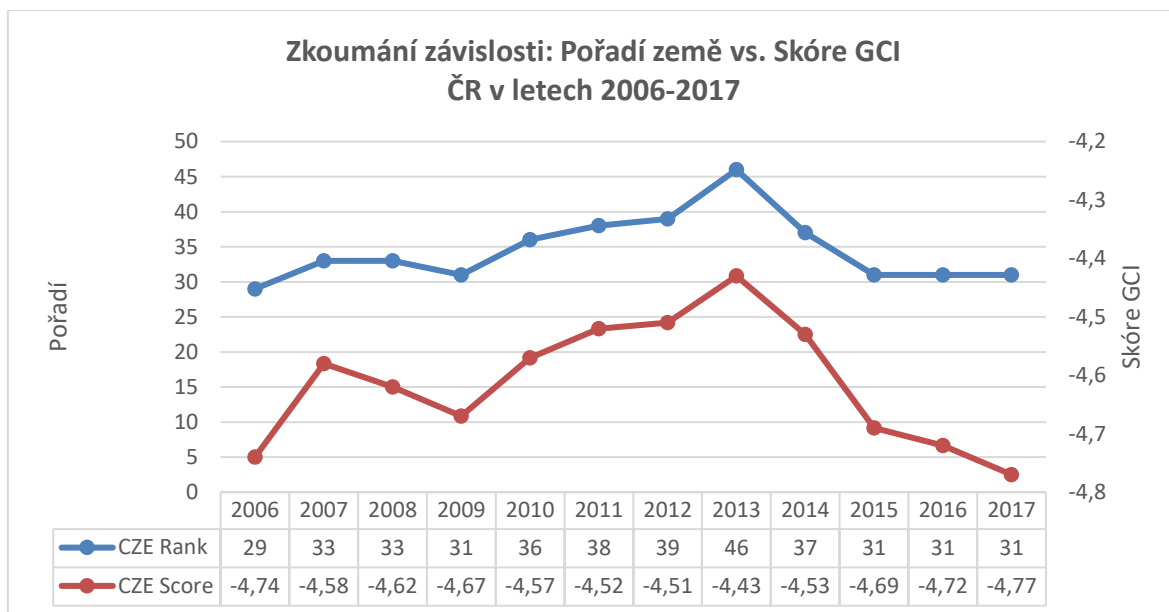
Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 15 Skóre GCI v letech 2006–2017

Obr. 16 Lineární prognóza – Vývoj skóre GCI v ČR

Nyní se podíváme na srovnání skóre GCI vs. příčka konkurenceschopnosti, které znázorňuje obrázek č. 17.

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

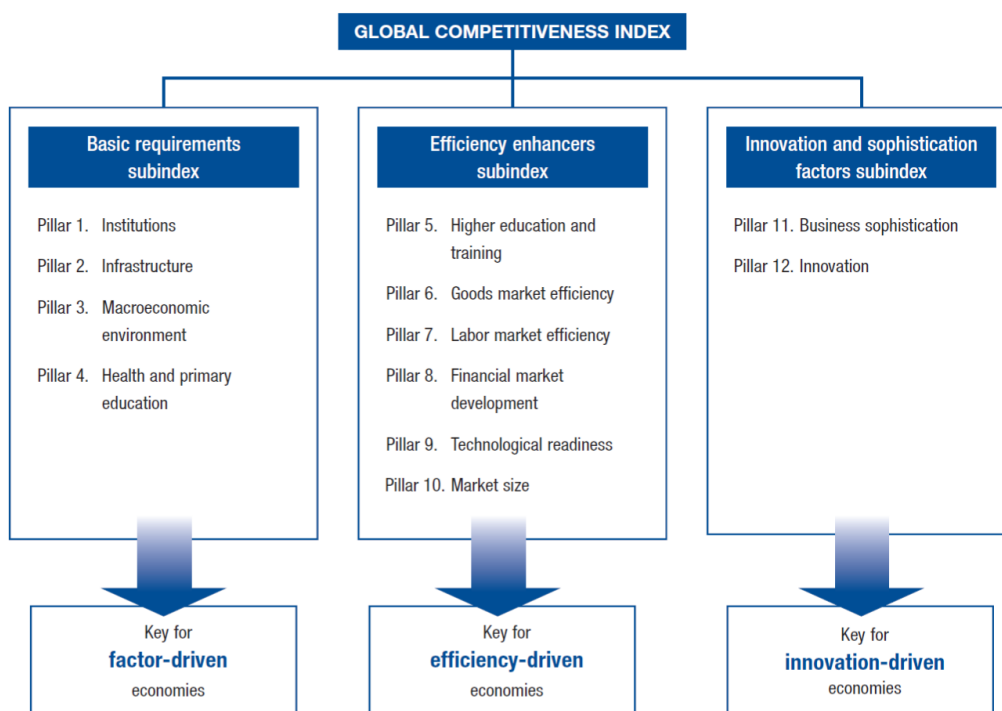
Obr. 17 Zkoumání závislosti: Pořadí země vs. Skóre GCI – ČR v letech 2006–2017

Na levé ose grafu se nachází celkové pořadí země. Na pravé ose je potom skóre GCI s přidaným záporným znaménkem, aby byla lépe vidět závislost pokles skóre → zhoršení (tj. číselné zvýšení) umístění. Jak je vidět, **platí zde velmi silná pozitivní korelace**. Ve většině případů se zde však projevuje určitý „nárazníkový efekt“, kdy se i poměrně vysoká míra snížení skóre projeví jako menší míra zhoršení pozice (pokles na nižší příčku). To může být způsobeno například tím, že v době krizí se nezmenší skóre pouze sledované ekonomiky, ale také dalším ekonomikám. Tento efekt je jasně zřetelný v roce 2007, kdy propad skóre o téměř dvě desetiny bodu vedl k propadu pozice o „pouhá“ čtyři místa. Naproti tomu v roce 2013, pravděpodobně vlivem doznívající ekonomické krize, která se na ČR jako na malé exportní ekonomice podepsala velkou měrou, se objevil propad o celých sedm příček způsobený snížením skóre o „pouhých osm setin bodu“. To je **značný kontrast**, který mohl signalizovat například umístění více zemí s podobným skóre těsně za sebou, případně zhoršení v době, kdy jiné země byly v růstu.

7.2 Hodnocení výsledků v rámci kategorií a jednotlivých pilířů

Výsledné skóre a z něj vyplývající celková pozice jsou sice zajímavé ukazatele, samy o sobě však nemají příliš vysokou vypovídací hodnotu. Pro porozumění těmto výsledkům je nutné jít minimálně o jednu úroveň níže. Tím se rozumí analýza výsledků v rámci kategorií, které seskupují jednotlivé pilíře. Zde je nutné mít na

paměti, že v rámci přechodu na novější metodiku GCI 4.0 došlo také ke změně těchto hlavních kategorií. Zatímco současné členění do kategorií již bylo vysvětleno v předchozích kapitolách, původní členění dle GCI je pro doplnění zobrazeno na obrázku č. 18.

Zdroj: WEF, The Global Competitiveness Report 2015–2016, str. 6

Obr. 18 Členění pilířů do kategorií dle původní metodiky GCI

Stručně se jedná o uspořádání do 3 hlavních kategorií, přičemž každá z nich je typická pro určitou úroveň rozvoje dané ekonomiky:

- **Kategorie základních předpokladů** – zahrnuje první čtyři pilíře. Klíčové oblasti pro tzv. „factor-driven“ ekonomiky (typické pro rozvojové země, jedná se o první oblast pilířů, na kterou se rozvíjející se ekonomiky zaměřují).
- **Kategorie faktorů zvyšujících účinnost** – zahrnuje pilíře 5–10. Klíčové pro rozvinutější ekonomiky, které usilují o zvyšování celkové účinnosti již zavedených procesů.
- **Kategorie faktorů inovací a zvyšování sofistikovanosti** – poslední dva pilíře. Dá se předpokládat, že na tuto kategorii se budou zaměřovat rozvinuté ekonomiky, které mají do jisté míry již zvládnuté a stabilizované předchozí pilíře.

Rozpadem celkového skóre na výsledky dle kategorií a pilířů získáme určitý detailnější vhled do problematiky konkurenceschopnosti a také nápovědu, která nám řekne, jakým směrem (na jaké subpilíře) se zaměřit při analyzování **příčin** případných propadů, stagnace, či eventuálně značné fluktuace výsledků. Pro účely větší přehlednosti budeme v následujících podkapitolách členit kategorie podle nové metodiky GCI 4.0 (4 kategorie ve složení 4+2+4+2 pilíře). Případná nekonzistence mezi kategoriemi (původní vs. nová metodika) bude řešena přenesením původních pilířů do odpovídajících kategorií.

7.2.1 Kategorie „Enabling Environment“

Tato kategorie tvořící základní platformu pro fungování veškerých dalších procesů v rámci ekonomiky v sobě zastřešuje následující pilíře:

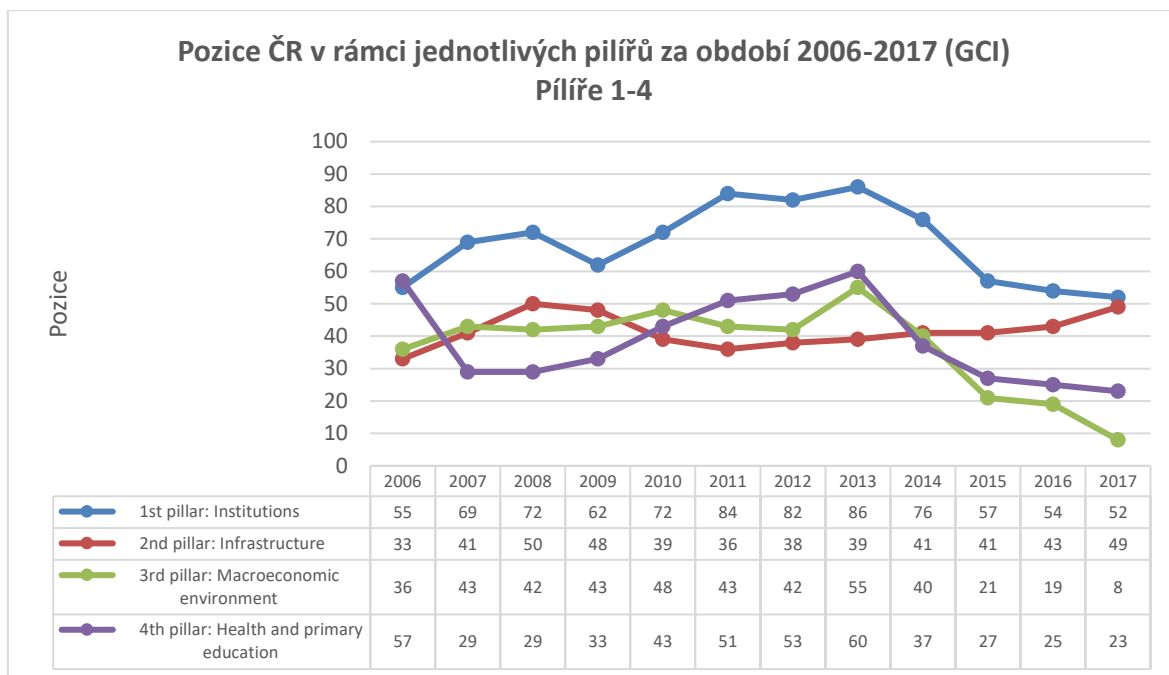
- 1. pilíř: Instituce
- 2. pilíř: Infrastrukturu
- 3. pilíř: Makroekonomické prostředí (od roku 2018 nahrazeno pilířem „Integrace ICT“)
- 4. pilíř: Zdraví a vzdělávání (od roku 2018 nahrazeno pilířem „Makroekonomická stabilita“)

Na obrázku č. 19 je graf znázorňující časovou osu s výsledky za jednotlivé pilíře v letech 2006–2017. Obrázek č. 20 pak představuje pokračování, které však z důvodu změny metodiky a některých pilířů nebylo možné zobrazit dohromady s výsledky předchozích let. Z tohoto důvodu budou tímto způsobem zobrazeny taktéž výsledky pilířů v rámci zbývajících tří kategorií.

Ze zobrazených grafů plyne několik zajímavých skutečností.

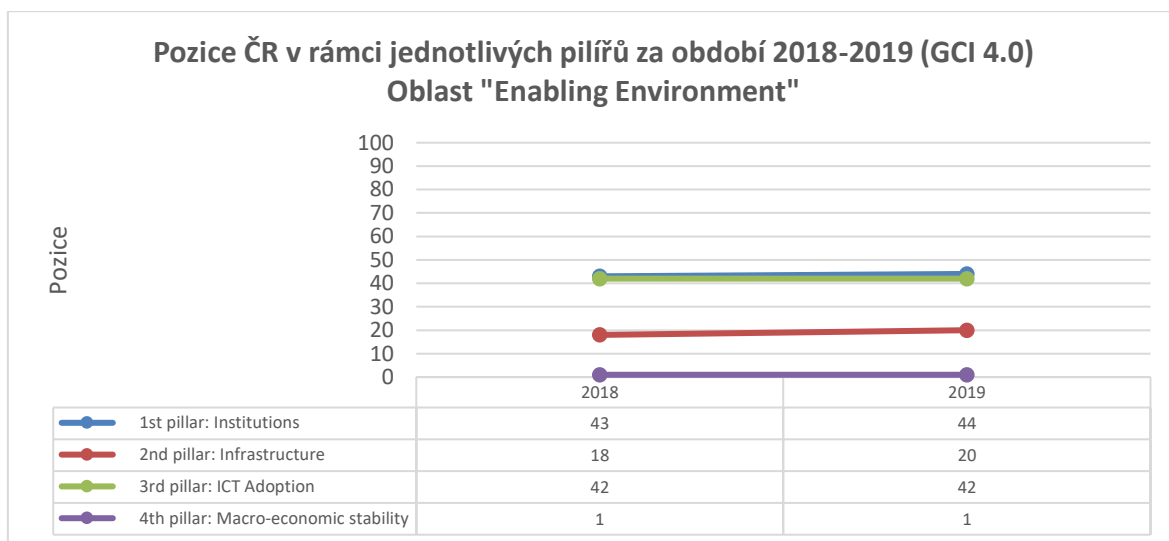
- 1) **Nejslabší** stránkou kategorie je pilíř zahrnující **instituce**. Ačkoliv si česká ekonomika udržuje v průměru 31. příčku celkového hodnocení, instituce se pohybují mezi 50. a 90. místem (průměr 68,4), a jak bude vidět později, jedná se obecně o dlouhodobě nejproblematictější oblast. Proto tomuto pilíři bude věnována větší pozornost také v rámci kapitoly „Detailní analýza výsledků“. Pozitivní skutečností se zdá být fakt, že i přes výrazné zhoršení v letech 2009–2013 (pravděpodobně v důsledku světové ekonomické krize) dochází od roku 2013 ke konstantnímu zlepšování situace v této oblasti.

- 2) Oblast **infrastruktury** celkem logicky vykazuje relativně **stabilní** úroveň. Vzhledem k tomu, že změny v oblasti infrastruktury většinou představují „běh na dlouhou trať“ a jakákoliv výrazná zlepšení jsou otázkou velmi vysokých investic a dlouhých časových období, nedá se ani očekávat, že by se v případě tohoto pilíře projevila extrémně vysoká fluktuace. Co je však žádoucí, je dlouhodobě pozitivní trend. Ačkoliv podle původní metodiky docházelo k postupnému zhoršování, nová metodika GCI 4.0 je značně optimističtější – skok z 49. pozice v roce 2017 na 18. příčku v roce 2018, respektive 20. místo v roce 2019. Zajímavé bude sledování dalšího vývoje v této oblasti.
- 3) **Makroekonomické prostředí**, potažmo **Makroekonomická stabilita** (GCI 4.0) je nejsilnější stránkou české ekonomiky. V průběhu posledních let lze pozorovat (vyjma zhoršení vlivem ekonomické krize v období 2007–2013) dlouhodobý trend výrazného zlepšování v této oblasti. ČR se tak z 55. příčky v roce 2013 postupně dostala až na 8. příčku v roce 2017 a následně, po zavedení nové metodiky, si ČR dva roky po sobě v letech 2018 a 2019 udržela **1. místo celosvětově**, což je velice pozitivní skutečnost. Vedle dalších ukazatelů je právě makroekonomická stabilita jedním z nejdůležitějších aspektů, které hrají klíčovou roli při zvažování vstupu investorů (zahraničních i domácích) na trh. Zároveň je tímto budována důvěra v peněžní systém, což je jednou ze základních podmínek zajištění dlouhodobě udržitelného ekonomického růstu.
- 4) Poslední oblastí v rámci kategorie „Enabling Environment“ je pilíř **Primární vzdělávání a zdraví**. Již při letmém pohledu je možné si všimnout poměrně velké fluktuace, kdy z roku na rok nejsou výjimkou ani skoky o více než 20 příček. Tato nestabilita je poměrně zajímavým jevem, na který by bylo rozhodně vhodné se zaměřit. Proto mu bude věnována pozornost v rámci kapitoly „Detailní analýza výsledků“. Jeho stabilizace a udržení na úrovni kolem 20. místa by se zcela jistě pozitivně promítly do celkového hodnocení konkurenceschopnosti. Pozitivním faktem je postupné a značné zlepšování v této oblasti od roku 2013. Vzhledem ke spojení dvou oblastí (zdraví a vzdělávání) jsou však jeho výsledky lehce matoucí. Nelze jednoznačně říci, na jaké úrovni je zdraví a na jaké úrovni je primární vzdělávání. Proto tomuto tématu bude věnován prostor v rámci kapitoly „Detailní analýza výsledků“. Od roku 2018 již tento problém řeší nová metodika GCI 4.0, která obě oblasti rozlišuje (kategorie „Human Capital“).

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 19 ČR – Hodnocení pilířů (pilíře 1–4), období 2006–2017

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 20 ČR – Hodnocení pilířů, kategorie "Enabling Environment", období 2018–2019

7.2.2 Kategorie „Human Capital“

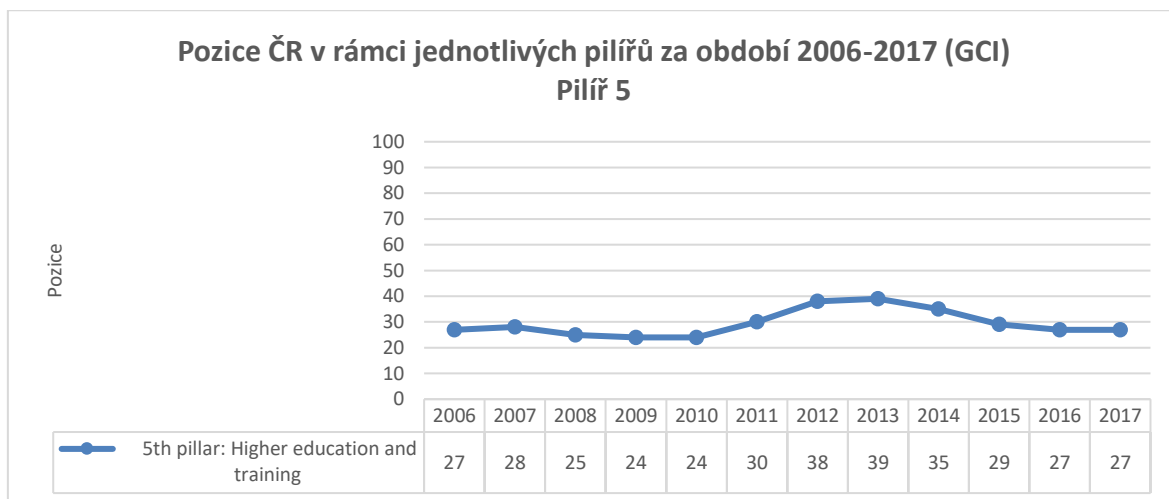
Kategorie „Human Capital“ obsahuje podle metodiky GCI 4.0 následující dva pilíře:

- 5. pilíř: Zdraví (podle starší metodiky GCI „Vyšší vzdělávání a trénink“)

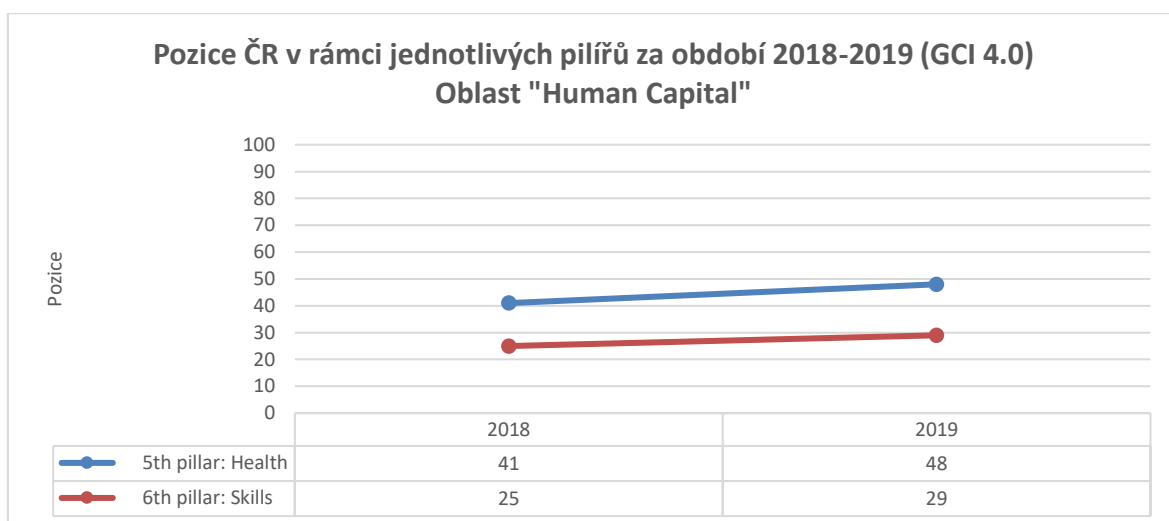
- 6. pilíř: Dovednosti (podle starší metodiky GCI „Efektivita trhu zboží“⁵)

Výsledky této kategorie lze vidět v grafech na obrázcích č. 21 (pilíř č. 5 podle původní metodiky) a č. 22 (pilíře č. 5 a č. 6 podle aktuální metodiky).

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 21 ČR – Hodnocení pilířů (pilíř 5), období 2006–2017

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 22 ČR – Hodnocení pilířů, kategorie "Human Capital", období 2018–2019

Na základě výše zobrazených grafů, které se zabývají tematickým celkem lidských zdrojů, lze dospět k následujícím závěrům:

⁵ Jak již bylo zmíněno, tento pilíř podle starší metodiky GCI nekoresponduje s novou kategorií „Human Capital“. Pro účely konzistentnější prezentace výsledků v grafech bude tedy pilíř č. 6 podle původní metodiky přenesen a prezentován v rámci kategorie „Markets“.

- 1) Souhrnně za oblast **vzdělávání** podle původní metodiky můžeme považovat pilíř č. 5 (vyšší vzdělávání a trénink) spolu s částí pilíře č. 4 – ten se skládá jednak ze „zdraví“ a jednak z „primárního vzdělávání“. Naneštěstí v členění dle původní metodiky je pilíř spojením dvou oblastí, což od roku 2018 řeší nová metodika. Výše zmíněný fakt tak částečně komplikuje analýzu úrovně konkurenceschopnosti v oblasti vzdělávání v období 2006–2017, respektive je možné zhodnotit „vyšší vzdělávání a trénink“ (pilíř č. 5), nikoliv však samotné „primární vzdělávání“, neboť je obsaženo v jednom pilíři společně se „zdravím“. Nicméně tato oblast představuje zajímavou část konkurenceschopnosti, která by neměla být opomíjena, a proto její analýze bude věnována větší pozornost v kapitole „Detailní analýza výsledků“.
- Zajímavé je, že pilíř č. 6 („Vyšší vzdělávání a trénink“) a pilíř č. 6 („Dovednosti“) podle nové metodiky vykazují poměrně stabilní a relativně dobré výsledky. To by ukazovalo na stabilní a **kvalitní úroveň lidského rozvoje v oblasti vzdělávání**. Na druhou stranu pilíř č. 4 podle původní metodiky („primární vzdělávání a zdraví“) vykazoval velmi nestabilní výsledky s častou fluktuací a výrazně horším umístěním. Nestabilní a podprůměrné výsledky vykazuje také 5. pilíř („Zdraví“) podle nové metodiky.
- Na základě výše zmíněných argumentů lze stanovit **hypotézu**, že oblast „Zdraví“ v rámci původního pilíře č. 4 („Primární vzdělávání a zdraví“) negativně ovlivňovala celkový výsledek tohoto pilíře i přes dobré výsledky dílčí části „Primární vzdělávání“, a tím mohla **zkreslovat (zhoršovat) celkový obraz vzdělávání jakožto celku v rámci české ekonomiky**. V tomto případě by rozdělení podle nové metodiky tento problém řešilo a dalo by se považovat za rozumné opatření WEF proti případnému zkreslování výsledků. Tuto hypotézu budeme ověřovat v rámci kapitoly „Detailní analýza výsledků“.
- 2) **Oblast zdraví** řeší analogický problém jako oblast vzdělávání a existuje zde riziko zkreslení výsledků vlivem jeho spojení s oblastí primárního vzdělávání. Na základě výsledků hodnocení podle nové metodiky lze však říct, že oblast zdraví lze obecně chápat jako jednu ze **slabších stránek konkurenceschopnosti české ekonomiky**. Výsledky umístění jsou **podprůměrné**, vykazující meziroční **výkyv** o celých 7 příček k horšímu v roce 2019. Jelikož se jedná o velice důležitou součást konkurenceschopnosti ekonomiky, o čemž svědčí i současné globální problémy spojené s pandemickou situací již zmíněného onemocnění

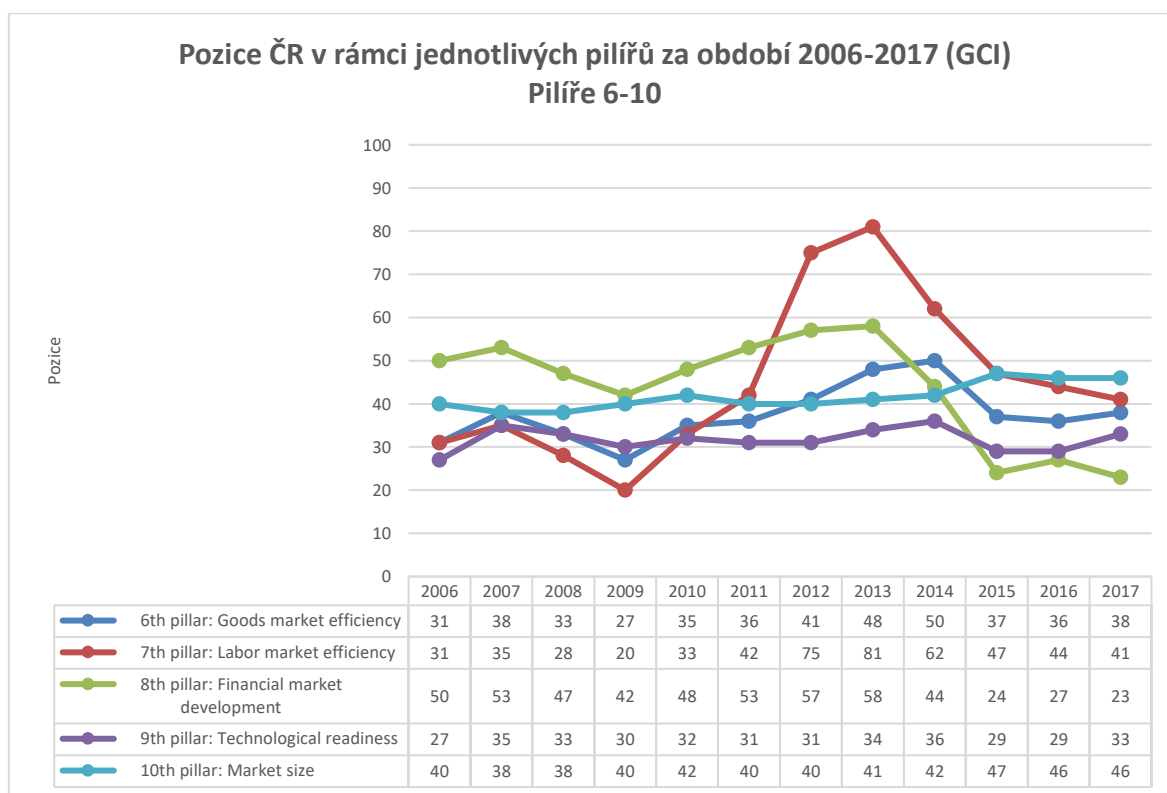
COVID-19, která je pro všechny světové ekonomiky nyní velkou zatěžkávací zkouškou, bude podrobnější analýza této oblasti předmětem zkoumání v kapitole „Detailní analýza výsledků“.

7.2.3 Kategorie „Markets“

Tato kategorie je co do tematického obsahu ve smyslu jednotlivých pilířů stejná jako původní metodika GCI s výjimkou toho, že v původní metodice figuroval navíc pilíř „Technologická připravenosti“. Dílčími částmi této kategorie tedy jsou (podle původní metodiky):

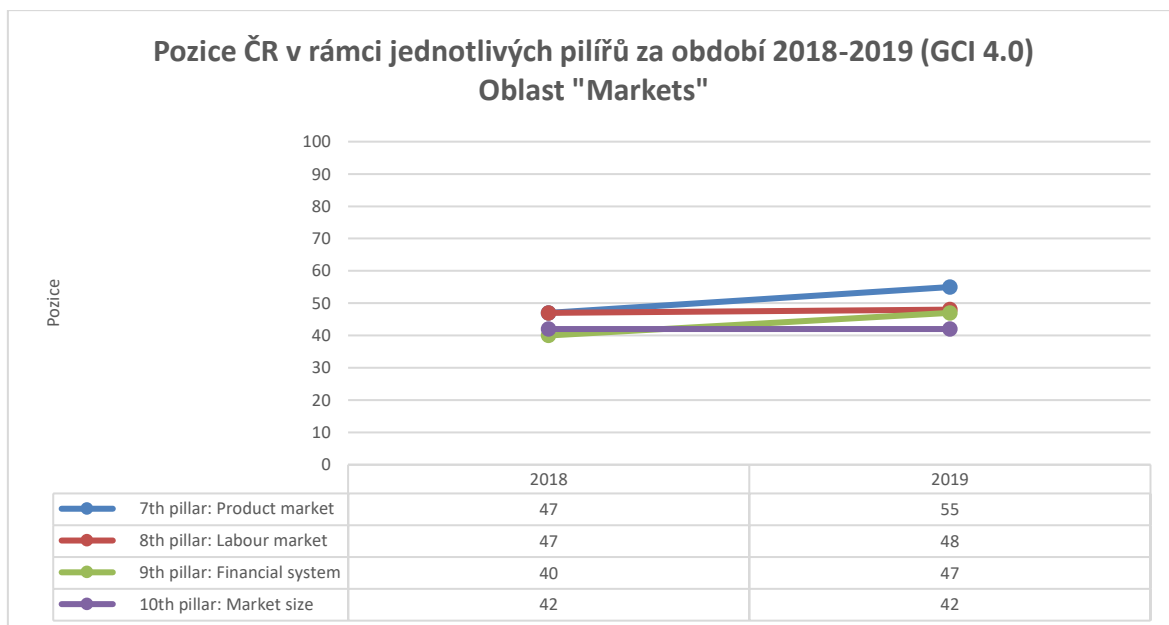
- 6. pilíř: Efektivita trhu zboží a služeb (ekvivalent 7. pilíře dle nové metodiky)
- 7. pilíř: Efektivita trhu práce (ekvivalent 8. pilíře dle nové metodiky)
- 8. pilíř: Úroveň rozvoje finančního trhu (ekvivalent 9. pilíře dle nové metodiky)
- 9. pilíř: Technologická připravenost (v nové metodice vypuštěn)
- 10. pilíř: Velikost trhu (ekvivalent 10. pilíře dle nové metodiky)

Výsledky za zmíněné oblasti za jednotlivá období v grafech viz obrázek č. 23 a obrázek č. 24.

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 23 ČR – Hodnocení pilířů (pilíře 6–10), období 2006–2017

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 24 ČR – Hodnocení pilířů, kategorie "Markets", období 2018–2019

Z výše uvedených dvou grafů znázorňujících období 2006–2019 lze vyčíst mnoho zajímavých informací. Jednak k vývoji jednotlivých pilířů, jednak k vlivu změny metodiky na celkové výsledky v rámci kategorie „Markets“.

- 1) Pilíř hodnotící **efektivitu trhu zboží a služeb** po zlepšení zaznamenaném na počátku sledovaného období (27. místo v roce 2009) vykázal značné zhoršování pravděpodobně vlivem doznívající ekonomické krize a roku 2014 dosáhl svého dna (50. pozice), následovalo postupné zlepšení na 38. příčku v roce 2017. Šok však přišel v roce 2018, kdy se změnou metodiky došlo k opětovnému propadu na 47. místo a později 55. místo v roce 2019. **Tyto velice podprůměrné výsledky a vývoj jsou poměrně znepokojující**, a proto jim bude věnována pozornost v rámci kapitoly „Detailní analýza výsledků“.
- 2) Pilíř hodnotící **efektivitu na trhu práce** vykazoval v období 2006–2017 mnohem méně stabilní výsledky s výkyvem dokonce o celých 33 příček mezi lety 2011 a 2012. Vzhledem k ekonomické krizi v roce 2008 nejsou tyto výsledky zas tak překvapivé. Na druhou stranu je vidět, že **česká ekonomika a její trh práce byly nastalou krizí zasaženy více než jiné světové ekonomiky**. Svého dna tato oblast dosáhla v roce 2013 (velmi špatné 81. místo), což bylo ovšem období, kdy se ČR ani v jiných oblastech nevedlo příliš dobře. V posledních letech pozice ČR fluktuuje mezi 40. a 50. příčkou, což jsou **značně podprůměrné výsledky**. Proto se na tuto oblast opět více zaměříme v rámci kapitoly „Detailní analýza

výsledků“, abychom se pokusili identifikovat silné a slabé stránky českého trhu práce a jeho konkurenceschopnosti.

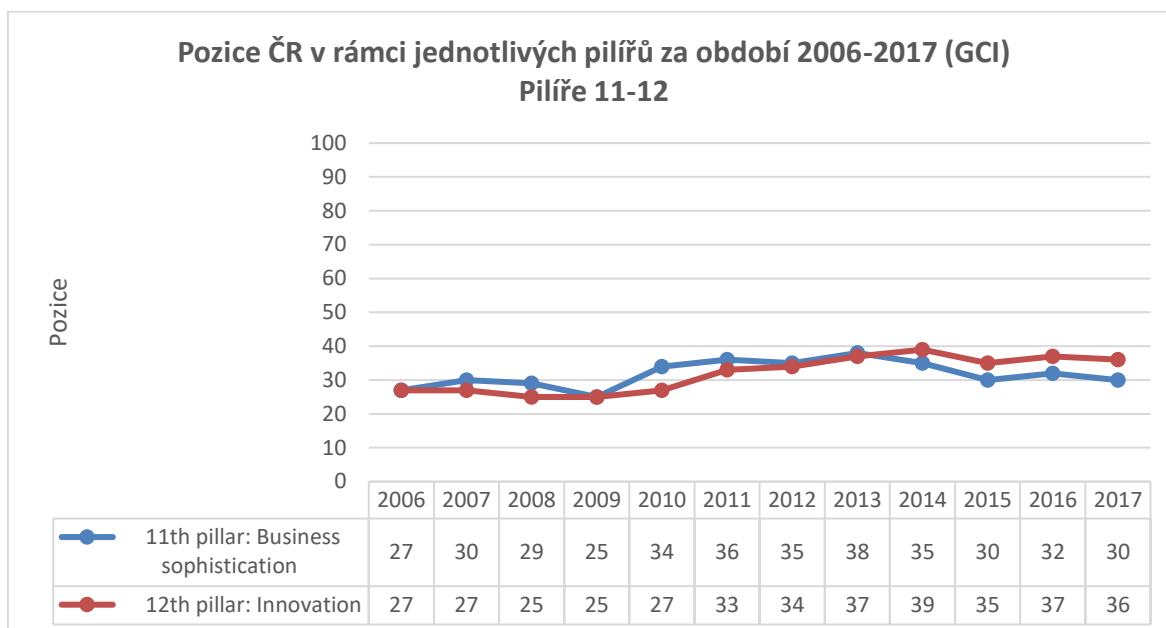
- 3) **Úroveň rozvoje finančního trhu** opět do jisté míry reflektuje existenci ekonomické krize a postupné zotavení se. Finanční trh za sledované období projevil **značnou míru fluktuace**. Tyto výsledky však nejsou příliš překvapivé, vezmeme-li v úvahu již zmíněný pilíř makroekonomické stability (mezi oběma pilíři existuje pozitivní korelace) a vývoj na světových trzích ve sledovaném období (ekonomická krize a její následky). Ze dna v roce 2013 (58. příčka) se česká ekonomika dostala poměrně rychle v průběhu následujících let a ke konci roku 2017 již zaznamenala **nadprůměrně dobré 23. místo. Zhoršení přišlo s novou metodikou v letech 2018 a 2019** (posun na 40. a 47. příčku). Zajímavé proto bude zaměřit se na podstatu změny metodiky v této oblasti a zjistit, proč najednou konkurenceschopnost českého finančního trhu zaznamenala takové zhoršení (meziročně o 17 příček), ačkoliv oblast makroekonomické stability vykázala vynikající výsledky. Více k tomuto tématu v rámci kapitoly „Detailní analýza výsledků“.
- 4) Oblasti **technologické připravenosti (pilíř č. 9) a velikosti trhu (pilíř č. 10)** na rozdíl od ostatních pilířů vykazují dlouhodobě poměrně stabilní výsledky bez větších výkyvů. Technologická připravenost přitom vykazuje průměrné výsledky ve všech obdobích (okolo 31. příčky). Velikost trhu je spíše podprůměrná (mezi 40. a 50. příčkou), přičemž provedená změna metodiky ve výpočtu GCI 4.0 přináší výsledky velmi podobné těm z předchozích let. Jedná se o oblast, ve které má česká ekonomika jistý potenciál ke zlepšení. Otázkou však zůstává, do jaké míry je stát prostřednictvím monetární a fiskální politiky schopen tuto situaci dále zlepšovat, a také jak dlouhý časový interval je nutný k projevení se změn přicházejících vlivem těchto státních zásahů.

7.2.4 Kategorie „Innovation Ecosystem“

Poslední ze zkoumaných kategorií je „Inovační ekosystém“, který v sobě zahrnuje následující dva pilíře:

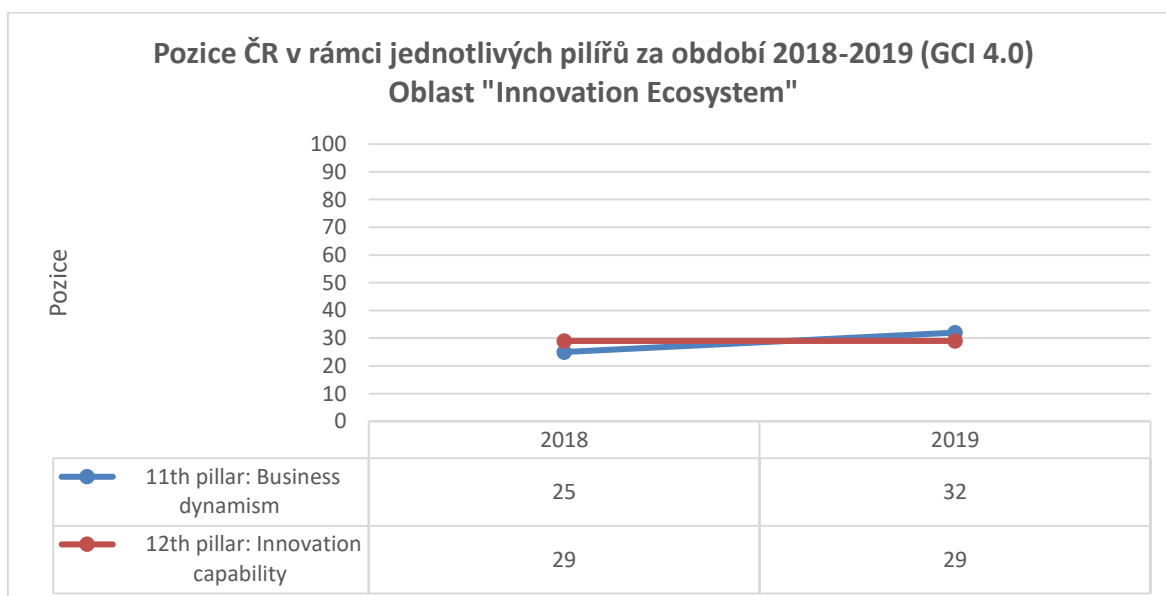
- 11. pilíř: Sofistikovanost businessu (dle nové metodiky „Dynamika businessu“)
- 12. pilíř: Inovace (dle nové metodiky „Inovační způsobilost“)

Na obrázcích č. 25 a č. 26 jsou v grafech znázorněny výsledky za sledované období 2006–2017 dle původní metodiky a za období 2018–2019 dle nové metodiky.

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 25 ČR – Hodnocení pilířů (pilíře 11 a 12), období 2006–2017

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 26 ČR – Hodnocení pilířů, kategorie "Innovation Ecosystem", období 2018–2019

Tato kategorie, především po změně metodiky v roce 2018, reflektuje jednu z nejdůležitějších požadavků na každou současnou konkurenceschopnou ekonomiku – **flexibilitu, adaptabilitu a schopnost inovací**. S neustále rostoucím tempem vývoje a přicházejících změn, na které je nutné určitým způsobem reagovat, se stává **agilita** jednou z nejpodstatnějších vlastností, které musí

konkurenceschopná ekonomika mít. Z výsledků za jednotlivé pilíře lze vyčíst následující:

- 1) Oblast **Sofistikovanosti businessu** a později **Dynamiky businessu** se vyznačuje již od roku 2006 poměrně značnou stabilitou. Fluktuační je spíše mírná v rozmezí 33. místo ± 8 příček v globálním měřítku. Stejně výsledky pak přinesly i výzkumy provedené za použití nové metodiky (viz obrázek č. 26).
- 2) Oblast **Inovací** a později **Inovační způsobilosti** v průběhu let zaznamenala nejprve zlepšení, přičemž v roce 2009 obsazovala ČR 25. příčku. Vlivem recese následovalo zhoršení a pád na 39. příčku v roce 2014. Nicméně potom přišlo lehké zlepšení a s novou metodikou od roku 2018 dokonce skok na **průměrně dobrou** 29. příčku, což také koresponduje s průměrnou pozicí české ekonomiky. Obecně lze na základě těchto čísel říct, že především po příchodu 4. průmyslové revoluce byl pravděpodobně ve světě nastartován proces, v rámci kterého se rozvinuté ekonomiky snažily zavádět inovace a standardy, které jsou pro toto období tolik typické (robotizace, automatizace, Internet of Things, Factory 4.0 aj.). V rámci tohoto procesu byly některé ekonomiky pravděpodobně úspěšnější než ta česká, proto mohlo nastat lehké zhoršení, které je možné vidět při srovnání období 2006–2009 vs. 2015 -až současnost.

7.3 Detailní analýza výsledků

Obsahem této kapitoly je detailnější analýza jevů popsanych v kapitole předešlé. Jedná se především o nejrůznější výkyvy či slabé stránky, přičemž hlubší porozumění struktuře jednotlivých dotčených pilířů na úrovni subpilířů či znalosti jejich umístění a dílčích skóre by nám měly umožnit lepší pochopení příčin výskytu těchto jevů. Popřípadě by nám to mohlo napovědět, které oblasti jsou klíčové pro zajištění celkově lepších výsledků konkurenceschopnosti.

Pro větší přehlednost jsou jednotlivé body zájmu uspořádány v následující tabulce, kdy každá zkoumaná oblast obsahuje pořadí odpovídající subkapitoly, informace o pilíři, důvod zkoumání a metody či postup, které byly při provádění této analýzy aplikovány.

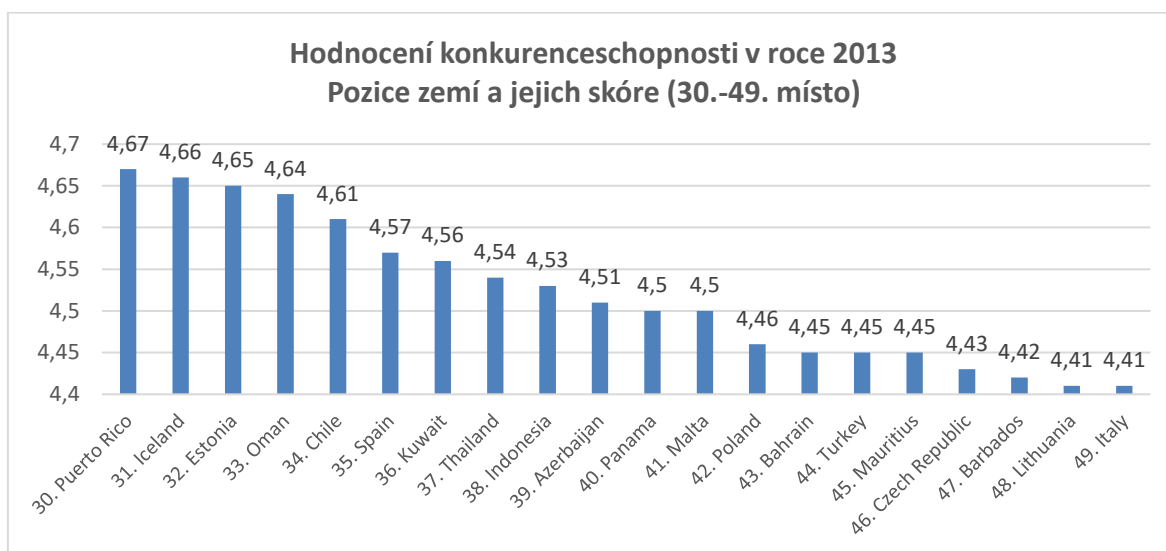
Tab. 3 Přehled oblastí zkoumaných v rámci detailní analýzy vývoje konkurenceschopnosti

POŘADÍ – OBLAST PILÍŘ	DŮVOD ZKOUMÁNÍ	METODA ZKOUMÁNÍ
1 - CELKOVÉ VÝSLEDKY	<p>- V roce 2013 došlo k propadu z 39. na 46. příčku v celkovém hodnocení a následující rok k opětovnému zlepšení – posun na 37. příčku.</p> <p>- Cílem je odhalení příčiny tohoto výkyvu.</p>	<p>- Srovnání celkových výsledků vybraných zemí v roce 2013.</p> <p>- Analýza změn souhrnného skóre GCI ekonomik v letech 2012–2014.</p> <p>- Analýza změn v jednotlivých pilířích v období 2012–2014, které by mohly tuto změnu způsobit.</p>
2 - INSTITUTE 1. pilíř dle GCI	<p>- Dlouhodobě velmi podprůměrné výsledky, které negativně ovlivňují celkové skóre.</p> <p>- Značné zlepšení přinesla změna metodiky v roce 2018 (posun o 9 příček).</p> <p>- Cílem je zkoumání existence slabín v rámci tohoto pilíře a jejich příčin.</p>	<p>- Zaměření se na dílčí složky pilíře „Institute“ dle původní i nové metodiky.</p>
3 - VZDĚLÁVÁNÍ Pilíře 4 a 5 dle GCI 5. pilíř dle GCI 4.0	<p>- Výsledky za souhrnnou oblast vzdělávání jsou nejednoznačné.</p> <p>- „Vyšší vzdělávání a trénink“ tvoří samostatnou kategorii, „Primární vzdělávání“ je však spojené s oblastí „Zdraví“ v pilíři č. 4 (metodika GCI) a vykazuje značnou míru fluktuace.</p> <p>- Cílem je zjistit příčinu pozorované fluktuace a zhodnotit vývoj oblastí vzdělávání jako celku.</p>	<p>- Analýza pilířů 4 a 5 (dle GCI) a jejich subpilířů v letech 2006–2017.</p> <p>- Následné zhodnocení získaných výsledků a při zohlednění dat z let 2018 a 2019 (pilíř č. 6 „Skills“) zhodnocení celkové úrovně vzdělávání.</p>
4 - ZDRAVÍ 4. pilíř dle GCI 5. pilíř dle GCI 4.0	<p>- Nejednoznačnost výsledků za samostatnou oblast „zdraví“ v letech 2006–2017 (pilíř hodnotí také primární vzdělávání).</p> <p>- Oblast vykazuje v letech 2018 a 2019 podprůměrné výsledky</p> <p>- Cílem je zhodnocení oblasti „zdraví“ v rámci celého sledovaného období 2006–2019 a zjištění příčin zhoršení do roku 2018.</p>	<p>- Extrakce dat relevantních k oblasti „zdraví“ z pilíře číslo 4 dle GCI a jejich následná interpretace v souvislosti s daty prezentovanými v pilíři č. 5 dle nové metodiky GCI 4.0.</p> <p>- Identifikace příčin podprůměrných výsledků v letech 2018 a 2019 prostřednictvím analýzy jednotlivých subpilířů.</p>
5 - EFEKTIVITA TRHU ZBOŽÍ A SLUŽEB / TRH ZBOŽÍ A SLUŽEB 6. pilíř dle GCI 7. pilíř dle GCI 4.0	<p>- Efektivita na trhu zboží a služeb vykazovala v průběhu let 2006–2017 relativně stabilní vývoj (ačkoliv s podprůměrnými výsledky). V průběhu posledních dvou let však došlo k výraznému zhoršení o 9 a následně 8 příček.</p> <p>- Cílem je analýza příčin výrazného zhoršení v této oblasti a zjištění možného vlivu nové metodiky na tento vývoj.</p>	<p>- Analýza subpilířů za období 2016–2019 a zkoumání možných vlivů změny metodiky na zhoršení hodnocení pilíře.</p>
6 - EFEKTIVITA TRHU PRÁCE 7. pilíř dle GCI	<p>- Mezi lety 2009 a 2013 došlo k výraznému výkyvu hodnocení v rámci této oblasti.</p> <p>- Cílem je zkoumání dílčích příčin tohoto výkyvu.</p>	<p>- Analýza subpilířů za období 2009–2013.</p>
7 - ÚROVEŇ ROZVOJE FINANČNÍHO TRHU 8. pilíř dle GCI	<p>- Po značném zlepšení mezi roky 2013 a 2017 přišel se změnou metodiky výrazný propad (z 23. na 40. a následně 47. místo v letech 2018 a 2019).</p> <p>- Cílem je porozumění změnám, které se udály v metodice výpočtu konkurenceschopnosti v rámci tohoto pilíře s nástupem nové metodiky GCI 4.0.</p>	<p>- Srovnání metodiky výpočtu skóre za tento pilíř (GCI vs. GCI 4.0) a porovnání výsledků 2017 vs. 2018.</p>

7.3.1 Celkové výsledky

V roce 2013 byl zaznamenán výrazný propad v celkovém hodnocení konkurenceschopnosti (největší za celé sledované období 2005–2019). Tato podkapitola si klade za cíl hlubší analýzu možných příčin.

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 27 Hodnocení konkurenceschopnosti v roce 2013 – pozice zemí a jejich skóre (30.–49. místo)

V tomto sledovaném období (viz obrázek č. 27) se Česká republika propadla až na 46. místo, za země jako jsou Thajsko, Kuvajt, Polsko či dokonce Turecko. Podle výsledků prezentovaných v rámci předchozí kapitoly víme, že rok 2013 byl posledním rokem, kdy docházelo stále ještě ke zhoršování pozice konkurenceschopnosti vlivem dozívající ekonomické krize z roku 2008. Rok 2014 byl již ve znamení růstu. Jak je vidět z grafu, rozdíly ve výsledném skóre nejsou zase tak velké, a od 30. pozice, která je pro ČR pomyslným standardem, ji dělí „pouhých“ 24 setin bodu. Na otázku, *kde česká ekonomika tyto body ztratila*, nám pomohou odpovědět následující dva grafy.

Z obrázku č. 28 vidíme, že v roce 2013 zaznamenala ČR zhoršení ve všech pilířích, přičemž největší zhoršení bylo zaznamenáno v:

- Pilíři č. 3: Makroekonomické prostředí - propad o 13 příček
- Pilíři č. 4: Zdraví a primární vzdělávání - propad o 7 příček
- Pilíři č. 7: Efektivita na trhu práce - propad o 6 příček

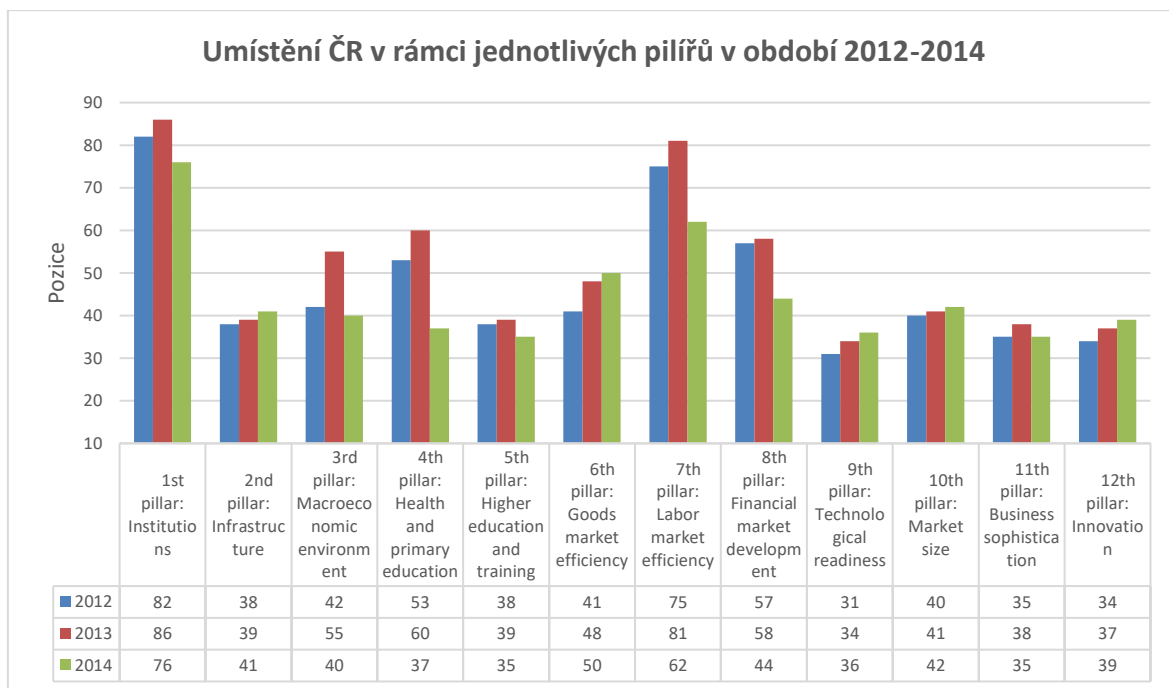
Pokud se však podíváme na dílčí skóre dle pilířů (viz obrázek č. 29), zjistíme, že hlavními příčinami zhoršené celkové pozice (vlivem snížení skóre) byly:

- 3. pilíř: Makroekonomická stabilita - ztráta 0,19 bodu
- 9. pilíř: Technologická připravenost - ztráta 0,18 bodu
- 6. pilíř: Efektivita na trhu zboží a služeb - ztráta 0,12 bodu
- 7. pilíř: Efektivita na trhu práce - ztráta 0,12 bodu

Tyto dva poznatky opět potvrzují skutečnost, že existují situace, kdy i výrazný propad skóre nemusí nutně vést k výraznému zhoršení pozice konkurenceschopnosti, neboť příčiny tohoto zhoršení postihují velké množství ekonomik (příkladem je 9. pilíř – snížení skóre o 18 setin bodu způsobilo sestup o pouhé 4 pozice). V celkovém hodnocení je však tato ztráta znatelná – oněch chybějících 18 setin bodu mohlo ČR posunout až na 35. příčku před Španělsko. Na druhou stranu jsou oblasti, kde je zhoršení očividně pouze záležitostí jedné / několika ekonomik(y), nikoliv celého trhu (3. pilíř), kde zhoršení o 19 setin bodu vedlo k sestupu o 13 příček v rámci hodnocení pilíře.

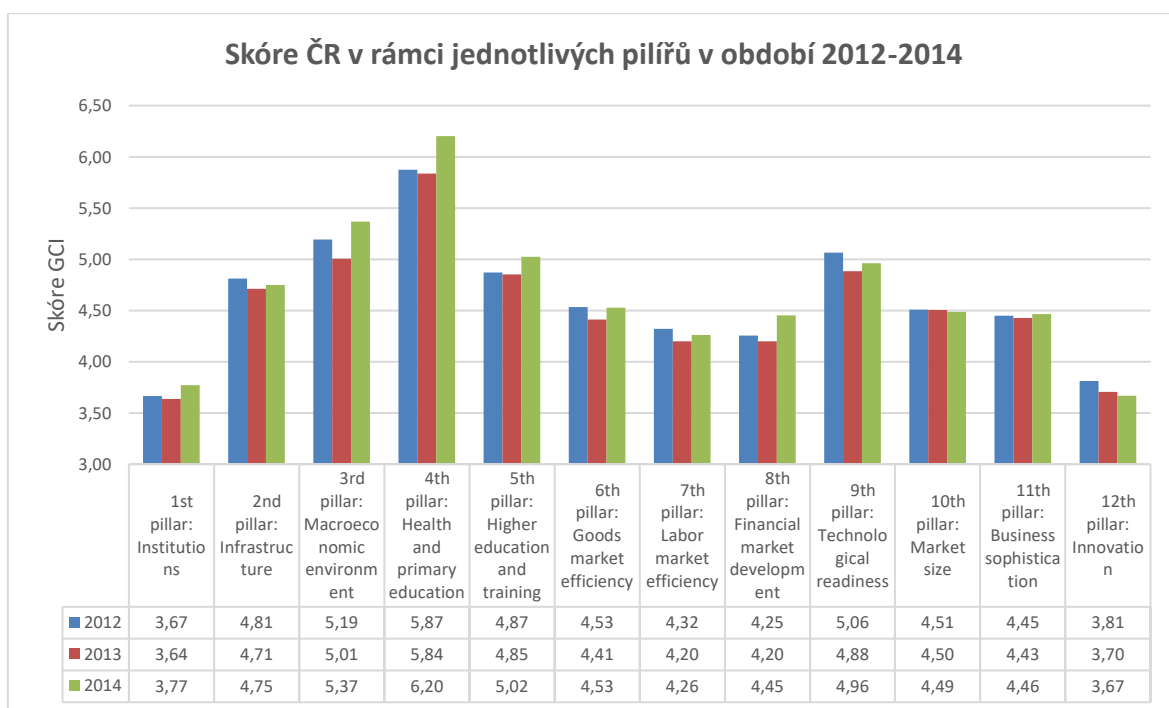
Za zjednodušených předpokladů lze tedy říct, že ekonomika může jen těžko reagovat na příčiny postihující celý trh (příklad 9. pilíře), na druhou stranu by měla být schopná do určité míry predikovat a řídit změny a vlivy, které postihují pouze ji samotnou. Nicméně je nutné si uvědomit, že se jedná o značné zjednodušení situace, která byla ve skutečnosti jistě velmi komplexní, obsahující mnoho skrytých kauzálních vztahů, jejichž rozklíčování a přesné určení by si vyžádalo mnoho času a podrobných komplexních analýz.

Závěrem však jedna pozitivní zpráva. Jak je z grafů vidět, následující rok 2014 přinesl v kontrastu s rokem 2013 velká a skoková zlepšení a ekonomika se v oblasti své konkurenceschopnosti opět velmi rychle vzchopila. Tento trend pokračoval víceméně až do roku 2019.

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 28 Umístění ČR v rámci jednotlivých pilířů v období 2012–2014

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 29 Skóre ČR v rámci jednotlivých pilířů v období 2012–2014

7.3.2 Instituce

Aby bylo možné lépe porozumět výsledkům 1. pilíře (Instituce), je nezbytné si provést rozbor dílčích hodnocených oblastí. Nejprve bude proveden rozbor tohoto pilíře podle původní metodiky GCI. V rámci této části bude zároveň zhodnocen vývoj a budou definovány hlavní příčiny slabých výsledků konkurenceschopnosti v oblasti tohoto pilíře. V další části této podkapitoly bude provedena stejná analýza, ovšem již při zkoumání výsledků získaných v roce 2018 metodikou GCI 4.0. V poslední části této podkapitoly budou představena výsledná zjištění ze srovnání a závěr.

7.3.2.1 Analýza pilíře „Instituce“ dle metodiky GCI

Tento pilíř se skládá z tří základních 21 subpilířů, kterými jsou například:

- Rozdělování veřejných fondů
- Plýtvání veřejnými fondy
- Síla auditů a reportovací standardy
- Transparentnost vládní politiky
- Ochrana minoritních stakeholderů a další

Po seřazení těchto kategorií podle **průměrného** pořadí za sledované **období 2006–2017** byla objevena následující zjištění:

A) Jako TOP 5 kategorií bylo hodnoceno:

- Náklady businessu v důsledku terorismu – 20. místo
- Náklady businessu v důsledku kriminality a násilí – 40. místo
- Efektivita managementu v podnicích – 47. místo
- Domácí konkurence – 49. místo
- Síla auditorů a reportovacího systému – 50. místo

B) Naopak jako WORST 5 kategorií bylo hodnoceno:

- Břemena z vládní regulace – 120. místo
- Veřejná důvěra v politiku – 119. místo
- Zvýhodňování při rozhodování vládních činitelů – 104. místo
- Efektivita právní struktury při urovnávání sporů – 101. místo
- Rozdělování veřejných fondů – 100. místo

Obecně lze říct, že až na jednu výjimku jsou veškeré indikátory v rámci tohoto pilíře silně podprůměrné, přičemž více než 50 % z nich má průměrnou pozici horší než 75. místo.

7.3.2.2 Analýza pilíře „Instituce“ dle metodiky GCI 4.0

Při změně metodiky v roce 2018 došlo také ke změně uspořádání jednotlivých subpilířů. Nyní je zde pouze 18 indikátorů, přičemž toto zredukování zároveň vedlo k zjednodušení celkového výpočtu. Indikátory jsou hodnoceny na různých stupnicích (0–7; 0–10; 0–1; atd.).

A) Jako TOP 5 kategorií bylo hodnoceno:

- Počet vražd na 100 000 obyvatel – 14. místo
- Organizovaný zločin – 14. místo
- Kvalita pozemkové správy – 19. místo
- Svoboda tisku – 31. místo
- Ochrana intelektuálního vlastnictví – 33. místo

B) Naopak jako WORST 5 kategorií bylo hodnoceno:

- Orientace vlády na budoucnost – 101. místo
- Efektivita legislativního systému v oblasti regulací – 96. místo
- Index e-participace⁶ – 88. místo
- Efektivita legislativního systému při urovnávání sporů – 84. místo
- Open-budget data score⁷ – 77. místo

Obecně lze na základě těchto výsledků říct, že se jedná o výrazně lepší pozici ČR než v případě původní metodiky. Došlo ke zlepšení pozic v rámci dílčích indikátorů, což se také ve výsledku promítlo do lepšího hodnocení celého pilíře.

7.3.2.3 Zjištění a závěr

V rámci této podkapitoly byly zkoumány možné příčiny trvale podprůměrných výsledků konkurenceschopnosti ČR v oblasti institucí. Na základě získaných zjištění

---

⁶ Míra integrace ICT v institucích (zejména veřejných).

⁷ Míra transparentnosti veřejných rozpočtů, každoročně hodnoceno nezávislou organizací International Budget Partnership (IBP) na škále 0–100.

Ize říct, že změna metodiky, která spočívala především ve zjednodušení výpočtu a získávání dat pro jednotlivé indikátory, vedla ke zlepšení celkové pozice ČR a pravděpodobně zároveň k větší míře objektivity.

Nicméně se ukazuje, že problémy, které trápily českou ekonomiku v období 2006–2017, ji trápí i nyní. Jedná se především o značnou míru rigidity správního a legislativního systému, který často představuje pro investory velkou překážku. V souladu s požadavky současné doby se rovněž objevuje indikátor zohledňující integraci ICT do správních systémů, což je jedna ze základních podmínek flexibility, a tedy i konkurenceschopnosti v dnešní době. Dalšími problémy jsou rigidita soudních systémů, transparentnost veřejných zakázek a rozdělování veřejných fondů či orientace vlády na budoucnost, což bohužel souvisí s velkou mírou populismu, která politiku provázela odedávna. Na všechny tyto oblasti by se česká ekonomika měla zaměřit, aby zajistila stabilizaci a zlepšení výsledků konkurenceschopnosti institucí.

7.3.3 Vzdělávání

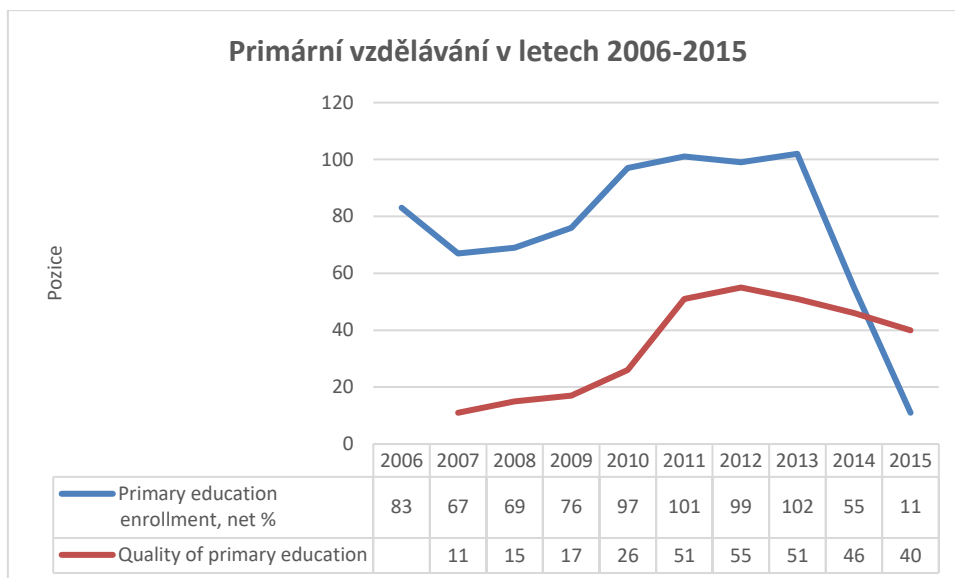
Aby bylo možné objektivněji posoudit oblast vzdělávání, je nutné nejprve provést rozbor 4. pilíře dle GCI „Zdraví a primární vzdělávání“, který nelogicky spojuje obě tyto oblasti dohromady. Následně bude provedena analýza 5. pilíře dle GCI „Vyšší vzdělávání a trénink“. Poté bude provedena analýza 6. pilíře dle GCI 4.0 „Dovednosti“. Tím získáme souhrnná data za oblast vzdělávání v jednotlivých letech i na jednotlivých úrovních. Následně budou tato data a zjištění za oblast vzdělávání shrnuta včetně stanovení doporučení.

7.3.3.1 Analýza 4. pilíře dle GCI „Zdraví a primární vzdělávání“

Ačkoliv po detailnější analýze tohoto pilíře zjišťujeme, že obsahuje 10 subpilířů, pouze 2 z nich se týkají vzdělávání. Jsou jimi:

- Zápis do primárního vzdělávání
- Kvalita primárního vzdělávání

Vývoj umístění české ekonomiky v rámci těchto subpilířů za období 2006–2015 je možné vidět v grafu na obrázku č. 30.

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 30 Primární vzdělávání v ČR v letech 2006–2015

Jak je z grafu zřejmé, výsledky především za indikátor „zápis do primárního vzdělávání“ nejsou příliš lichotivé. Dle WEF je zdrojem dat pro tento indikátor organizace „UNESCO Institute for Statistics“, což se jeví být jako spolehlivý zdroj. Pozitivním faktem je, že velmi špatná situace v roce 2013 byla následována značným zlepšením v následujících letech – obrovský vzestup ze 102. příčky na 11. příčku. Druhý indikátor, „Kvalita primárního vzdělávání“, pak vykazoval stejně jako první indikátor nejprve zhoršení do roku 2013 a následně lehké zlepšení na 40. příčku.

Po detailnější analýze výsledků za celý pilíř však zjišťujeme, že zatímco část „primárního vzdělávání“ měla souhrnné průměrné umístění na 47. místě, část tohoto pilíře odpovídající oblasti „zdraví“ měla souhrnné průměrné umístění na 24. místě. **Toto zjištění vyvrací hypotézu stanovenou v kapitole Kategorie „Human Capital“, že „Oblast „zdraví“ negativně ovlivňuje výsledek celého pilíře“.** Nyní je zřejmé, že viníkem je v tomto případě samotná podoblast „primárního vzdělávání“.

7.3.3.2 Analýza 5. pilíře dle GCI „Vyšší vzdělávání a trénink“

Tento pilíř je po bližším prozkoumání členěn logicky a obsahuje následujících 9 hodnocených oblastí:

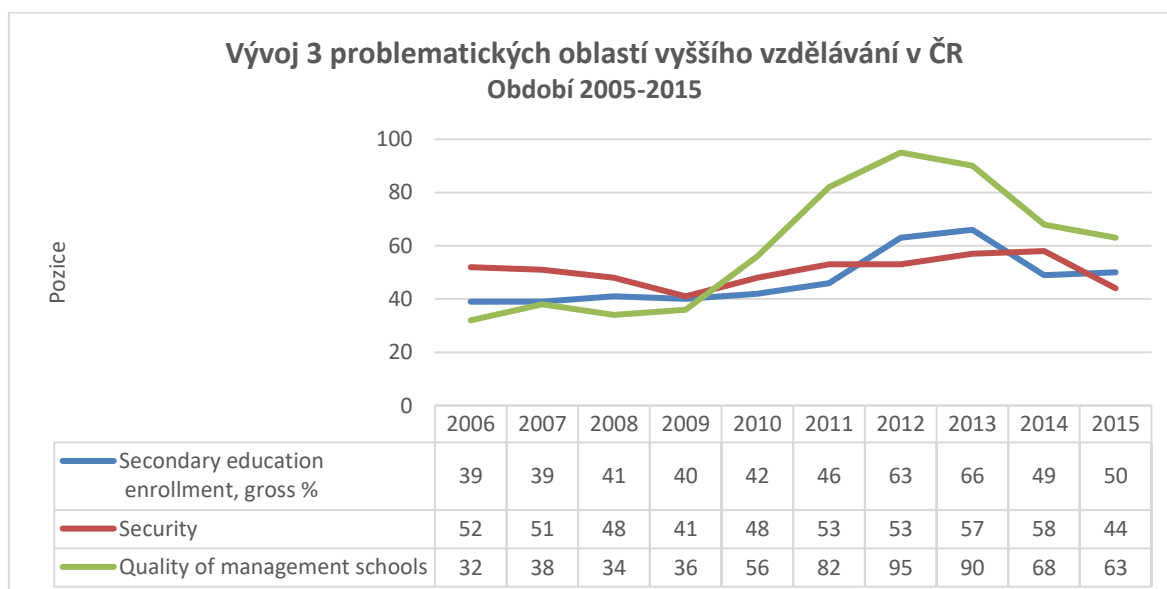
- Jistota vzdělání
- Sekundární vzdělávání

- Terciární vzdělávání
- Kvalita vzdělávacího systému
- Kvalita vzdělávání v oblasti matematiky a věd
- Kvalita škol managementu
- Přístup k internetu ve školách
- Dostupnost výzkumných a tréninkových činností
- Rozsah školení personálu

Mimo poslední zmíněnou aktivitu jsou všechny přímo přiřaditelné ke školství, přičemž mezi nejsilnější oblasti české ekonomiky z hlediska konkurenceschopnosti se dle souhrnného hodnocení průměrné pozice za sledované období 2006–2015 dá považovat:

- Dostupnost výzkumu a tréninkových aktivit – 22. místo
- Dostupnost internetu ve školách – 23. místo
- Terciární vzdělávání – 34. místo

Za relativně problematické jsou pak považovány indikátory hodnotící kvalitu škol managementu, jistotu vzdělání a sekundární vzdělávání. **Je však důležité zmínit, že i přes podprůměrné výsledky v těchto oblastech je dlouhodobě vykazován pozitivní trend (viz obrázek č. 31).**

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 31 Vývoj 3 problematických oblastí vyššího vzdělávání v letech 2005–2015 v ČR

7.3.3.3 Analýza 6. pilíře dle GCI 4.0 „Dovednosti“

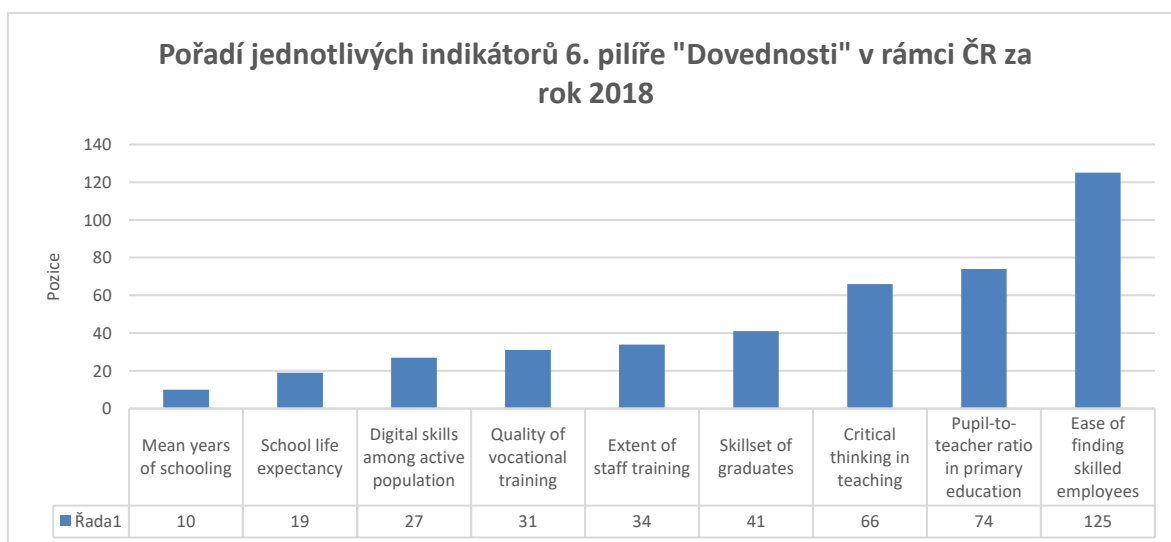
Nová metodika přináší určité zjednoduštění také do oblasti vzdělávání. V první řadě již nekombinuje oblast vzdělávání a oblast zdraví dohromady. Nově se jedná o 9 hodnocených oblastí s větší vypovídající hodnotou. Za oblast výuky sem patří:

- Průměrná doba vzdělávání
- Dovednosti absolventů
- Očekávaná doba vzdělávání
- Kritické uvažování ve výuce
- Kvalita odborného vzdělávání
- Počet žáků na jednoho učitele v primárním vzdělávání

Za oblast obecných dovedností sem patří:

- Snadnost hledání kvalifikovaných zaměstnanců
- Rozsah školení zaměstnanců
- Digitální dovednosti mezi aktivní populací

Na obrázku č. 32 je vidět pozice v rámci jednotlivých indikátorů. Jak je na první pohled zřejmé, **nejslabšími oblastmi v pilíři dovedností jsou hledání kvalifikovaných zaměstnanců, nedostatečné množství učitelů na základních školách a zastaralé metody výuky, které nevedou studenty ke kritickému způsobu uvažování.**

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 32 Pořadí jednotlivých indikátorů 6. pilíře "Dovednosti" v rámci ČR za rok 2018

Shrnutí za oblast vzdělávání

I přes pozitivní vývoj, který byl zaznamenán v posledních pěti letech, a přes stále se zlepšující skóre – především po změně metodiky – je nutné mít na paměti, že oblast vzdělávání je **základem pro budoucí konkurenceschopnost ekonomiky**. Proto je nezbytné na ní neustále pracovat a investovat nemalé finanční prostředky. Česká ekonomika se naneštěstí potýká s mnohými problémy, z nichž nejpálčivějšími jsou v současné době nedostatečné prostředky k financování kvalitního systému školství, učitelé nejsou adekvátně odměňováni a školám chybí prostředky na nezbytné investice, které by zajistily vyšší standard výuky (zde naštěstí značně přispívají evropské fondy). Zároveň je systém českého školství stále ještě o pár let pozadu oproti tomu západnímu, což se projevuje především v horším hodnocení indikátoru „kritického uvažování“. To vše dohromady se následně promítá do neuspokojené poptávky po kvalifikované pracovní síle na trhu práce (125. místo v roce 2018).

7.3.4 Zdraví

Oblast zdraví, kterou hodnotí 4. pilíř dle GCI „Zdraví a primární vzdělávání“ a 5. pilíř dle GCI 4.0 „Zdraví“, je velmi důležitou oblastí a zároveň aktuálním tématem (viz dřívější zmínka o onemocnění COVID-19). Proto této oblasti bude věnována následující podkapitola.

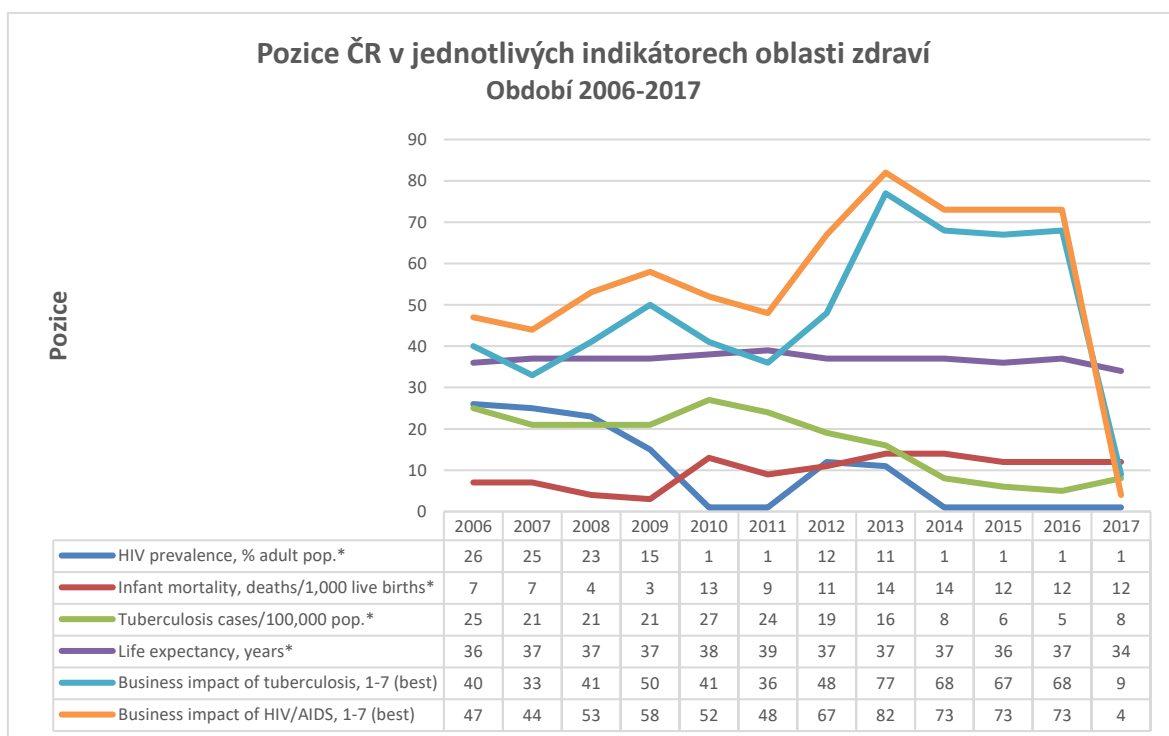
7.3.4.1 Hodnocení oblasti zdraví za období 2006–2017

Pro zhodnocení oblasti zdraví v období 2006–2017 je nejprve nutné provést detailní analýzu 4. pilíře dle GCI „Zdraví a primární vzdělávání“. Toto bylo částečně provedeno již v rámci přechodí kapitoly, kdy bylo zjištěno, že pilíř se dělí na dalších 10 subpilířů, přičemž 8 z nich se vztahuje k oblasti zdraví. Patří sem:

- Očekávaná délka života (v letech)
- Úmrtnost novorozenců (počet úmrtí na 1 000 porodů)
- Počet případů tuberkulózy na 100 000 obyvatel
- Dopad tuberkulózy na business
- Rozšíření HIV v populaci (%)
- Dopad HIV / AIDS na business
- Počet případů malárie na 100 000 obyvatel

- Dopad malárie na business

Po bližším prozkoumání výsledků z let 2006–2017 bylo zjištěno, že v letech 2014–2017 již přestalo být sledováno pořadí v případech malárie (2 indikátory), neboť dnes již nejsou relevantní (pro většinu ekonomik). Jako taková se tato oblast již nadále nezapočítává do hodnocení celého pilíře. Výsledky za zbývající indikátory zobrazuje následující graf.

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 33 Pozice ČR v jednotlivých indikátorech oblasti zdraví

Z těchto výsledků vyplývá, že české ekonomice se velmi dobře daří v oblastech regulace a prevence onemocnění tuberkulózou a AIDS a má také velmi nízkou úmrtnost novorozenců. Průměrné výsledky vykazuje očekávaná délka života novorozenců, která se od roku 2006 do roku 2017 zvýšila ze 76 let na 79,5 roku. Naopak podprůměrné umístění je zřejmé u indikátorů dopadu onemocnění tuberkulózou a AIDS na business, což se však skokově zlepšilo v roce 2017 (skok na 4. a 9. místo).

Pro zajímavost, množství onemocnění HIV / AIDS se pohybovalo v celém období pod úrovní 0,1 % z populace. Četnost tuberkulózy se postupně snížila na méně než polovinu z 11,23 případů na 100 000 obyvatel v roce 2006 na 5,2 případu na

100 000 obyvatel v roce 2017. Na 1 000 narozených novorozenců připadlo v roce 2017 2,8 fatalit oproti 4 v roce 2006.

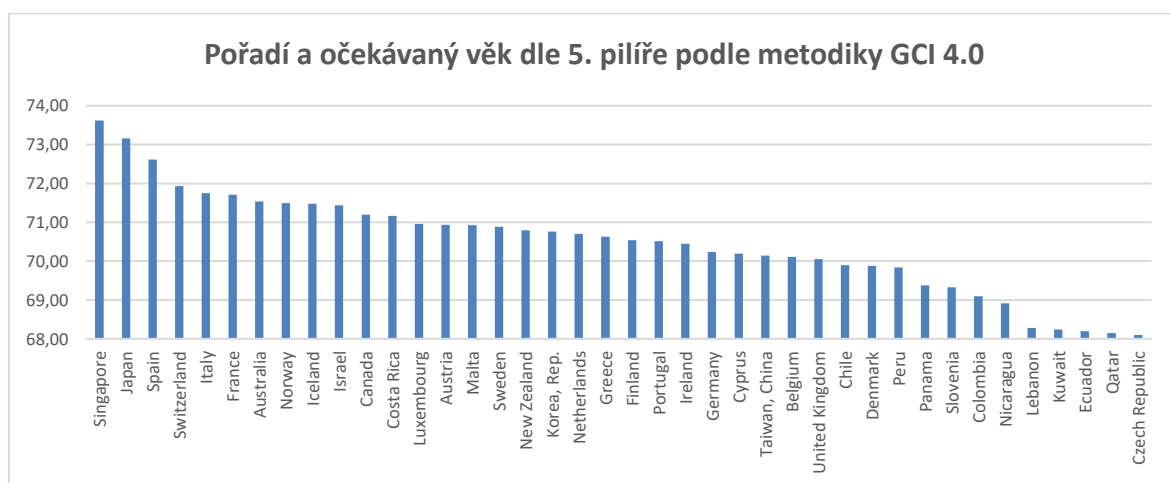
Obecně lze tedy výsledky v oblasti zdraví za období 2006–2017 hodnotit jako velmi pozitivní se značně se zlepšujícím trendem.

7.3.4.2 Hodnocení oblasti zdraví za období 2018 a 2019

Od roku 2018 hodnotí oblast zdraví dle metodiky GCI 4.0 jediný samostatný pilíř č. 5. I přes velmi dobré umístění v roce 2017 došlo v roce 2018 ke zhoršení celkového hodnocení a po použití nové metodiky se ČR ocitla na 41. místě (88 bodů). V roce 2019 pak došlo k dalšímu sestupu na 48. příčku (86 bodů).

Po bližším prozkoumání tohoto pilíře bylo zjištěno, že původních 8 subpilířů (metodika GCI) bylo zredukováno na jeden jediný – „Očekávání délky zdravého života“. Jedná se o délku života v dobrém zdravotním stavu, která je očekávána při narození. Zdrojem těchto dat je organizace Institute for Health Metrics and Evaluation (IHME).

Po bližším prozkoumání dostupného datového souboru (dostupný pouze za rok 2018) bylo zanalyzováno pořadí, skóre a hodnota všech 139 hodnocených ekonomik. Na obrázku č. 34 jsou získané hodnoty a země, které se v pořadí umístily před ČR (40. místo v roce 2018).

Zdroj: The World Economic Forum (data Institute for Health Metrics and Evaluation)

Obř. 34 Pořadí a očekávaný věk dle 5. pilíře podle metodiky GCI 4.0

Hodnota tohoto indikátoru pro ČR byla v roce 2018 68,10. Od prvního místa (Singapur) ji dělilo 5,52 roku.

7.3.4.3 Zhodnocení výsledků za oblast zdraví v letech 2006–2019

Z výše zmíněných výsledků vyplývá, že i přes zhoršení umístění v roce 2018 a 2019 se kvalita zdraví v ČR neustále zlepšuje. Otázkou zůstává, jak objektivní je toto hodnocení po značném úbytku indikátorů v rámci pilíře v roce 2018. Je zcela jasné, že některé indikátory po čase zastarají a je nutné je obměnit. Jiné indikátory zase není možné objektivní metodou získávat v rámci všech ekonomik, a proto je vhodné je nahradit jinými.

Na druhou stranu se zdá být přístup hodnocení celkové oblasti zdraví na základě pouze jediného indikátoru **nedostatečně vypovídajícím**. **Především v dnešní době krize vyvolané pandemickou situací COVID-19 se tento přístup ukazuje jako nesprávný**. Mnohé ze zemí, které se v hodnocení tohoto pilíře umístily před Českou republikou – a měly by tedy teoreticky mít oblast zdraví a zdravotnictví na pokročilejší úrovni –, se dnes potýkají s mnohem většími problémy než Česká republika. Příkladem může být Španělsko či Itálie, jejichž zdravotní systém se velmi těžko vypořádává s velmi vysokým průměrným věkem populace a velkým množstvím lidí v důchodovém věku. Otázkou tedy zůstává, zda lepší umístění v rámci tohoto pilíře při nové metodice GCI 4.0 skutečně znamená vyšší konkurenceschopnost ekonomiky, nebo ve výsledku pouze vyšší průměrný dožitý věk obyvatelstva v dobrém zdravotním stavu za **standardních podmínkách** (žádná zdravotní krize). Nad touto otázkou by se měli tvůrci metodiky nyní zamyslet.

7.3.5 Efektivita trhu zboží a služeb / Trh zboží a služeb

Při přechodu z původní na novou metodiku došlo u výsledků hodnotících konkurenceschopnost na trhu zboží a služeb dva roky po sobě ke zhoršení pozice, kdy v roce 2019 dokonce dosáhlo hodnocení svého historického minima (za období 2006–2019). Cílem této podkapitoly tedy bude zjištění možných příčin těchto negativních změn, celkové zhodnocení oblasti trhu zboží a služeb za posledních pět let a doporučení, na které indikátory by se ČR měla zaměřit, aby dosahovala lepších výsledků.

Pro začátek je opět jako vždy nutný rozbor a porozumění samotnému pilíři, který je hodnocen. V letech 2006–2017 tento pilíř obsahoval 16 hodnocených indikátorů. Vezmeme-li v úvahu, že index GCI se skládá z 98 dílčích indikátorů, jedná se o jednu z nejkompaktněji hodnocených oblastí. Jako příklad lze uvést podíl importu

na celkovém HDP, vliv zdanění na pobídky k investicím či celní režim aj. V roce 2018 pak došlo k zredukování jejich počtu a přepracování některých z nich. Výsledkem toho je 8 v současné době hodnocených indikátorů, které se dělí na 2 hlavní skupiny. Uspořádání podle nové metodiky je následující:

A) Domácí konkurence (1. skupina)

- a. Narušení hospodářské soutěže vlivem daní a subvencí
- b. Dokonalost konkurence na trhu
- c. Konkurence ve službách

B) Otevřenost trhu (2. skupina)

- a. Podíl netarifních překážek na trhu
- b. Obchodní cla
- c. Složitost celního systému
- d. Efektivnost proclení na hranicích
- e. Index restrikcí služeb⁸

Jak je zřejmé z tohoto srovnání, v oblasti pilíře zaměřeného na trh zboží a služeb došlo k výraznému snížení komplexity hodnocení.

Nyní, když byla vysvětlena struktura tohoto pilíře a změny, které se udály s příchodem nové metodiky, je možné přistoupit k prezentaci výsledků za posledních pět let. Ty znázorňuje následující tabulka.

Tab. 4 Pozice ČR v rámci pilíře "Trh zboží a služeb"

	2015	2016	2017	2018	2019
POZICE	37	36	38	47	55
SKÓRE	4,63	4,7	4,7	60,4	57
% Z MAXIMA	66,1 %	67,1 %	67,1 %	60,4 %	57,0 %

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Z výsledků je vidět, že v prvních třech letech si ČR udržovala poměrně stabilní a lehce podprůměrnou pozici. Z hlediska procentuálního dosažení maximálního skóre byla na průměru mezi 66 a 67 procenty. Se změnou metodiky v roce 2018 však přišel výrazný propad o 9 příček a rok na to o dalších 8 příček. Zároveň se změnil

---

⁸ Tento index byl roku 2019 odstraněn z hodnocení. Důvodem byla nemožnost pravidelného získávání spolehlivých dat a rozdílnost metodik pro jeho výpočet v rámci jednotlivých ekonomik. Jakékoliv další srovnávání a hodnocení tohoto indikátoru by tedy nebylo nadále možné ani objektivní.

procentuální podíl z dosaženého skóre z maxima (pokles o 10 procentních bodů). Z tohoto zjištění vyplývá, že na vině zhoršení pozice v rámci pilíře byla pravděpodobně změna metodiky, která se od roku 2018 zaměřovala a hodnotila jiné oblasti než metodika původní. Toto tvrzení potvrzuje také fakt, že v rámci indikátoru „Index restrikcí služeb“, k jehož vypuštění z hodnocení došlo v roce 2019, byla ČR v roce 2018 hodnocena na 22. místě. To znamená, že tento nadprůměrně hodnocený indikátor zlepšoval pozici ČR v rámci celého pilíře a jeho následné vypuštění vedlo k zhoršení celkové pozice, ačkoliv ostatní indikátory a skóre v nich dosažené se nemusely vůbec změnit.

Na základě výše uvedených pozorování, zjištění a argumentů lze tedy k této zaznamenané změně z posledních dvou let říct, že s největší pravděpodobností za zhoršením umístění ČR v tomto pilíři nestojí zhoršení reálné situace na trhu zboží a služeb v ČR, ale spíše provedená změna metodiky výpočtu.

Tato zjištění však nemění nic na faktu, že i tak se v průběhu minulých let ČR v této oblasti umisťovala spíše podprůměrně. Jaké jsou tedy silné a slabé stránky, a co by bylo vhodné do budoucna změnit?

Podle metodiky GCI je situace následující:

- TOP 3 (průměr 2015–2017):
  - o Podíl zahraničního vlastnictví - 5. pozice
  - o Obchodní cla - 5. pozice
  - o Import jako procento z HDP - 14. pozice
- WORST 5 (průměr 2015–2017)
  - o Celková sazba daně (procento ze zisku) - 108. místo
  - o Sofistikovanost zákazníka - 98. místo
  - o Počet úkonů nutných k založení businessu - 96. místo
  - o Náklady na zemědělskou politiku - 85. místo
  - o Počet dní k založení businessu - 78. místo

Podle metodiky GCI 4.0 je situace následující (rok 2019)

- Narušení hospodářské soutěže vlivem daní a subvencí - 116. místo
- Složitost celního systému - 113. místo
- Konkurence ve službách - 56. místo

- Dokonalost konkurence na trhu - 34. místo
- Podíl netarifních překážek na trhu - 32. místo
- Efektivnost proclení na hranicích - 30. místo
- Obchodní cla - 7. místo

Jak je vidět, původní metodika výpočtu a indikátory s ní spojené nemají moc společného s metodikou novou. Ačkoliv by tedy bylo vhodné doporučit zaměřit se na oblasti jako sazby daně ze zisku či snížení množství byrokratických úkonů při zakládání byznysu, což by vedlo k větší flexibilitě a rychlosti, tyto indikátory by dnes již neměly žádný vliv na vypočítanou hodnotu konkurenceschopnosti. Jejich zlepšení by však zcela jistě reálnému businessu pomohlo. Pokud se budeme na problematiku dívat z hlediska snah o dosažení co největšího skóre v rámci hodnocení, musíme se ohlížet na indikátory, které vstupují do **aktuálního** hodnocení této oblasti podle metodiky GCI 4.0. Zde existují tři indikátory, ve kterých je ČR **výrazně podprůměrná**. Jsou jimi **narušování hospodářské soutěže daněmi a subvencemi, složitost celního systému a konkurence ve službách**. Pakliže se ČR na tyto oblasti zaměří, mohlo by dojít k opětovnému zlepšení pozice na úroveň z roku 2017, či dokonce lepší. Bližší informace o těchto třech dílčích a poměrně značně komplexně hodnocených indikátorech lze vyhledat v reportu GCR za roky 2018 a 2019, příloha B.

7.3.6 Efektivita trhu práce

V oblasti konkurenceschopnosti na trhu práce došlo mezi lety 2009 a 2013 ke značnému zhoršení pozice. Nejdramatičtější byla situace v letech 2012 (zhoršení o 33 příček) a v roce 2013 (historické minimum na úrovni 81. pozice). Pomineme-li pilíř institucí, tento pilíř tak dosahoval jedněch z nejhorších výsledků vůbec. Cílem této podkapitoly tedy bude zhodnocení vývoje především v letech 2012 a 2013 s ohledem na předchozí a následující období a identifikování příčin pozorovaného výkyvu.

Celou situaci velmi dobře vykresluje graf na obrázku č. 35. Z něj je patrné, že od roku 2006 bylo hodnoceno 7 indikátorů, mezi které patřily:

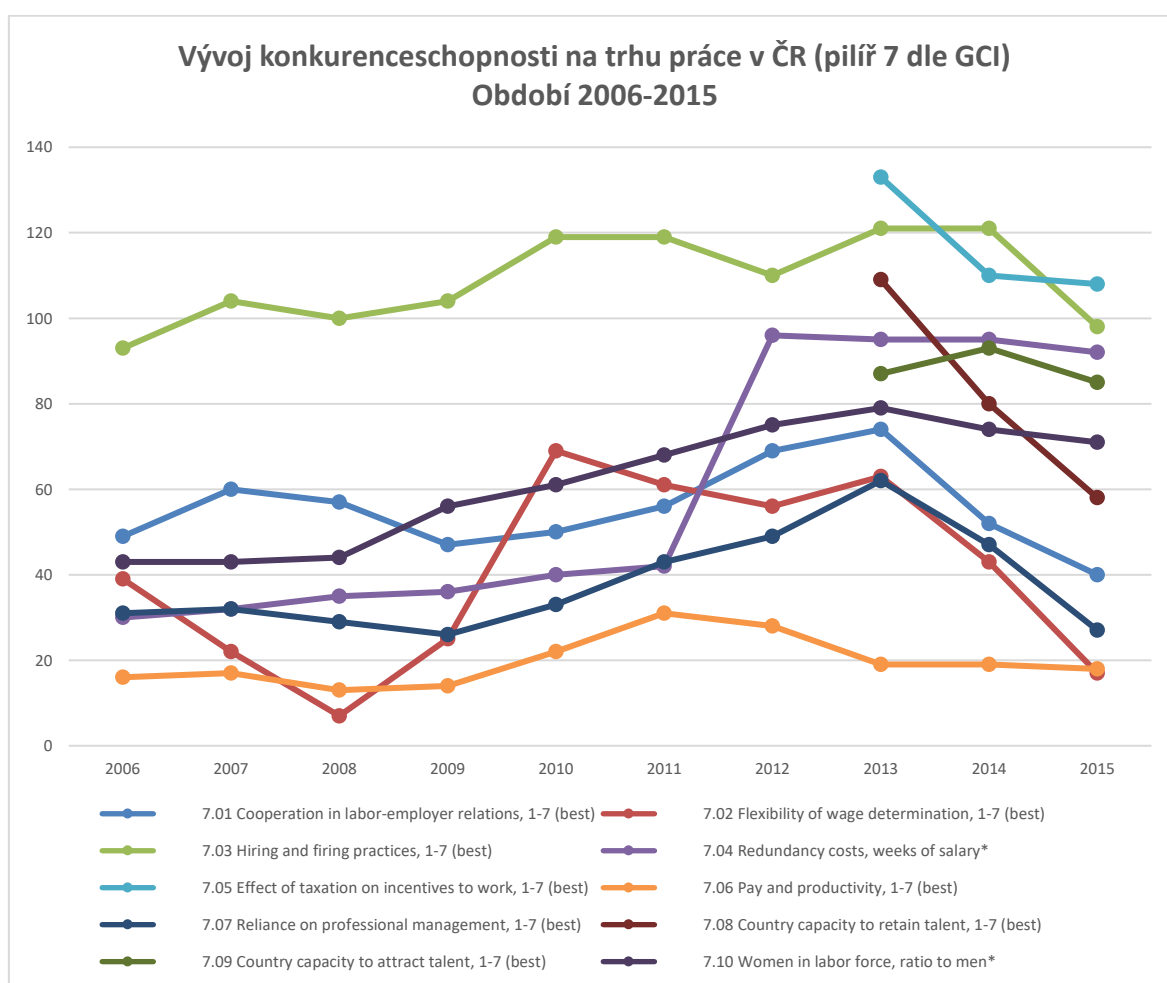
- Spolupráce mezi firmami a zaměstnanci
- Flexibilita stanovení mezd

- Praktiky pro nábor a ukončování zaměstnaneckých poměrů
- Náklady na propouštění zaměstnanců
- Plat a produktivita
- Spolehlivost profesionálního managementu
- Podíl zaměstnaných žen (podíl ženy vs. muži)

Od roku 2013 pak přibyly tři další indikátory:

- Efekt zdanění na motivaci k zaměstnanosti
- Schopnost země přilákat talenty
- Schopnost země udržet talenty

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 35 Vývoj konkurenceschopnosti na trhu práce v ČR (pilíř 7 dle GCI) v letech 2006–2017

Z vývoje jednotlivých indikátorů od roku 2006 můžeme říct, že většina z nich byla relativně stabilní na úrovni do 42. pozice. Pouze dopad zdanění na motivaci

zaměstnanců pracovat byl lehce podprůměrný. **Problematickou oblast tvořily praktiky nábory a ukončování zaměstnaneckých poměrů**, které byly **dlouhodobě silně podprůměrné na úrovni 90. pozice a hůře**, naopak **flexibilita ve stanovení mezd se od roku 2006 silně zlepšovala** a v roce 2008 dosáhla svých vůbec nejlepších výsledků (7. pozice).

Zlom přišel v roce 2008 s příchodem ekonomické krize, která se na české ekonomice podepsala daleko výrazněji než na těch okolních, a to postupným a později velmi prudkým propadem hodnocení celého pilíře. **Nejvíce se krize podepsala na:**

- **Flexibilitě stanovení mezd** – propad ze 7. na 69. pozici za dva roky
- **Nákladech na propouštění zaměstnanců** – skokový propad o **54** příček v rámci jednoho roku (2012)

Příčiny skokového zhoršení konkurenceschopnosti na trhu práce v letech 2012 a 2013:

- 1) Především **skokové zhoršení v oblasti nákladů na propouštění** se jeví jako příčina výrazného zhoršení hodnocení celého pilíře v roce **2012**.
- 2) V roce **2013 pak zhoršování akcelerovalo** u většiny zbývajících indikátorů, což byla jedna ze dvou hlavních příčin propadu v hodnocení v tomto pilíři.
- 3) Druhá, pravděpodobně důležitější příčina propadu v roce **2013** byla aktualizace metodiky pro hodnocení pilíře konkurenceschopnosti na trhu práce. Součástí této aktualizace bylo **přidání 3 již dříve zmíněných indikátorů**, přičemž v každém z nich dosahovala česká ekonomika **vysoce podprůměrných výsledků** (87., 109. a 133. místo).

Pravděpodobně třetí ze zmíněných příčin stála za završením celého propadu, který byl důsledkem ekonomické krize v roce 2008 a průběhu jejího doznívání až do roku 2013. Dobrou zprávou je, že již v roce 2014 zaznamenala česká ekonomika značné zlepšení a tento trend pokračoval až do roku 2017, kdy se ČR umístila na 41. místě. S novou metodikou sice bylo zaznamenáno zhoršení, ale nijak významné. Otázkou tedy je, zda došlo k zhoršení v dříve zmiňovaných oblastech, nebo se začaly hodnotit oblasti jiné, ve kterých je na tom ČR horší než ostatní ekonomiky. Toto však již není předmětem zkoumání této podkapitoly.

7.3.7 Úroveň rozvoje finančního trhu

Obsahem této poslední subkapitoly zabývající se detailnější analýzou pozorovaných jevů je oblast rozvoje finančního trhu. Důvodem je skokové zhoršení hodnocení ČR, které se z průměrné hodnoty 24. místa v letech 2015–2017 projevilo propadem na 40. místo v roce 2018 a následně 47. místo v roce 2019. Bylo tedy příčinou zhoršení reálné situace na finančním trhu ČR, nebo se podobně jako v případě trhu zboží a služeb jednalo spíše o dopady změny metodiky výpočtu? Na tuto otázku se pokusíme najít odpověď v této podkapitole.

Pro začátek je opět nutné provést rozpad hodnoceného pilíře na podoblasti dle metodiky GCI a GCI 4.0.

Metodika GCI hodnotí 8 indikátorů, kterými jsou (seřazeno podle průměrného hodnocení za období 2015–2017):

- Zdraví bankovního sektoru	13. místo
- Cenová dostupnost finančních služeb	25. místo
- Dostupnost investičního kapitálu	27. místo
- Index hodnocení zákonných práv	27. místo
- Dostupnost finančních služeb	31. místo
- Regulace burzy cenných papírů	32. místo
- Dostupnost půjček	36. místo
- Financování prostřednictvím místního akciového trhu	62. místo

Jak je vidět, dílčí hodnocení indikátorů za období 2015–2017 koresponduje s celkovým hodnocením pilíře, a až na poslední indikátor, který prostřednictvím dotazníkového šetření prováděného organizací WEF shromažďuje informace o tom, jak komplikované je financovat podnik prostřednictvím emitování akcií na akciovém trhu, jsou výsledky velmi přijatelné.

Metodika GCI 4.0

Indikátory v rámci 9. pilíře „Finanční systém“ byly téměř kompletně přepracovány a obměněny. Nově tento pilíř tvoří následujících 9 indikátorů (seřazeno podle průměrného hodnocení za období 2018–2019):

- Zdraví bankovního sektoru	18. místo
- Credit gap (soukromý sektor)	23. místo

- Financování malých a středních podniků 30. místo
- Dostupnost investičního kapitálu 32. místo
- Pojistná prémie pojištění jako % podíl na HDP 37. místo
- Kapitálová přiměřenost bank⁹ 59. místo
- Podíl nerentabilních¹⁰ úvěrů bank (jako % podíl na celém úvěrovém portfoliu bank) 66. místo
- Domácí úvěry veřejnému sektoru (jako % podíl na HDP) 71. místo
- Kapitalizace trhu (jako % podíl na HDP) 75. místo

Již ze zběžného pohledu na rozdíly jednotlivých metodik je zřejmé, že za zhoršeným hodnocením konkurenceschopnosti v oblasti finančních trhů stojí změna metodiky jejího výpočtu. V porovnání s předchozí situací je nyní téměř polovina z indikátorů na 59. a horším místě, což se logicky podepisuje na celkovém hodnocení.

Jako nejproblematictější oblasti lze označit především poslední čtyři, které značně snižují celkový průměr.

Na druhou stranu je nutné zmínit **minimální rozdíly v některých oblastech**. Například kapitálová přiměřenost bank je pro rok 2018 počítána za období 2013–2015, přičemž v ČR dosáhla hodnoty 16,72 %. Při 18,5 % by tato hodnota stačila již na 30. místo, což byla mimochodem v roce 2019 již běžně dosahovaná hodnota.

Do budoucna by bylo přínosné se na tyto problematické oblasti více zaměřit a za použití vhodných nástrojů zlepšit jejich hodnocení.

7.4 Zhodnocení vývoje v čase a doporučení

Tato kapitola byla pokusem o přiblížení situace v oblasti konkurenceschopnosti české ekonomiky a jejího vývoje v čase. Za použití hlubších analýz na úrovni pilířů a subpilířů jsme prozkoumali některé z problematických oblastí a pokusili se odhalit

---

⁹ Definuje strukturu pasiv komerčních bank. Tuto hodnotu definují centrální banky jakožto povinnou minimální míru vlastního kapitálu nutného pro krytí aktiv. Tím je přeneseno riziko z věřitelů (vkladatelů) na vlastníky (akcionáře). Pro ČR je tato sazba vyhlášena ČNB na úrovni 16,35 % (k datu 6. 3. 2019).

¹⁰ Se splatností 90 a více dní po termínu – uváděno v celé výši úvěru, nikoliv pouze ve výši splatné části.

příčiny výkyvů nebo trvale horších výsledků za jednotlivé oblasti. Je však důležité mít na paměti, že tyto analýzy jsou pouze určitým nasměrováním na problémy, které trápí českou ekonomiku. V žádném případě se nejedná o kořenové příčiny zmíněných anomálií či problémů dílčích oblastí. Stejně tak jako v případě ekonomických modelů, i zde bylo použito určitých zjednodušujících předpokladů. V realitě je provázanost jednotlivých problémů neskutečně komplexní, každý pilíř do jisté míry ovlivňuje i všechny ostatní, a při pokusech o zlepšení těchto jednotlivých oblastí by bylo zcela nezbytné aplikovat holistický přístup, podívat se na dílčí problémy v souvislostech, ale zároveň v dílčích oblastech provést mnohem hlubší analýzy včetně křížového ověřování zdrojů dostupných informací atd.

S ohledem na výše zmíněný komentář nyní můžeme přistoupit k zhodnocení vývoje, kde srovnáme výchozí rok 2006 s rokem 2017. Rok 2017 je využit čistě z důvodu lepší srovnatelnosti, neboť srovnávání s výsledky získanými podle nové metodiky by nedávalo smysl, protože se v mnoha ohledech liší.

7.4.1.1 Srovnání úrovně konkurenceschopnosti ČR – 2006 vs. 2017

Jako základ pro toto srovnání bude využito ekonomických profilů, které jsou dostupné v rámci reportů pro každou z hodnocených zemí. Obsahují jednak hodnocení pilířů, zobrazení trendů vývoje a umístění, jednak upozorňují na nejproblematičtější oblasti, se kterými se daná ekonomika v konkrétním období potýkala.

Nejprve několik základních faktů v tabulce č. 5.

Tab. 5 Základní informace o změnách v české ekonomice – 2006 vs. 2017

UKAZATEL	2006	2017	% ZMĚNA
POPULACE (MIL.)	10,224	10,579	+3,5 %
HDP (v PPP, MLD. USD)	255,863	375,643	+46,8 %
HDP / oByv. (v PPP, USD)	25 026,8	35 509,0	+41,9 %
HDP JAKO % ZE SVĚTOVÉHO HDP (v PPP)	0,347	0,294	-15,3 %

Zdroj: International Monetary Fund; World Economic Outlook Database (říjen 2019)

Souhrnné srovnání všech pilířů za rok 2006 a 2017 můžeme vidět na obrázcích č. 36 a 37. Celkové pořadí konkurenceschopnosti se **zhoršilo o 2 pozice**. Na druhou

stranu místo původně hodnocených 125 ekonomik v roce 2006 jich v roce 2017 bylo již 137. Zlepšení česká ekonomika zaznamenala v oblasti **Basic Requirements** (pilíře 1–4) – posun nahoru o celých 11 příček. Pro změnu zhoršení ČR zaznamenala ve zbývajících dvou oblastech: **Efficiency Enhancers** (pilíře 5–7) – sestup o 2 příčky – a **Innovation Factors** (pilíře 8–9).

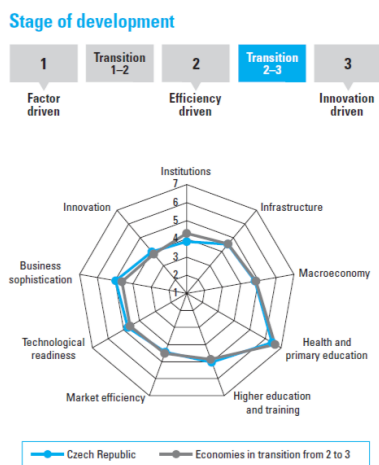
Z hlediska skóre vidíme, že česká ekonomika zaznamenala zlepšení téměř ve všech oblastech. Výjimku tvoří pilíře „Inovace“ a „Sofistikovanost businessu“, kde došlo k lehkému zhoršení, což se také ve finále promítlo do celkového hodnocení oblasti Innovation Factors. To znamená, že i přes pokles průběžného pořadí docházelo ke zlepšování v těchto oblastech.

Global Competitiveness Index

	Rank (out of 125 countries/economies)	Score (out of 7)
2006–07	29	4.7
2005–06 (out of 117 countries).....	29	4.8
Basic Requirements	42	4.9
1st pillar: Institutions.....	60	3.8
2nd pillar: Infrastructure	33	4.5
3rd pillar: Macroeconomy.....	42	4.8
4th pillar: Health and primary education.....	58	6.4
Efficiency Enhancers	27	4.7
5th pillar: Higher education and training.....	27	5.0
6th pillar: Market efficiency.....	41	4.4
7th pillar: Technological readiness	26	4.7
Innovation Factors	27	4.5
8th pillar: Business sophistication.....	29	5.0
9th pillar: Innovation	28	4.0

	Rank (out of 121 countries/economies)
Business Competitiveness Index	32
Sophistication of company operations and strategy.....	28
Quality of the national business environment.....	32

Zdroj: The Global Competitiveness Report 2006–2007, Economy profile – Czech Republic, str. 202

Obr. 36 ČR – Srovnání konkurenceschopnosti všech pilířů v roce 2006

Performance overview

Index Component	Rank/137	Score (1-7)	Trend	Distance from best	Edition	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18
Global Competitiveness Index	31	4.8	—	—	Rank	39 / 144	46 / 148	37 / 144	31 / 140	31 / 138	31 / 137
Subindex A: Basic requirements	30	5.4	—	—	Score	4.5	4.4	4.5	4.7	4.7	4.8
1st pillar: Institutions	52	4.2	—	—							
2nd pillar: Infrastructure	49	4.6	—	—							
3rd pillar: Macroeconomic environment	8	6.2	—	—							
4th pillar: Health and primary education	23	6.4	—	—							
Subindex B: Efficiency enhancers	29	4.9	—	—							
5th pillar: Higher education and training	27	5.2	—	—							
6th pillar: Goods market efficiency	38	4.7	—	—							
7th pillar: Labor market efficiency	41	4.5	—	—							
8th pillar: Financial market development	23	4.8	—	—							
9th pillar: Technological readiness	33	5.5	—	—							
10th pillar: Market size	46	4.5	—	—							
Subindex C: Innovation and sophistication factors	32	4.2	—	—							
11th pillar: Business sophistication	30	4.6	—	—							
12th pillar: Innovation	36	3.9	—	—							

Legend: Czech Republic (blue line), Europe and North America (grey line)

Zdroj: The Global Competitiveness Report 2017–2018, Economy profile – Czech Republic, str. 102

Obr. 37 ČR – Srovnání konkurenceschopnosti všech pilířů v roce 2017

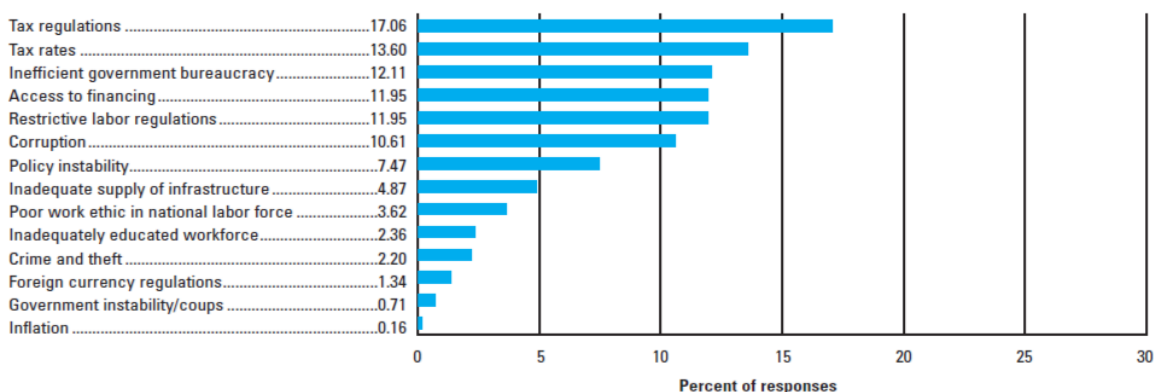
Na obrázcích č. 38 a 39 jsou pak faktory, které byly ve výzkumu prováděném WEF vyhodnoceny jako **největší překážky pro realizaci businessu v ČR v jednotlivých obdobích.**

Zatímco 1. místo zůstalo obsazeno **daňovými regulacemi**, přičemž i procento respondentů zůstalo téměř stejné, míra zdanění byla již v roce 2017 vnímána o trochu lépe. Na druhé místo se naopak dostala míra **neefektivity z důvodu vládní byrokracie**, což je téma, na které jsme narazili již v průběhu předchozích kapitol. Tento problém způsobuje značnou rigiditu a překážky nejen v životě podnikatelů, ale celkově veřejnosti a fungování státu. I vzhledem ke značnému zhoršení situace v průběhu sledovaných let je proto tato oblast **doporučením číslo jedna ke zlepšení.**

Politická nestabilita a míra korupce vykazují protichůdné trendy. Zatímco pozitivní zpráva v podobě zlepšeného vnímání míry korupce je vítána, snížená vnímaná míra politické stability jistě není dobrou zprávou pro investory.

Nakonec je nutné vyzdvihnout značné zlepšení v oblasti **dostupnosti financování a odstraňování restrikcí na trhu práce.** Obě oblasti jsou na velmi dobré cestě, nicméně **i zde je potřeba zavádět další změny** tak, aby bylo dosaženo co možná nejvyšší míry efektivity.

The Most Problematic Factors for Doing Business

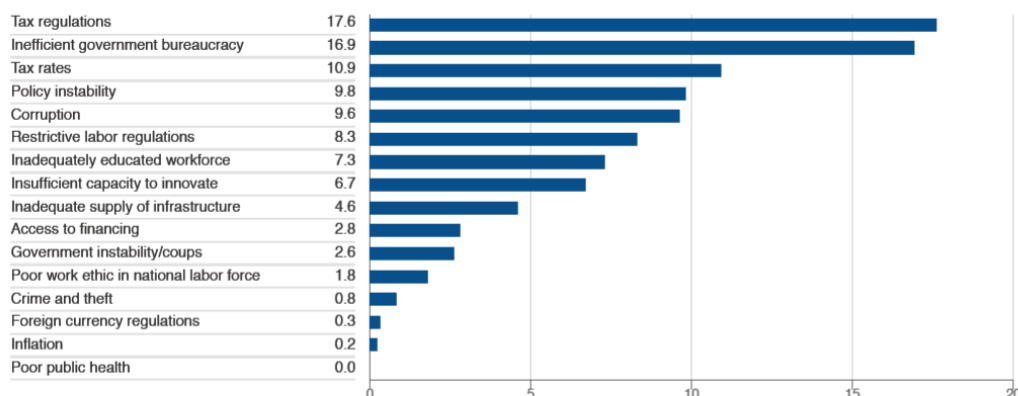

Zdroj: The Global Competitiveness Report 2006–2007, Economy profile – Czech Republic, str. 202

Obr. 38 ČR – Výčet nejproblematictějších oblastí omezujících realizaci businessu (2006)

Most problematic factors for doing business

Source: World Economic Forum, Executive Opinion Survey 2017

Note: From the list of factors, respondents to the World Economic Forum's Executive Opinion Survey were asked to select the five most problematic factors for doing business in their country and to rank them between 1 (most problematic) and 5. The score corresponds to the responses weighted according to their rankings.

Zdroj: The Global Competitiveness Report 2017–2018, Economy profile – Czech Republic, str. 102

Obr. 39 Výčet nejproblematictějších oblastí omezujících realizaci businessu (2017)

7.4.1.2 Doporučení pro budoucí zajišťování konkurenceschopnosti ČR

Závěrem by autor této práce chtěl apelovat na čtenáře, aby veškerá hodnocení konkurenceschopnosti v této práci a v rámci samotného reportu GCR brali spíše jako určitý „kompas“, který může ukázat a navést na ten správný směr, nicméně samotnou cestu je nutné pečlivě zvážit individuálně s ohledem na okolnosti a cíle. Jak jsme si mohli všimnout, již změna metodiky v roce 2018 v některých případech přinesla značně odlišné výsledky ve srovnání s předchozím rokem. Podobně tomu bude v případě, že budeme srovnávat výsledky představené různými organizacemi zabývajícími se hodnocením konkurenceschopnosti, a je vždy na samotném uživateli těchto výsledků, aby zvážil míru spolehlivosti a objektivitu takovýchto zdrojů informací. Příkladem může být 5. pilíř „Zdraví“, který se 1/12 podílí na celkovém hodnocení konkurenceschopnosti, přičemž se skládá pouze z jediného indikátoru, který se navíc v posledních týdnech ukázal jako zcela neobjektivní ve směru hodnocení zdraví a zdravotnictví v jednotlivých ekonomikách. Naproti tomu existují pilíře – Trh zboží a služeb, Trh práce aj. –, které obsahují velké množství dílčích indikátorů a jejich vypovídací a informační hodnota je značná. Doporučení autora tedy zní: Informace dostupné v reportech GCR (i v reportech jiných institucí) mohou být užitečné, nicméně kritické uvažování nad výsledky by mělo být vždy na prvním místě.

8 Konkurenceschopnost ČR ve srovnání s vybranými zeměmi EU a mimo EU

Tato část diplomové práce si bere za cíl srovnání výsledků konkurenceschopnosti ČR s výsledky vybraných ekonomik. K tomuto účelu bude využito reportů z roku 2019, kdy budou prezentovány souhrnné výsledky a dílčí výsledky za jednotlivé pilíře včetně podtržení jejich silných a slabých stránek. Vzhledem k tomu, že pravá síla a konkurenceschopnost ekonomik se projeví právě v těžkých dobách, kdy jsou jednotlivé oblasti vystaveny zatěžkávacím zkouškám, bude jako poslední srovnání použito období 2008–2014. Zde uvidíme, jak se ekonomická krize promítla do celkového pořadí těchto ekonomik a jejich skóre.

8.1 Popis ekonomik vybraných pro srovnání

Pro účely srovnání výsledků konkurenceschopnosti bylo vybráno 8 světových ekonomik. Každá z nich je něčím specifická a dohromady by měly poskytnout poměrně ucelený přehled o tom, jak si Česká republika stojí ve srovnání s „konkurencí“. Následující tabulka představuje informativní základ pro seznámení se s nimi. Vedle zdůvodnění, proč byly vybrány pro srovnání právě tyto ekonomiky, obsahuje tabulka navíc také informace o jejich zařazení z hlediska bohatství a stupně rozvoje. Dále jsou zde obsažena data o populaci, HDP na obyvatele, podílu HDP jednotlivých zemí na světovém HDP, Giniho index jakožto zajímavý ukazatel hodnotící nerovnost rozdělení bohatství mezi obyvatele dané ekonomiky¹¹ a jako poslední je zde uvedena také míra nezaměstnanosti.

---

¹¹ Zde si všimněme výsledků USA, které se dlouhodobě potýkají s problémy v sociální sféře, kdy už i střední vrstva začíná být mnohdy na pokraji existenčních finančních problémů, zatímco manažeři a vyšší příjmové skupiny bohatnou velmi rychlým tempem.

Tab. 6 Charakteristika zkoumaných zemí

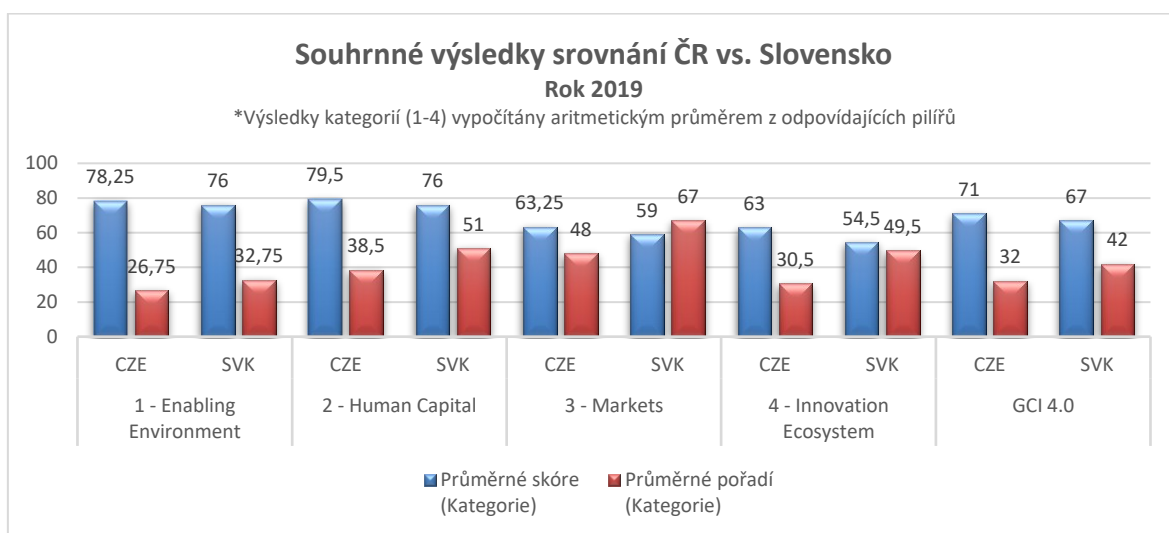
EKONOMIKA KÓDOVÉ OZNAČENÍ	DŮVOD NOMINACE	ZÁKLADNÍ DATA (2018) MĚNA = USD POpulace v MIL.	STATUS DLE WORLD BANK (06 / 2015)
ČESKÁ REPUBLIKA CZE	Srovnávací země	Populace	10,6
	Země EU	HDP / obyv.	22 850,3
	Země bývalého východního bloku	HDP / světové HDP	0,29 %
	Členská země V4	Giniho index	25,9
		Nezaměstnanost	2,4 %
SLOVENSKO SVK	Dlouhá společná historie s ČR	Populace	5,4
	Sousední země ČR	HDP / obyv.	19 581,6
	Země EU a eurozóny	HDP / světové HDP	0,14 %
	Země bývalého východního bloku	Giniho index	26,5
	Členská země V4	Nezaměstnanost	6,8 %
RAKOUSKO AUT	Sousední země ČR	Populace	8,9
	Země EU a eurozóny	HDP / obyv.	51 509
		HDP / světové HDP	0,34 %
		Giniho index	30,5
		Nezaměstnanost	4,8 %
POLSKO POL	Sousední země ČR	Populace	38
	I přes „High income“ označena jako „developing“	HDP / obyv.	15 430,9
	Země EU	HDP / světové HDP	0,9 %
	Země bývalého východního bloku	Giniho index	31,8
	Členská země V4	Nezaměstnanost	3,7 %
NĚMECKO DEU	Sousední země ČR	Populace	82,9
	TOP 10 v žebříčku konkurenceschopnosti	HDP / obyv.	48 264
	Země EU a eurozóny	HDP / světové HDP	3,22 %
	Největší ekonomika EU	Giniho index	31,7
		Nezaměstnanost	3,4 %
NIZOZEMSKO NLD	TOP 10 v žebříčku konkurenceschopnosti	Populace	17,2
	Země EU a eurozóny	HDP / obyv.	53 106,4
		HDP / světové HDP	0,72 %
		Giniho index	28,2
		Nezaměstnanost	3,9 %
SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ USA	Druhá největší ekonomika světa (měřeno v paritě kupní síly)	Populace	327,4
	Supervelmoc	HDP / obyv.	62 605,6
	TOP 10 v žebříčku konkurenceschopnosti	HDP / světové HDP	15,16 %
		Giniho index	41,5
		Nezaměstnanost	3,9 %
ČÍNSKÁ LIDOVÁ REPUBLIKA CHN	Největší ekonomika světa (měřeno v paritě kupní síly)	Populace	1 395,4
	Nejrychleji rostoucí ekonomika v posledních desetiletích	HDP / obyv.	9 608,4
	Nejlidnatější země světa Velký růstový potenciál	HDP / světové HDP	18,69 %
	Země kombinující komunistickou vládu s kapitalistickým trhem	Giniho index	38,6
	Zastoupení kategorie Upper-middle income	Nezaměstnanost	4,4 %
INDIE IND	Rozvojová země s velkým růstovým potenciálem	Populace	1 334,2
	Druhá nejlidnatější země světa	HDP / obyv.	2 036,2
	Zastoupení kategorie Lower-middle income	HDP / světové HDP	7,77 %
		Giniho index	35,7
		Nezaměstnanost	2,6 %

Poznámka: HDP na obyvatele je vyjádřen v běžném směnném kurzu. Podíly na světovém HDP jsou vypočítány z HDP v paritě kupní síly.

Zdroj: The Global Competitiveness Report 2017–2018

8.2 Česká republika vs. Slovensko

Pro první srovnání bylo vybráno Slovensko. Je tomu tak z důvodu, že Česká republika a Slovensko toho mají mnoho společného. Po dlouhou dobu tyto dvě ekonomiky představovaly jeden celek a ještě v 30. letech minulého století se jednalo o jednu z nejvyspělejších ekonomik tehdejší Evropy. Naneštěstí velmi utrpěla nejen v době vlády komunistického režimu, ale také v následujících letech po pádu železné opony, kdy se tehdejší Československo a od roku 1993 dvě samostatné ekonomiky teprve „znovu učily“, jak fungovat v demokratickém systému a tržním prostředí, a na „vlastní kůži“ pocítily, jaké jsou výhody i nevýhody kapitalistického trhu. Společně tyto země vstoupily roku 2004 do EU a Slovensko následně roku 2009 přistoupilo do eurozóny. Jaká je tedy situace týkající se konkurenceschopnosti nyní – 27 let po rozdělení společného státu? Výsledky z roku 2019 (skóre a pořadí) jsou obsaženy v grafu na obrázku č. 40.

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 40 Souhrnné výsledky srovnání ČR vs. Slovensko (2019)

U celkového pořadí je vidět, že Česká republika je na tom o celých 10 příček lépe, přičemž rozdíl skóre představují 4 body. Velmi citelné jsou rozdíly především v oblastech zahrnujících „Innovation Ecosystem“ a „Markets“ (v průměru 19 příček). Nejpodobnější je situace naopak v oblasti „Enabling Environment“. Tyto značné rozdíly přítomné v oblasti trhů a inovací by mohly být způsobeny především strukturou hospodářství v těchto zemích. ČR, typická svým značným rozvojem v oblasti automobilového průmyslu, se silnými vazbami na německou ekonomiku, která je lídrem v oblasti Průmyslu 4.0, a také s velmi hustou sítí dodavatelsko-

odběratelských firem v rámci automobilového průmyslu, má větší předpoklady k rozvoji právě těchto dvou oblastí, které budou pravděpodobně také oním zdrojem rozdílu v celkové míře konkurenceschopnosti těchto dvou ekonomik. Výše zmíněné důvody budou pravděpodobně také příčinou vyššího HDP na obyvatele a nižší míry nezaměstnanosti v ČR. Jak je na tom Slovensko v detailním srovnání s ČR, ukazuje tabulka níže.

Tab. 7 Dílčí výsledky srovnání dle pilířů ČR vs. Slovensko (2019)

Pilíř	Kódové označení	Výsledky 2019		Pilíř	Kódové označení	Výsledky 2019	
		Skóre	Umístění			Skóre	Umístění
01. Instituce	CZE	61	44	07. Trh produktů a služeb	CZE	57	55
	SVK	56	61		SVK	53	89
02. Infrastruktura	CZE	84	20	08. Trh práce	CZE	63	48
	SVK	79	30		SVK	61	64
03. Integrace ICT	CZE	68	42	09. Finanční systém	CZE	68	47
	SVK	69	39		SVK	64	56
04. Makroekonomická stabilita	CZE	100	1	10. Velikost trhu	CZE	65	42
	SVK	100	1		SVK	58	59
05. Zdraví	CZE	86	48	11. Dynamika businessu	CZE	69	32
	SVK	82	57		SVK	63	55
06. Dovednosti	CZE	73	29	12. Inovační způsobilost	CZE	57	29
	SVK	70	45		SVK	46	44

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Pozitivní zprávou pro Slovensko je jeho značná makroekonomická stabilita, kde obě ekonomiky dosahují stejných výsledků (1. příčka, 100 bodů). Nicméně poté už má Slovensko pouze jednu oblast, kde v roce 2019 získala lepší umístění než ČR – Integrace ICT – to je vzhledem k předchozím výsledkům poněkud překvapivé. Rozdíl zde však není nijak propastný (42. místo ČR vs. 39. místo Slovensko).

Mezi slabé stránky Slovenska potom patří:

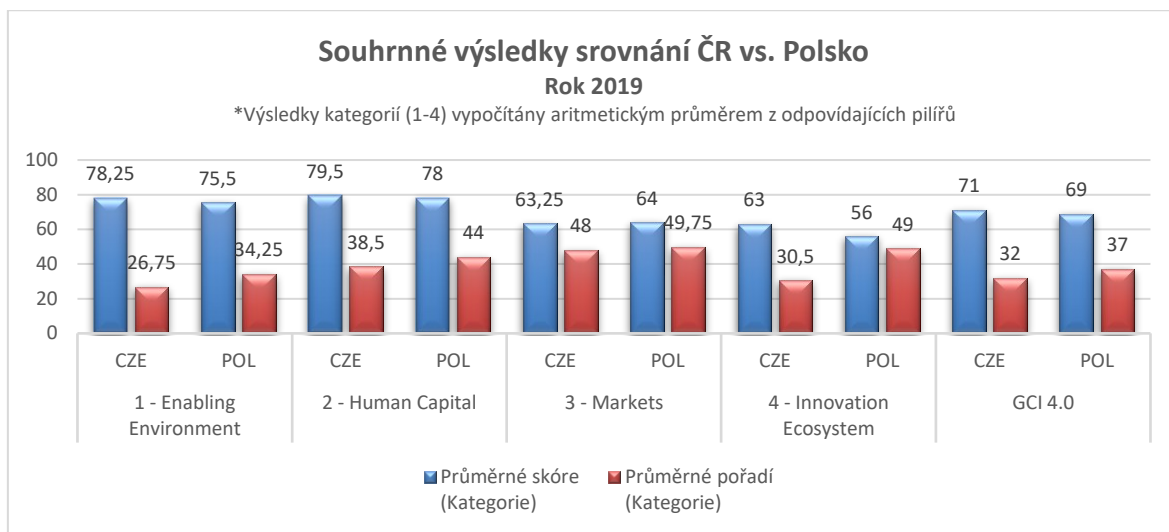
- Trh produktů a služeb 89. místo
- Trh práce 64. místo
- Instituce 61. místo

Doporučení pro Slovensko

Slovensko by mělo využít své výhody v lepší pozici **ICT**, dále ji zdokonalit a využít tyto výsledky při nastavování efektivnějšího systému institucí. Tím bude zajištěna větší transparentnost a agilita, která by se měla pozitivně promítnout také do dalších oblastí, jako jsou vzdělávání, zlepšení **Finančního trhu a Trhu produktů a služeb**. Zaměřit by se tato ekonomika měla také na oblast **Dovedností**, kde může využít ICT a skrze lepší úroveň školství zlepšit situaci na trhu práce.

8.3 Česká republika vs. Polsko

Polsko spolu s ČR i Slovenskem patřilo mezi země východního bloku a komunistický režim na něm také zanechal negativní stopu. Zajímavé je, že organizací World Bank bylo roku 2015 hodnoceno jako „Emerging and Developing Europe“, přestože spadá do skupiny „High Income“. Příčinou by mohla být jeho převažující orientace na zemědělskou výrobu. Pro lepší představu se však bude nutné blíže podívat na následující graf.

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 41 Souhrnné výsledky srovnání ČR vs. Polsko (2019)

Zvláštností je, že i přes výše zmíněné zařazení má Polsko lepší hodnocení ve všech oblastech konkureschopnosti, než je tomu u Slovenska. S 37. pozicí celkově je v blízkém závěsu za ČR s pouhým dvoubodovým rozdílem. Poměrně značné rozdíly lze zaznamenat v oblasti Inovačního ekosystému, kde má Polsko téměř stejné výsledky jako Slovensko (v průměru 19 míst za ČR) a sedmibodový rozdíl. Příčinu lze pravděpodobně spatřovat právě v již zmíněné zemědělské orientaci a ve výhodách ČR, které byly popsány v kapitole srovnávající ČR a Slovensko. V oblastech „Enabling Environment“ a „Human Capital“ má ČR značný náskok, ovšem bodový rozdíl – a to především v druhé ze zmíněných oblastí – je velmi malý. Velmi podobné výsledky pak vykazují obě tyto ekonomiky v oblasti „Markets“. Pro hlubší porozumění rozdílům se podívejme o úroveň níže na výsledky jednotlivých pilířů.

Tab. 8 Dílčí výsledky srovnání dle pilířů ČR vs. Polsko (2019)

Pilíř	Kódové označení	Výsledky 2019		Pilíř	Kódové označení	Výsledky 2019	
		Skóre	Umístění			Skóre	Umístění
01. Instituce	CZE	61	44	07. Trh produktů a služeb	CZE	57	55
	POL	56	60		POL	58	50
02. Infrastruktura	CZE	84	20	08. Trh práce	CZE	63	48
	POL	81	25		POL	60	70
03. Integrace ICT	CZE	68	42	09. Finanční systém	CZE	68	47
	POL	65	51		POL	64	57
04. Makroekonomická stabilita	CZE	100	1	10. Velikost trhu	CZE	65	42
	POL	100	1		POL	74	22
05. Zdraví	CZE	86	48	11. Dynamika businessu	CZE	69	32
	POL	84	54		POL	62	59
06. Dovednosti	CZE	73	29	12. Inovační způsobilost	CZE	57	29
	POL	72	34		POL	50	39

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Nejslabší výsledky má Polsko v pilířích:

- Trh práce 70. místo
- Instituce 60. místo
- Inovační způsobilost 59. místo

Zatímco Instituce je pilíř, který trápí také Českou republiku, Trh práce již vykazuje rozdíl celých 22 příček. Rozdíl ve skóre zde ale není příliš markantní. Navíc nezaměstnanost v Polsku v roce 2019 činila 3,7 %, což také nejsou špatné výsledky. Kde ale Polsko značně zaostává, je sedmibodový rozdíl pro oba pilíře z kategorie „Innovation Ecosystem“.

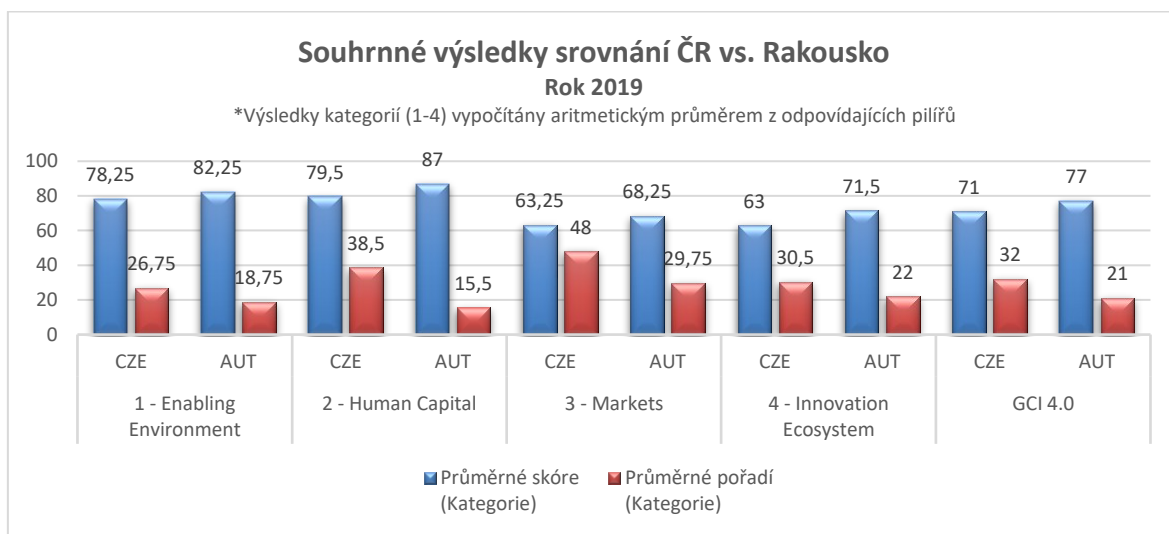
Naopak **Velikost trhu** je oblast, kde značně ztrácí pro změnu ČR, přičemž zlepšení v tomto pilíři je pro českou ekonomiku z dříve uvedených důvodů značně limitováno, neboť je do velké míry dáno geografickou rozlohou.

Doporučení pro Polsko

Pilíř **Velikost trhu** představuje pro Polsko velký skrytý potenciál. Pokud by v této ekonomice došlo k větší industrializaci, a tím také následně ke zlepšení v některých z dalších pilířů (ICT, Trh práce, Dynamika businessu, Inovační způsobilost atd.), dal by se předpokládat posun na příčky před ČR. Tyto změny by však zcela jistě byly podmíněny zlepšením v oblastech **Institucí** a **Finančního trhu** a rozhodně by se jednalo o změny v dlouhém období.

8.4 Česká republika vs. Rakousko

Rakousko je jižní soused České republiky. V době studené války patřilo mezi země Západu, což mu jistě umožnilo rychlejší rozvoj než ČR. V současné době představuje vyspělou ekonomiku Evropy s vysokým příjmem na obyvatele, nízkou mírou nezaměstnanosti a kvalitním sociálním systémem. Velmi populární jsou zde různá ekologická hnutí a je to země, která bojuje proti používání jaderné energie, díky čemuž v minulosti vznikaly konflikty s ČR. Výsledky srovnání konkurenceschopnosti české ekonomiky a Rakouska jsou zobrazeny níže.

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 42 Souhrnné výsledky srovnání ČR vs. Rakousko (2019)

Ačkoliv se v případě Rakouska jedná o malou ekonomiku, vykazuje více než dvojnásobný HDP na obyvatele oproti ČR. To koresponduje i se srovnáním konkurenceschopnosti, kdy ČR zaostává za Rakouskem o 11 příček a 6 bodů.

Rakousko vykazuje lepší výsledky ve všech 4 hlavních kategoriích, největší rozdíly jsou však v kategorii „Human Capital“. Zde je znát především velmi kvalitní úroveň vzdělání, ale i zdravotnictví v Rakousku. Silné stránky obou těchto oblastí se pak podepisují i na velmi dobré pozici na trzích, zejména potom na trhu práce. V kategorii „Innovation Ecosystem“ pak působí v Rakousku značná synergie mezi oblastmi školství, vědou a výzkumem.

Pro detailní srovnání podle pilířů bude nutné nahlédnout do srovnávací tabulky č. 9.

Tab. 9 Dílčí výsledky srovnání dle pilířů ČR vs. Rakousko (2019)

Pilíř	Kódové označení	Výsledky 2019		Pilíř	Kódové označení	Výsledky 2019	
		Skóre	Umístění			Skóre	Umístění
01. Instituce	CZE	61	44	07. Trh produktů a služeb	CZE	57	55
	AUT	74	14		AUT	66	17
02. Infrastruktura	CZE	84	20	08. Trh práce	CZE	63	48
	AUT	89	10		AUT	67	29
03. Integrace ICT	CZE	68	42	09. Finanční systém	CZE	68	47
	AUT	66	50		AUT	75	30
04. Makroekonomická stabilita	CZE	100	1	10. Velikost trhu	CZE	65	42
	AUT	100	1		AUT	65	43
05. Zdraví	CZE	86	48	11. Dynamika businessu	CZE	69	32
	AUT	95	15		AUT	69	30
06. Dovednosti	CZE	73	29	12. Inovační způsobilost	CZE	57	29
	AUT	79	16		AUT	74	14

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Česká republika v roce 2019 zaznamenala lepší umístění než Rakousko v oblastech:

- Integrace ICT o 8 příček
- Velikost trhu o 1 příčku

Náskok v těchto oblastech z hlediska bodů však nebyl příliš velký, tudíž je nelze považovat za velkou konkurenční výhodu.

Naopak nejvíce ČR za Rakouskem zaostává v oblastech:

- Instituce o 30 příček (13 bodů)
- Zdraví o 33 příček (9 bodů)
- Trh produktů a služeb o 38 příček (9 bodů)
- Dovednosti o 13 příček (7 bodů)

Doporučení pro ČR

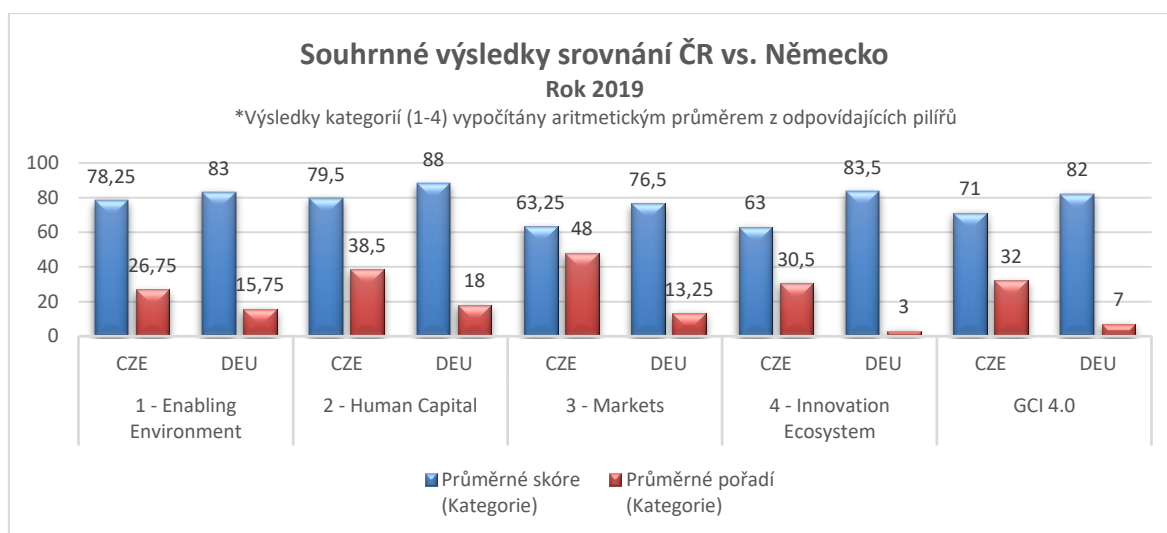
Česká republika by se měla snažit zaměřit především na oblast **Institucí** a **Dovedností**. Zatímco Instituce tvoří platformu pro veškeré další fungování ostatních pilířů, oblast Dovedností, a především vzdělávání, je velmi důležitá pro generování, přilákání a udržení talentů, kteří by tento systém udrželi v chodu a byli inspirací pro změnu mindsetu lidí, který je v některých oblastech fungování české ekonomiky již značně nepružný a zastaralý. **Trh produktů a služeb** pak jde ruku v ruce i s dalšími pilíři, jejichž fungování je do velké míry podmíněno zvládnutím na začátku zmíněných oblastí. Pokud se podíváme na oblast **Zdraví**, ČR sice dosahuje podprůměrných výsledků, což vede k celkovému zhoršení jejího postavení v rámci celkového umístění. Na druhou stranu, vezmeme-li v potaz argumenty zmíněné

v předchozí kapitole (pouze jediný hodnocený indikátor v pilíři), tento pilíř sice může ovlivňovat konkurenceschopnost ekonomik „na papíře“, v realitě bude ale pravděpodobně situace odlišná.

8.5 Česká republika vs. Německo

Německo je západní soused České republiky, v době po druhé světové válce rozdělený na východní NDR a západní SRN. Dodnes jsou v mnoha regionech znát rozdíly pocházející z dob tohoto rozdělení. Dnes je však německá ekonomika největší v rámci EU i Evropy. Zároveň je leaderem v oblasti Průmyslu 4.0 a centrem automobilového průmyslu a sídlem koncernu VW. Její důležitost podtrhuje mimo jiné i fakt, do jaké míry je provázána s českou ekonomikou, která je na ní v mnoha směrech závislá. Jak si tedy ČR stojí ve srovnání s touto ekonomikou?

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 43 Souhrnné výsledky srovnání ČR vs. Německo (2019)

V celkovém hodnocení konkurenceschopnosti od sebe ČR a Německo dělí 25 příček a 11 bodů, což je poměrně značný rozdíl. Nejmenší rozdíly jsou zřejmé v kategorii „Enabling Environment“ (11 příček a 5 bodů). Tato kategorie však představuje určitý „základní předpoklad“ a vyspělé ekonomiky se po jejich „zvládnutí“ odlišují zejména v dalších 3 kategoriích. Kategorie „Human Capital“ dělí 20 příček a 7,5 bodu. Horší situace pro ČR je v oblasti trhů (35 příček, 12,25 bodu). Pozitivním faktem je, že ačkoliv je česká ekonomika velmi závislá na té německé, dokud si Německo udrží v oblasti trhů silnou pozici, nemusí mít ČR příliš velké obavy o budoucí vývoj. Pravděpodobně nepřekvapí též velký rozdíl v kategorii „Innovation Ecosystem“, kde Německo, jakožto leader v oblasti Průmyslu 4.0 a

inovací obecně, zaujímá velmi dobrou 3. pozici. Od ČR ho dělí nezanedbatelných 20,5 bodu. Detailní hodnocení dle pilířů znázorňuje tabulka č. 10.

Tab. 10 Dílčí výsledky srovnání dle pilířů ČR vs. Německo (2019)

Pilíř	Kódové označení	Výsledky 2019		Pilíř	Kódové označení	Výsledky 2019	
		Skóre	Umístění			Skóre	Umístění
01. Instituce	CZE	61	44	07. Trh produktů a služeb	CZE	57	55
	DEU	72	18		DEU	68	9
02. Infrastruktura	CZE	84	20	08. Trh práce	CZE	63	48
	DEU	90	8		DEU	73	14
03. Integrace ICT	CZE	68	42	09. Finanční systém	CZE	68	47
	DEU	70	36		DEU	79	25
04. Makroekonomická stabilita	CZE	100	1	10. Velikost trhu	CZE	65	42
	DEU	100	1		DEU	86	5
05. Zdraví	CZE	86	48	11. Dynamika businessu	CZE	69	32
	DEU	92	31		DEU	80	5
06. Dovednosti	CZE	73	29	12. Inovační způsobilost	CZE	57	29
	DEU	84	5		DEU	87	1

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Zde vidíme, že Německo je nezpochybnitelným vítězem srovnání. Kromě makroekonomické stability, kde jsou obě země hodnoceny stejně, je Německo v hodnocení na míle vzdáleno České republice. Zde by se dalo říct, že i vzhledem k blízkosti a provázanosti těchto ekonomik by se v mnoha oblastech mohla ČR u svého západního souseda inspirovat. Zajímavé by pak bylo detailní srovnání na úrovni subpilířů, které by mohlo být jakýmsi východiskem pro nastavení efektivnějšího řízení konkurenceschopnosti po vzoru Německa.

Srovnání podle příček zde nemá příliš velký smysl, proto srovnáme TOP 7 pilířů, ve kterých česká ekonomika za tou německou nejvíce zaostává:

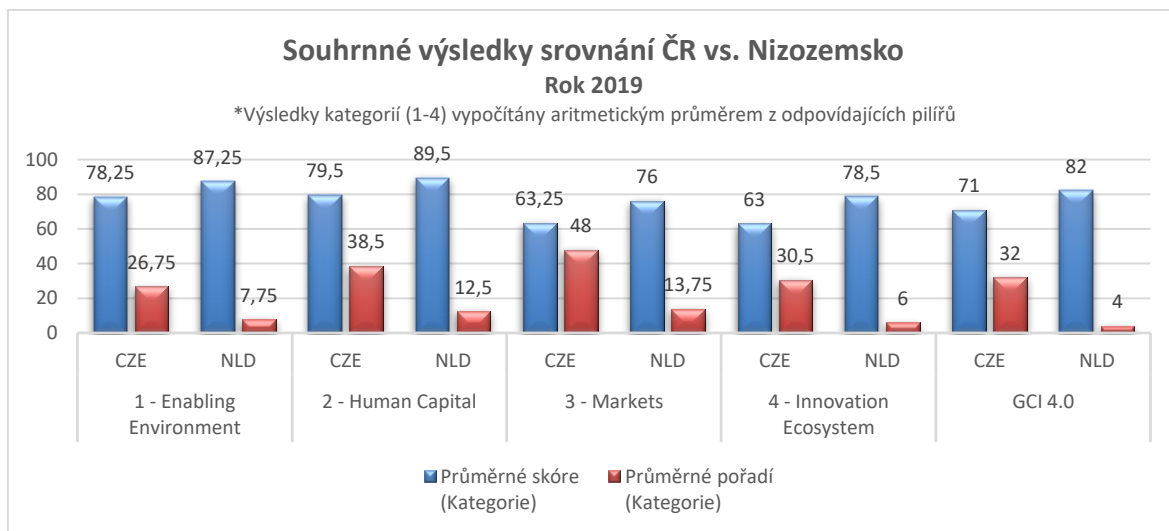
- Inovační způsobilost ztráta 30 bodů
- Velikost trhu ztráta 21 bodů
- Dovednosti, Finanční systém ztráta 11 bodů
- Trh produktů a služeb ztráta 11 bodů
- Dynamika businessu, Instituce ztráta 11 bodů

Doporučení pro ČR

Nedá se předpokládat, že ČR bude moci svou aktivitou nějak příliš ovlivňovat velikost trhu. Na druhou stranu **Inovační způsobilost** zde skrývá velký potenciál pro zlepšení. Jedním z předpokladů pro její dosažení je zvládnutá **Integrace ICT**, což je již do velké míry splněno. Dalšími body zájmu by měly být oblasti **Dovedností** a **Institucí**, což následně pozitivně ovlivní zbývající pilíře.

8.6 Česká republika vs. Nizozemsko

Nizozemsko je považováno za jednu z dalších nejkonkurenceschopnějších ekonomik v rámci EU a Evropy a na žebříčku celkové konkurenceschopnosti se v roce 2019 umístilo dokonce 3 příčky před Německem. Jaké jsou tedy jeho dílčí výsledky?

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 44 Souhrnné výsledky srovnání ČR vs. Nizozemsko (2019)

Stejně jako v případě Německa, i v případě Nizozemska ČR ztrácí 11 bodů v celkovém hodnocení. V kategorii „Enabling Environment“ to představuje rozdíl 11 příček a 9 bodů. Kategorie „Human Capital“ se vyznačuje rozdílem 26 příček a 10 bodů. Nejvýraznější je rozdíl v kategorii „Markets“ – 34,25 příčky a 12,75 bodu. Nizozemsko nezaostává ani v kategorii „Innovation Ecosystem“ (24 příček, 15,5 bodu), kde ovšem nedosahuje tak dobrých výsledků jako předešlé Německo. Dílčí výsledky dle pilířů zobrazuje tabulka č. 11.

Tab. 11 Dílčí výsledky srovnání dle pilířů ČR vs. Nizozemsko (2019)

Pilíř	Kódové označení	Výsledky 2019		Pilíř	Kódové označení	Výsledky 2019	
		Skóre	Umístění			Skóre	Umístění
01. Instituce	CZE	61	44	07. Trh produktů a služeb	CZE	57	55
	NLD	79	4		NLD	70	7
02. Infrastruktura	CZE	84	20	08. Trh práce	CZE	63	48
	NLD	94	2		NLD	75	11
03. Integrace ICT	CZE	68	42	09. Finanční systém	CZE	68	47
	NLD	76	24		NLD	85	17
04. Makroekonomická stabilita	CZE	100	1	10. Velikost trhu	CZE	65	42
	NLD	100	1		NLD	74	20
05. Zdraví	CZE	86	48	11. Dynamika businessu	CZE	69	32
	NLD	94	21		NLD	81	2
06. Dovednosti	CZE	73	29	12. Inovační způsobilost	CZE	57	29
	NLD	85	4		NLD	76	10

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

S výjimkou makroekonomické stability i Nizozemsko opět suverénně vede ve všech hodnocených kategoriích. Největší rozdíly (bodové) české ekonomiky oproti nizozemské se nacházejí v oblastech:

- Inovační způsobilost	ztráta 19 bodů
- Instituce	ztráta 18 bodů
- Finanční systém	ztráta 17 bodů
- Trh produktů a služeb	ztráta 13 bodů
- Dovednosti, Trh práce a Dynamika businessu	ztráta 12 bodů

Z těchto výsledků je zřejmé, že česká ekonomika ztrácí v mnoha směrech. Nicméně neexistují zde tak propastné rozdíly jako v případě Německa (Inovační způsobilost 30 bodů, Velikost trhu 21 bodů).

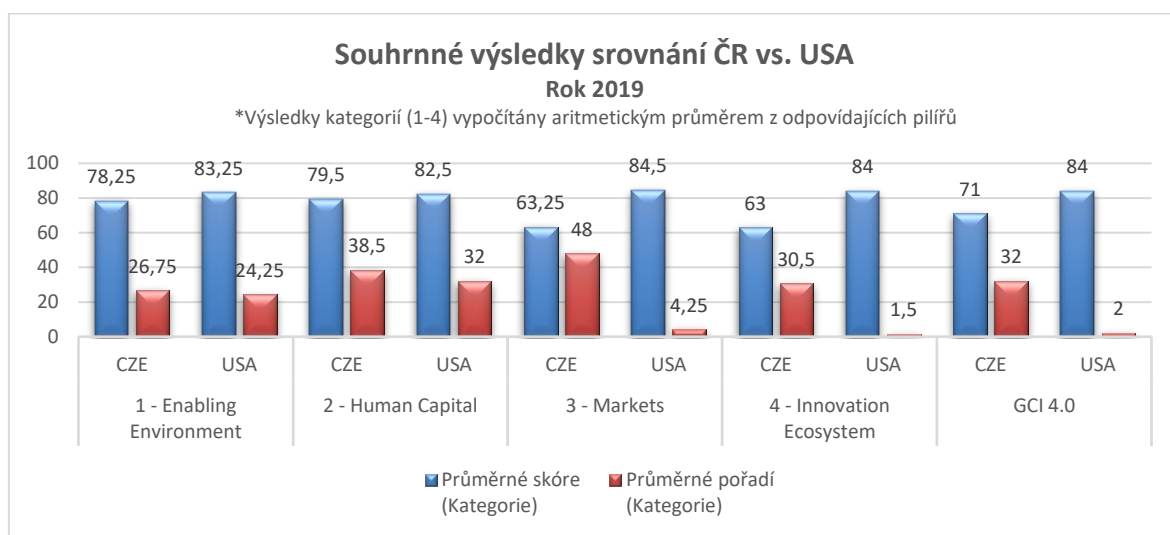
Zajímavé je, že i přes výborné výsledky Nizozemska není velikost jeho trhu tím určujícím faktorem. Z výsledků tohoto i předchozích srovnání vychází, že velkou roli často hrají **Instituce a Finanční systém**, což jsou oblasti, ve kterých česká ekonomika silně zaostává. Těchto témat jsme se dotkli mj. také v průběhu detailní analýzy v kapitole 7.3. Značný je taktéž rozdíl v oblasti **Inovační způsobilosti**, což v případě Nizozemska nebylo tolik očekáváno. V případě detailnější analýzy tohoto pilíře bychom se však jistě dobrali vysvětlení nebo alespoň lepšímu porozumění, proč tomu tak je.

Doporučení pro Nizozemsko

I přes nadprůměrné výsledky zaznamenává Nizozemsko značně podprůměrné (na své poměry) výsledky v některých oblastech. Velikost trhu pravděpodobně nebude patřit mezi ty snadno ovlivnitelné. Na druhou stranu, vzhledem k výsledkům jiných kategorií bychom očekávali zcela jistě vyšší míru **Integrace ICT**, což by se následně promítlo do dalšího zlepšení v oblasti **Institucí** a kategorie „**Innovation Ecosystem**“. **Finanční systém** a revize dílčích hodnocených oblastí by také mohla poukázat na přítomný potenciál ke zlepšení. Co se týká oblasti **Zdraví**, s ohledem na současné nastavení metodiky GCI 4.0 by jistými zásahy do systému zdravotnictví a sociální politiky mohlo Nizozemsko zvýšit „očekávanou délku zdravého života“.

8.7 Česká republika vs. Spojené státy americké

USA jsou jednou z mála skutečných světových supervelmocí s obrovskou ekonomickou silou. Jejich umístění by nikdo neočekával jinde než v TOP 5 zemích. Nicméně i tato země se potýká s mnoha problémy, mezi něž se v současné době řadí například neustále rostoucí nerovnost v rozdělení bohatství. Giniho index pro rok 2019 udával hodnotu 41,5, což je hodnota na úrovni Bolívie, Turecka, Ugandy či Nigérie. Tato alarmující situace se stává pro USA stále větším trnem v patě a bude zajímavé sledovat, jak se s ním v budoucnu vypořádá. Zohledníme-li navíc fakt, na jaké úrovni je v USA současný zdravotní systém, který nyní čelí pandemické vlně COVID-19, je možné, že v následujících letech a desetiletích budou USA čelit značné společenské nestabilitě. Nyní ke srovnání konkurenceschopnosti ČR a USA v roce 2019.

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 45 Souhrnné výsledky srovnání ČR vs. Spojené státy americké (2019)

USA v celkovém hodnocení zaujímají 2. příčku ihned za Singapurem. V kategoriích „Enabling Environment“ a „Human Capital“ však vykazují USA a ČR velmi podobné výsledky. Vezmeme-li v úvahu ekonomickou sílu a úroveň USA, jedná se o pro USA negativní fakt, neboť bychom zde očekávali daleko markantnější rozdíly ve prospěch USA. Extrémní rozdíly se pak logicky ukazují v kategorii „Markets“, což však vzhledem k rozloze USA není nijak překvapujícím faktem. Dobrou zprávou pro USA jsou pak výsledky kategorie „Innovation Ecosystem“, které je staví na pozici o 30 příček a 21 bodů lepší než ČR. Detailní výsledky znázorňuje následující tabulka.

Tab. 12 Dílčí výsledky srovnání dle pilířů ČR vs. Spojené státy americké (2019)

Pilíř	Kódové označení	Výsledky 2019		Pilíř	Kódové označení	Výsledky 2019	
		Skóre	Umístění			Skóre	Umístění
01. Instituce	CZE	61	44	07. Trh produktů a služeb	CZE	57	55
	USA	71	20		USA	69	8
02. Infrastruktura	CZE	84	20	08. Trh práce	CZE	63	48
	USA	88	13		USA	78	4
03. Integrace ICT	CZE	68	42	09. Finanční systém	CZE	68	47
	USA	74	27		USA	91	3
04. Makroekonomická stabilita	CZE	100	1	10. Velikost trhu	CZE	65	42
	USA	100	37		USA	100	2
05. Zdraví	CZE	86	48	11. Dynamika businessu	CZE	69	32
	USA	83	55		USA	84	1
06. Dovednosti	CZE	73	29	12. Inovační způsobilost	CZE	57	29
	USA	82	9		USA	84	2

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Zajímavá je v tomto případě především levá strana tabulky, kde vidíme překvapivé výsledky.

Především **Makroekonomická stabilita** se zdá být pro supervelmoc velkým problémem a v tomto případě zaujímá až 37. příčku. Oproti zemím západní Evropy je na tom tedy o poznání hůře. Problémem zde však je vzájemná provázanost globálních trhů. V případě kolapsu amerického trhu můžeme podobné výsledky se zpožděním očekávat také v Evropě, které následně její vynikající výsledky v makroekonomické stabilitě příliš nepomohou. USA tak v této oblasti představují značnou hrozbu pro zbytek světa. Z pohledu skóre jsou však výsledky stejné. Otázkou tedy je, do jaké míry se stabilita skutečně liší od zemí na prvních místech.

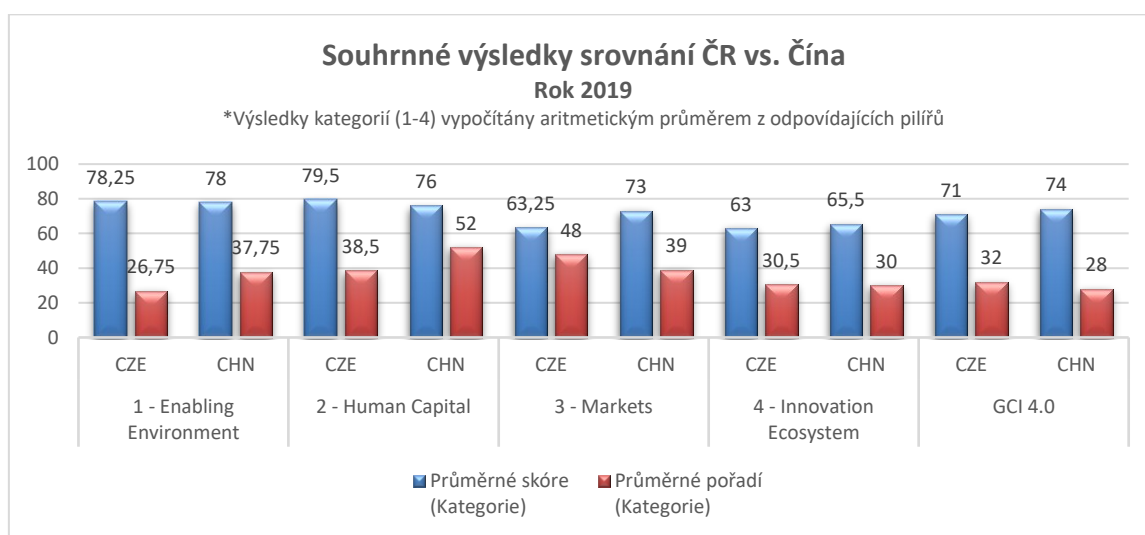
Vzhledem k dříve zmíněným faktům o úrovni zdravotního systému v USA pravděpodobně nepřekvapí **špatné výsledky v oblasti Zdraví**. Lze zároveň předpokládat, že v případě komplexnějšího hodnocení tohoto pilíře by umístění USA bylo ještě o poznání horší. Problémem je, že tato oblast může pro USA představovat určitou „tikající časovanou bombu“, která až vybuchne, zasáhne do celkové vnitřní stability této země a následně negativně ovlivní veškeré další oblasti, a tím i celý svět.

Kategorii „Markets“ pravděpodobně v tomto případě nemá smysl příliš komentovat, neboť je vzhledem k pozici USA očekávaná. Nicméně i zde by se pravděpodobně dal najít jistý potenciál ke zlepšení.

Velmi dobré výsledky jsou rovněž pozorovatelné v oblastech **Dynamiky businessu a Inovační způsobilosti**, kde i bodové výsledky hovoří samy za sebe. Vzhledem k ekonomické úrovni USA se však nejedná o nic překvapivého.

8.8 Česká republika vs. Čínská lidová republika

Čínská lidová republika je velmi zajímavou zemí, neboť se zde snoubí vláda komunistické strany (od roku 1949) a fungování kapitalistického trhu – vzniká tak tzv. „státní kapitalismus“. A ačkoliv většina světových ekonomů tvrdí, že toto není dlouhodobě udržitelná situace, Čína prozatím tyto teorie vyvrací. Od roku 1976 Čína vykazovala každoroční růst HDP, v některých letech dokonce dvouciferný (v roce 1984 až 15,1 %), o čemž si ostatní světové ekonomiky mohly nechat jenom zdát. Jak se tedy tento konstantní růst promítl do úrovně konkurenceschopnosti čínské ekonomiky?

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obř. 46 Souhrnné výsledky srovnání ČR vs. Čínská lidová republika (2019)

Z grafu vidíme, že rozdíl mezi celkovým umístěním Číny a ČR není až tak velký, což je vzhledem k velikosti této ekonomiky překvapující. Na druhou stranu by tato limitace mohla být způsobena bržděním ze strany státu, který se snaží mít vše pod kontrolou. Rozdíl ve skóre v tomto případě činil pouhé 3 body. V kategorii „Enabling Environment“ je ČR o deset příček před Čínou. To však nic neznamená, neboť bodový rozdíl za tuto oblast činí v průměru pouhých 25 setin. V kategorii „Human Capital“ je na tom podle očekávání ČR významně lépe (13,5 příčky, 3,5 bodu). Situace se pak obrací v kategorii „Markets“, kde česká ekonomika nemá šanci konkurovat obrovské Číně. S tím souvisí také kategorie poslední – „Innovation

Ecosystem“. Zde je znát především obrovské množství firem ze Západu, které zde působí prostřednictvím partnerských firem, sdílí své know-how, a umožňují tak Číně určitý rozvoj v oblastech nových technologií, inovací a samozřejmě pak dynamice businessu. Problém pro Čínu však spočívá v její neefektivnosti. Její ekonomická síla je sice neoddiskutovatelná, s ekonomickou úrovní je to však znatelně horší. Z hlediska HDP na obyvatele na úrovni cca 9 600 USD je na tom výrazně hůře než leckteré další rozvojové ekonomiky. V souvislosti s existencí značné kontroly ze strany státu, a z toho plynoucí rigidity, se nabízí otázka, kde má tento rozvoj ekonomické úrovně své limity. Zároveň se můžeme ptát, kde by byla Čína bez svého obřího trhu a kde by byl tento trh bez zemí Západu, které zde sledují své vlastní cíle. Detail hodnocení jednotlivých pilířů znázorňuje tabulka č. 13.

Tab. 13 Dílčí výsledky srovnání dle pilířů ČR vs. Čínská lidová republika (2019)

Pilíř	Kódové označení	Výsledky 2019		Pilíř	Kódové označení	Výsledky 2019	
		Skóre	Umístění			Skóre	Umístění
01. Instituce	CZE	61	44	07. Trh produktů a služeb	CZE	57	55
	CHN	57	58		CHN	58	54
02. Infrastruktura	CZE	84	20	08. Trh práce	CZE	63	48
	CHN	78	36		CHN	59	72
03. Integrace ICT	CZE	68	42	09. Finanční systém	CZE	68	47
	CHN	78	18		CHN	75	29
04. Makroekonomická stabilita	CZE	100	1	10. Velikost trhu	CZE	65	42
	CHN	99	39		CHN	100	1
05. Zdraví	CZE	86	48	11. Dynamika businessu	CZE	69	32
	CHN	88	40		CHN	66	36
06. Dovednosti	CZE	73	29	12. Inovační způsobilost	CZE	57	29
	CHN	64	64		CHN	65	24

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Čína před českou ekonomikou vyniká zejména v následujících oblastech (hodnoceno podle skóre):

- Velikost trhu ztráta ČR 33 bodů
- Integrace ICT ztráta ČR 10 bodů
- Inovační způsobilost ztráta ČR 8 bodů
- Finanční systém ztráta ČR 7 bodů

Velikost trhu, která je dána především rozlohou, populací a množstvím západních firem, které na tomto trhu operují a sledují své zájmy, je neoddiskutovatelná. Čína v tomto ohledu zaujímá první příčku celosvětově. Dobře umístěné oblasti **Integrace ICT** a **Inovační způsobilost** budou zase pravděpodobně důsledkem obrovského množství investic do průmyslu, jak ze strany Číny, tak ze strany zahraničních investorů. S tím se pojí značně vysoká úroveň **Finančního trhu**.

Oblastmi, ve kterých pro změnu Čína ztrácí na ČR, jsou:

- Zdraví	náskok ČR o 9 bodů
- Infrastruktura	náskok ČR o 6 bodů
- Instituce	náskok ČR o 4 body
- Trh práce	náskok ČR o 4 body

Oblast **Zdraví**, s ohledem na metodu hodnocení tohoto pilíře, odpovídá očekávání. Otázkou je, jak by se výsledky změnil, kdyby bylo hodnocení tohoto pilíře komplexnější.

Oblast Infrastruktury nabízí poměrně překvapivé výsledky. Na druhou stranu se ze strany Číny jedná pravděpodobně o průměrné hodnoty, které budou negativně ovlivněny velkými rozdíly mezi industrializovanými východními částmi a velmi zaostalým západem země. V případě hodnocení pouze východních oblastí by pravděpodobně bylo možné očekávat výsledky znatelně lepší. Nicméně se jedná pouze o domnělý stav, jehož pravdivost by bylo nutné ověřit dalším výzkumem.

Oblasti **Instituce a Trh práce** jsou pro Čínu oblastí, kde také velmi ztrácí na celkovém hodnocení. Nicméně opět může být kladena otázka, do jaké míry tento stav zapříčiňuje místní politický režim a jeho limitace v určitých směrech.

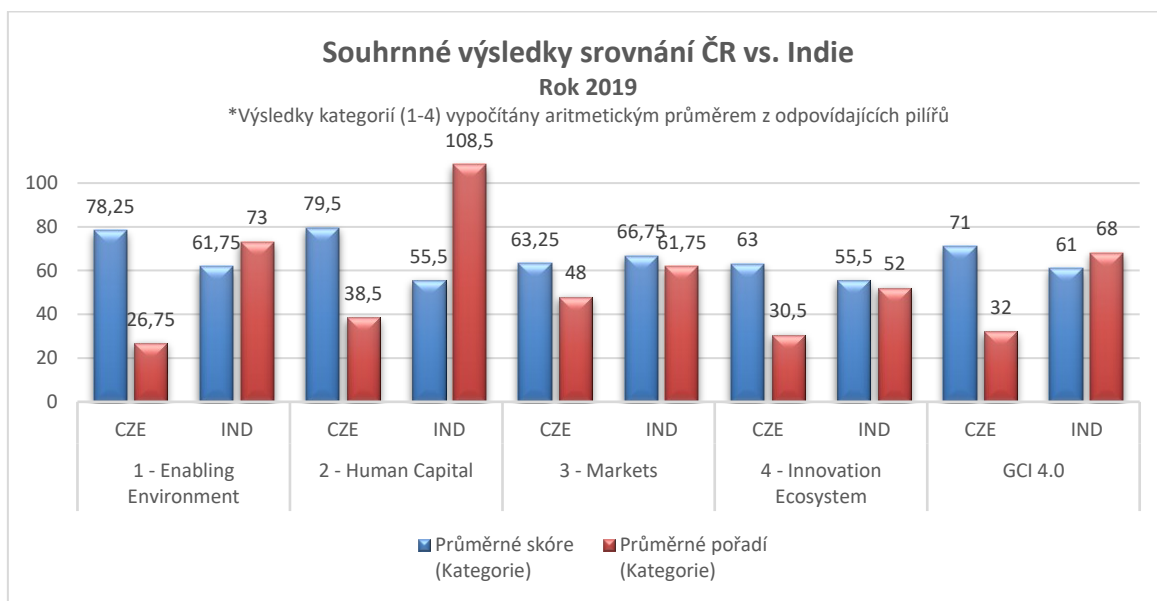
Doporučení pro Čínu

Čína je stále ještě hodnocena jako rozvíjející se ekonomika, která v sobě jistě skrývá velký potenciál. Jsou zde velmi znatelné extrémní rozdíly mezi jednotlivými pilíři, kde Čína místy exceluje a jinde zase zcela zaostává. Výhodou totalitního režimu a vlády jedné strany je bezesporu větší moc, která má možnost efektivněji prosazovat určité změny. Zároveň z ní však plyne jistá rigidita a limitace, které by mohly být příčinou horšího hodnocení některých pilířů.

Obecně by této ekonomice mohlo být doporučeno větší zaměření se na zefektivňování fungování **Institucí** a budování **silnější a kvalitnější Infrastruktury**. Podceňovat by však Čína neměla ani oblast **Dovedností a lidského rozvoje**, neboť právě lidé jsou budoucností a hnacím motorem ekonomik.

8.9 Česká republika vs. Indie

Indie je spolu s Čínou hodnocena jako rozvojová ekonomika Asie, ve které operuje mj. i velké množství firem s globální působností včetně značky ŠKODA AUTO. Byť neroste stejným tempem jako Čína, i zde od roku 1980 nebylo jediné období, kdy by ekonomika přestala růst. Se svou populací a velikostí trhu představuje zemi, se kterou se do budoucna musí počítat. Z hlediska příjmů se řadí mezi země s nižším středním příjmem. Souhrnnou situaci v konkurenceschopnosti ve srovnání s ČR znázorňuje graf na obrázku č. 47.

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 47 Souhrnné výsledky srovnání ČR vs. Indie (2019)

V celkovém hodnocení vidíme, že Indie byla v roce 2019 daleko za ČR (rozdíl 36 míst a 10 bodů). Indie zaostává prakticky ve všech hlavních kategoriích, kdy nejmarkantnější jsou rozdíly v kategorii „Human Capital“. To však není příliš překvapivé, především vezmeme-li v potaz životní úroveň lidí v této přelidněné zemi. Problém Indie je, že výsledky zbývajících kategorií jsou velmi podprůměrné i na její poměry. Pro lepší porozumění tomu, kde má Indie ještě značné rezervy a kde jsou její výsledky vzhledem k celkovému hodnocení přijatelné či dokonce dobré, se podívejme na detaily v tabulce č. 14.

Tab. 14 Dílčí výsledky srovnání dle pilířů ČR vs. Indie (2019)

Pilíř	Kódové označení	Výsledky 2019		Pilíř	Kódové označení	Výsledky 2019	
		Skóre	Umístění			Skóre	Umístění
01. Instituce	CZE	61	44	07. Trh produktů a služeb	CZE	57	55
	IND	57	59		IND	50	101
02. Infrastruktura	CZE	84	20	08. Trh práce	CZE	63	48
	IND	68	70		IND	54	103
03. Integrace ICT	CZE	68	42	09. Finanční systém	CZE	68	47
	IND	32	120		IND	69	40
04. Makroekonomická stabilita	CZE	100	1	10. Velikost trhu	CZE	65	42
	IND	90	43		IND	94	3
05. Zdraví	CZE	86	48	11. Dynamika businessu	CZE	69	32
	IND	61	110		IND	60	69
06. Dovednosti	CZE	73	29	12. Inovační způsobilost	CZE	57	29
	IND	50	107		IND	51	35

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Oblastmi, kde Indie v porovnání s ČR hodně ztrácí a na které by se měla zaměřit, jsou:

- Integrace ICT ztráta 36 bodů
- Zdraví ztráta 25 bodů
- Dovednosti ztráta 23 bodů
- Infrastruktura ztráta 16 bodů

Zde se již budeme opakovat, ale opět platí pravidlo, že zdravá a silná populace státu je základem pro budování konkurenceschopnosti v jakékoliv další oblasti. Zde je Indie značně podprůměrná i vzhledem ke svému celkovému výsledku. Na druhou stranu je to nejspíše výsledek dlouhodobého trendu přelidňování a otázkou je, jak dlouho bude ještě situace v této zemi únosná. Proto je zaměření se na oblasti **Zdraví a Dovedností zcela klíčové.**

Oblasti **Infrastruktury a Integrace ICT jsou rovněž značně propojené.** Dá se říci, že silná infrastruktura je podmínkou integrování ICT. Proto by se Indie měla zaměřit na tyto oblasti v odpovídajícím pořadí. Zároveň však platí, stejně jako u Číny, že zde budou pravděpodobně existovat extrémní rozdíly mezi jednotlivými regiony v rámci celé země.

Silná je Indie pak především v oblasti **Velikosti trhu** (což vzhledem k vývoji a orientaci Západu na tuto ekonomiku v posledních desetiletích nepřekvapí), **Finančního trhu a Inovační způsobilosti.**

Do budoucna bude zcela jistě velmi zajímavé sledovat vývoj v těchto oblastech a také způsob, jakým se tato ekonomika vyrovná s přicházejícími výzvami následujících let.

8.10 Srovnání dopadů ekonomické krize na hodnocené ekonomiky

V posledním srovnání konkurenceschopnosti vybraných ekonomik budeme zkoumat, jak se ekonomická krize z roku 2008 a její dopady v následujících letech promítly do celkového hodnocení sledovaných ekonomik. Důvodem tohoto zkoumání je skutečnost, že konkurenceschopnost ekonomik by neměla být hodnocena pouze v období expanze, nýbrž také v dobách recese, kdy tyto ekonomiky procházejí značnou zátěží a problémy. Teprve v těchto dobách se mnohdy ukáže jejich síla a schopnost přizpůsobovat se, což, bezesporu, můžeme také označit jako jeden z aspektů konkurenceschopnosti.

První z obrázků (obrázek č. 48) znázorňuje celkové pořadí konkurenceschopnosti sledovaných ekonomik v letech 2008–2014. Ty se dají rozdělit na tři základní skupiny:

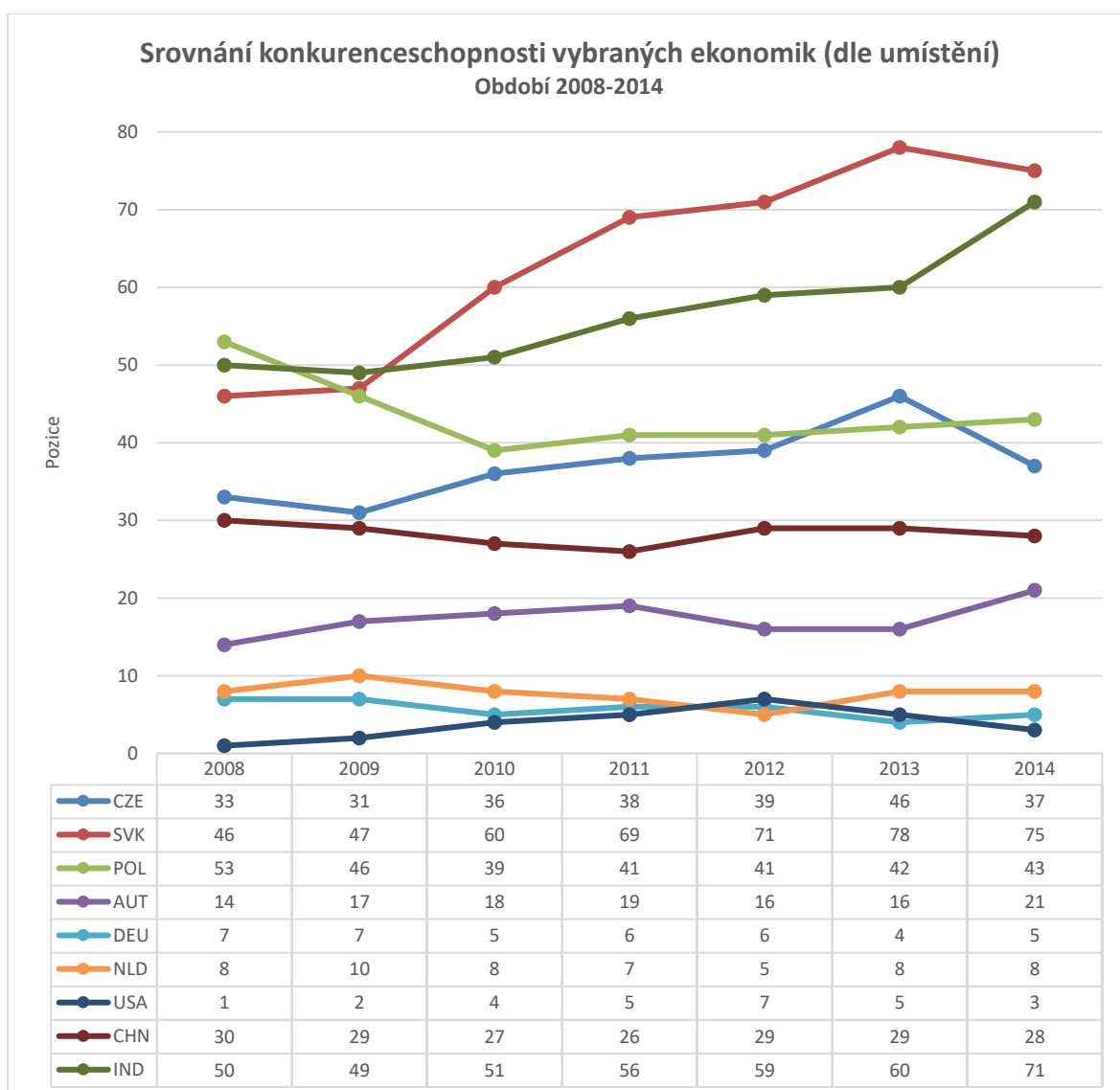
- 1) Velmi konkurenceschopné ekonomiky** – sem se řadí ekonomiky, které patří do TOP 10 (Nizozemsko, Německo a USA). Je zde očividné, že ani ekonomická krize s jejich výsadním postavením nijak zásadně neotřásla. Velmi zajímavý je však vývoj USA, kde docházelo od roku 2008 k postupnému propadu pozice až do roku 2012, zatímco Německo i Nizozemsko po počátečním otřesu v letech 2008 a 2009 zaznamenávaly zlepšování až do roku 2013. Z hlediska konkurenceschopnosti se tedy s nastalou krizí vyrovnaly lépe než USA. Ty se z krize „otřepaly“ až v roce 2012, na původní 1. místo se však této ekonomice vrátit nepodařilo.
- 2) Střední pásmo** – sem patří země do 50. místa (ČR, Čína, Rakousko a Polsko¹²). Zatímco Rakousko se drželo po celou dobu do 20. místa kromě roku 2014 a nevykazovalo větší výkyvy, Polsko a ČR zaznamenaly v tomto období poměrně značné výkyvy. To by mohlo být způsobeno buďto velkým množstvím zemí s podobným skóre, kde i malá změna skóre způsobí posun o více míst, nebo jednoduše tím, že Polsko se s nastalou krizí vyrovnalo daleko lépe než Česká

---

¹² Vyjma roku 2008

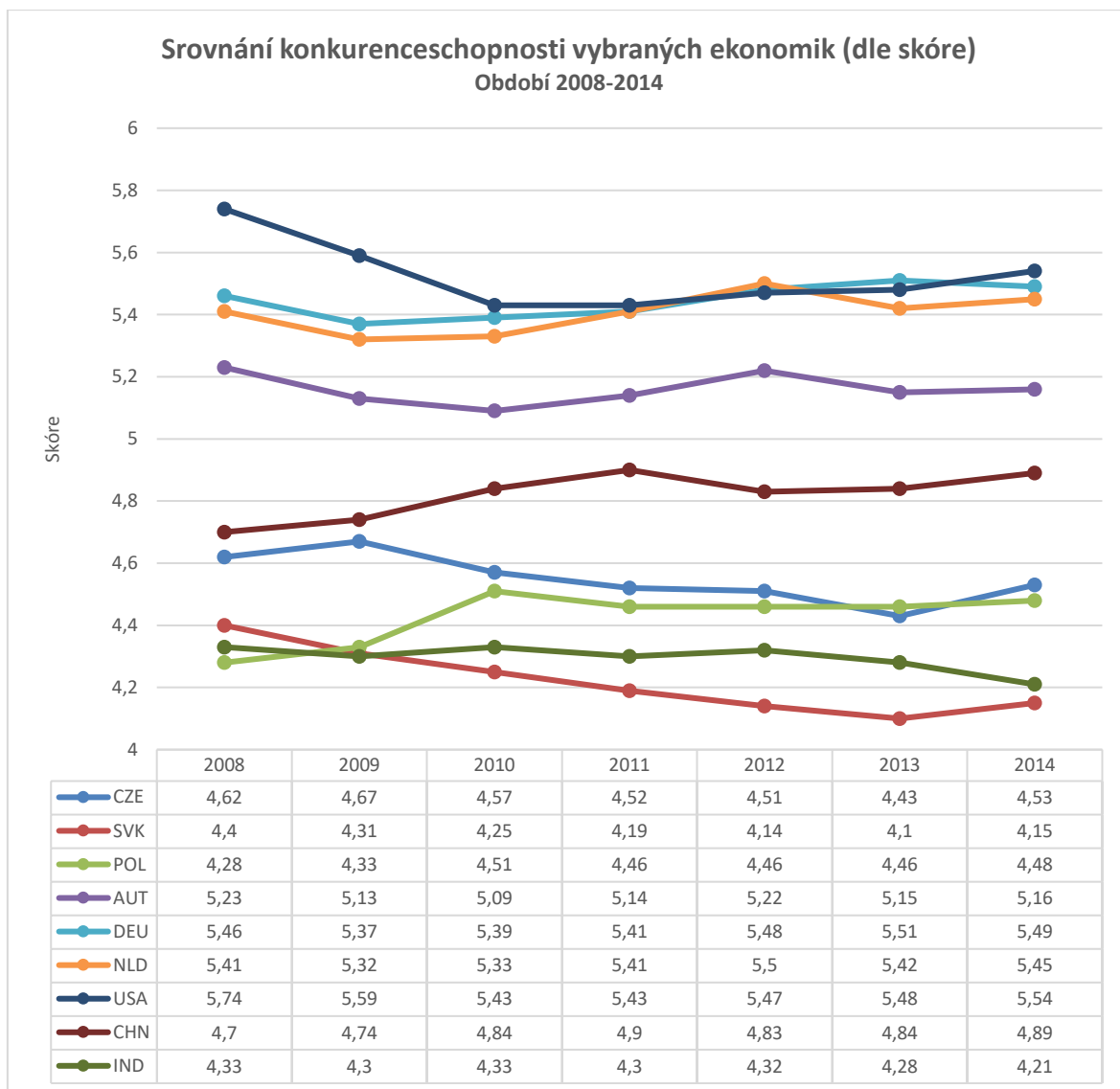
republika. Polsko totiž v tomto období zaznamenalo postupný vzestup o celých deset příček, zatímco v ČR byl trend opačný a v roce 2013 zde byl dokonce propad na 46. místo. Příčiny tohoto propadu ČR byly detailně rozebrány v rámci kapitoly 7. Čína v tomto období vykázala velmi stabilní umístění těsně pod úrovní 30. místa.

3) Země s nižší konkurenceschopností – sem se řadí Slovensko a Indie. Obě tyto země postihla krize zřejmě velmi značně, neboť docházelo k permanentnímu propadu. Zejména Slovensko se pak v roce 2010 dostalo pod úroveň Indie a v roce 2013 dokonce až na 78. příčku.

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 48 Srovnání konkurenceschopnosti vybraných ekonomik (dle umístění) (2008–2014)

Zdroj: The World Economic Forum (Data)

Obr. 49 Srovnání konkurenceschopnosti vybraných ekonomik (dle skóre) (2008–2014)

Pro objektivnější interpretaci těchto výsledků je však nutné se podívat i na průběh vývoje dosaženého skóre v jednotlivých letech.

Při tomto srovnání jsou dobře vidět rozdíly mezi TOP 10 zeměmi, jejichž skóre i přes vliv ekonomické krize nekleslo pod úroveň 5,3 bodu. Zatímco však Německo a Nizozemsko nevykázaly příliš velký výkyv a po prvním roce krize nastal opětovný růst, v případě USA byl zaznamenán velmi silný propad o téměř 4 desetiny bodu. Pád ustal až v roce 2010, na původní úroveň se však USA do roku 2014 již nedostaly a v posledním roce sledovaného období dělilo od sebe tyto země

pouhých 9 setin bodu. Z toho je patrné, že minimálně mezi těmito třemi zeměmi existovaly značné rozdíly v tom, jak se vypořádaly s nastalou situací.

Rakousko si z hlediska bodů udrželo svůj standard v okolí 5,2 bodu, přičemž menší sestup přišel pouze v období 2008–2010.

V případě Číny přišel lehký sestup až v roce 2012, kdy se pravděpodobně se zpožděním promítly následky ekonomické krize ve světě. Jednalo se však o sestup velmi malý, v následujícím roce vystřídáný opětovným růstem. Tyto výsledky korespondují s trendem konstantního růstu této ekonomiky i v době globální hospodářské krize.

Zbývající země (ČR, Slovensko, Polsko a Indie) pak spadají do kategorie skóre pod 4,6 bodu (s výjimkou ČR v prvních dvou letech). Zejména u ČR byl zaznamenán velmi značný pokles skóre od roku 2009. Tento pokles byl do detailu rozebrán v rámci kapitoly 7. Zajímavé je však v této kategorii Polsko, které i přes globální hospodářskou krizi vykazalo strmý nárůst hodnocení v prvních dvou letech. Následoval pouze mírný pokles, který by se dal označit spíše jako stagnace. Indie zaznamenala postupný pokles v rámci celého období, ten však nebyl nijak závratný. Slovensko z této skupiny pak dopadlo nejhůře s poklesem o celé 3 desetiny bodu.

9 Závěr

Tato práce přinesla detailní vhled do problematiky hodnocení kvality podnikatelského prostředí. Byl vysvětlen pojem konkurenceschopnost, jeho historie a důležitost role, kterou sehraává při rozhodování podnikatelů, firem a jiných investorů při činění důležitých strategických rozhodnutí.

V teoretické části práce byly představeny přední světové organizace, které se zabývají hodnocením konkurenceschopnosti ekonomik, přičemž každá z nich má své výhody i nevýhody plynoucí z odlišnosti použitých metodik, a tyto odlišnosti by měly být vždy brány v potaz s ohledem na účel využití získaných informací. Bylo však zároveň poukázáno na skutečnost, jak náročným a komplexním procesem je hodnocení konkurenceschopnosti. Výsledky prezentované těmito organizacemi se i přes veškeré snahy o validitu a spolehlivost získaných a použitých dat mohou lišit, zejména s ohledem na občasné změny metodiky hodnocení, případně při srovnání výsledků mezi organizacemi. Je proto velmi důležité, aby si uživatel takových dat vždy uvědomil, že se jedná (získané skóre nebo dílčí výsledky) o užitečný atribut pro hodnocení daných ekonomik, nikoliv však o ten jediný a hlavní, podle kterého by se měl vždy řídit. U zjištěných výsledků je vždy nutné jít do větší hloubky, ověřit metodiku výpočtu, zdroj a způsob získávání těchto dat, a především provádět jejich interpretaci v kontextu souvisejících dostupných informací. Jedině tak bude dosaženo maximální možné spolehlivosti a porozumění situaci v dané oblasti.

Praktická část přinesla zhodnocení vývoje kvality podnikatelského prostředí v ČR v letech 2006–2019. Samotné srovnání však muselo být z důvodu značných změn v metodice výpočtu používaného organizací WEF v roce 2017 rozděleno na dvě období (2006–2017 a 2018–2019). Z tohoto důvodu nebylo možné pro účely zachování objektivitý provést v závěru této části práce porovnání roků 2006 a 2019, nýbrž byly srovnávány roky 2006 a 2017. Změny v metodice byly detailně popsány včetně identifikace a interpretace vlivů na některé z výsledků a obecně (s výjimkou pilíře č. 5 Zdraví) lze říci, že změna metodiky vedla k výraznému zlepšení objektivitý celkového hodnocení, a to především s ohledem na lepší zohlednění aktuálních trendů a vývoje (4. průmyslová revoluce a její dopady na ekonomiky). Zároveň lze říci, že konkurenceschopnost ČR se v relativním postavení k ostatním ekonomikám udržovala na přibližně stejné pozici a v absolutních číslech došlo dokonce ke

zlepšení. Na základě detailní analýzy jednotlivých oblastí pak byla stanovena doporučení pro zlepšení, která by vedla ke zvýšení celkového ratingu české ekonomiky.

Druhá polovina praktické části práce se zaměřila na srovnání ČR v mezinárodním měřítku k roku 2018. Pro srovnání bylo vybráno Slovensko, Polsko, Rakousko a Německo jakožto sousední země ČR, dále Nizozemsko a USA jakožto přední světové ekonomiky v oblasti konkurenceschopnosti, a také Čína a Indie, které představují velmi rychle se rozvíjející ekonomiky Asie. Na základě těchto srovnání byla stanovena doporučení a zároveň prezentována zajímavá zjištění. Mimo srovnání dostupných dat z roku 2018 bylo provedeno srovnání těchto zemí pro období 2008–2014, které si kladlo za cíl zhodnotit, jak silný byl dopad ekonomické krize z roku 2008 na úroveň konkurenceschopnosti a jak se tyto země s následky krize v průběhu sledovaných let vypořádávaly.

Právě poslední ze zmiňovaných oblastí hodnotící dopady ekonomické krize na konkurenceschopnost ekonomik by mohla představovat zajímavé téma pro další výzkum. Zde by bylo vhodné zanalyzovat dopady této krize na vybrané makroekonomické ukazatele při současném srovnání detailních výsledků jednotlivých pilířů a subpilířů konkurenceschopnosti a zkoumat, zda vyšší míra konkurenceschopnosti v určitých oblastech může vést k zajištění vyšší míry „imunity“ vůči negativním vlivům hospodářských recesí na jednotlivé ekonomiky a světové trhy.

Seznam literatury

DĚDEK, Oldřich, 2013. Maastrichtská kritéria. *Zavedení eura v České republice* [online]. Ministerstvo financí České republiky, 1. 12. 2013. [cit. 2019-09-19]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/maastrichtska-kriteria>.

FLICKR.COM, 2019. *World Economic Forum* [online]. [cit. 2019-07-27]. Dostupné z: <https://www.flickr.com/photos/worldeconomicforum/>.

IMD, 2019a. A Brief Comparison of the World Competitiveness Yearbook and the Global Competitiveness Report. *IMD World Competitiveness Center* [online]. [cit. 2019-09-19]. Dostupné z: <https://www.imd.org/wcc/world-competitiveness-reflections/the-global-competitiveness-report/>.

IMD, 2019b. History. *IMD World Competitiveness Center* [online]. [cit. 2019-09-19]. Dostupné z: <https://www.imd.org/wcc/world-competitiveness-center-mission/center-history-bris-garelli/>.

IMF, 2019. World Economic Outlook Database October 2019. *International Monetary Fund* [online]. [cit. 2020-02-18]. Dostupné z: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2019/02/weodata/index.aspx>.

Kolektiv, 2014. *Rozdíly v konkurenceschopnosti mezi státy EU – předpoklady a bariéry jejich překonání*. Praha : NEWTON College, a.s., 2014. ISBN 978-80-87764-02-2.

MALÝ, Jiří, 2014. Rozdíly v konkurenceschopnosti mezi státy EU: důsledky pro soudržnost Evropské unie a eurozóny. *Scientia et Societas*, 2014, roč. X, č. 2, s. 3–16. ISSN 1801-7118.

THE WORLD BANK, 2019a. Doing Business 2020. *Doing Business* [online]. [cit. 2019-10-02]. Dostupné z: <https://www.doingbusiness.org/en/reports/global-reports/doing-business-2020>.

THE WORLD BANK, 2019b. Doing Business – Methodology. *Doing Business* [online]. [cit. 2019-09-27]. Dostupné z: <https://www.doingbusiness.org/en/methodology>.

THE WORLD BANK, 2019c. Ease of Doing Business in Czech Republic. *Doing Business* [online]. [cit. 2019-09-27]. Dostupné z: <https://www.doingbusiness.org/en/data/exploreeconomies/czech-republic#>.

URBAN, Luděk, 2015. Lisabonská strategie. *EUROSKOP* [online]. [cit. 2019-09-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8742/sekce/lisabonska-strategie/>.

WEF, 2018a. Benchmarking Competitiveness in the Fourth Industrial Revolution: Introducing the Global Competitiveness Index 4.0. *World Economic Forum* [online]. [cit. 2019-09-19]. Dostupné z: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/chapter-3-benchmarking-competitiveness-in-the-fourth-industrial-revolution-introducing-the-global-competitiveness-index-4-0/>.

WEF, 2019a. History. *World Economic Forum* [online]. [cit. 2019-09-19]. Dostupné z: <https://www.weforum.org/about/history>.

WEF, 2019b. Klaus Schwab. *World Economic Forum* [online]. [cit. 2019-09-19]. Dostupné z: <https://www.weforum.org/about/klaus-schwab>.

WEF, 2016. *The Global Competitiveness Index Historical Dataset 2005–2015*. [Dataset – Excel]. World Economic Forum, 2016.

WEF, 2019c. *The Global Competitiveness Report 2019*. Geneva : World Economic Forum, 2019.

WEF, 2018b. *The Global Competitiveness Report 2018*. Geneva : World Economic Forum, 2018.

WEF, 2017. *The Global Competitiveness Report 2017–2018*. Geneva : World Economic Forum, 2017.

WEF, 2015. *The Global Competitiveness Report 2015–2016*. Geneva : World Economic Forum, 2015.

WEF, 2006. *The Global Competitiveness Report 2006–2007*. Geneva : World Economic Forum, 2006.

Seznam obrázků

Obr. 1 Profesor Klaus Schwab	15
Obr. 2 Výroční setkání World Economic Forum	17
Obr. 3 Struktura 12 pilířů rozdělených do 4 hlavních kategorií pro hodnocení konkurenceschopnosti ekonomik dle Global Competitiveness Index.....	21
Obr. 4 The Global Competitiveness Report z roku 2018	31
Obr. 5 Výstřižek z Reportu – souhrnné výsledky.....	34
Obr. 6 Grafy popisující inovační ekosystémy z různých úhlů pohledu	35
Obr. 7 Rozdělení jednotlivých oblastí a podoblastí pro hodnocení konkurenceschopnosti dle WCY	38
Obr. 8 Způsob výpočtu a výstupy hodnocení	38
Obr. 9 Výsledné hodnocení konkurenceschopnosti ekonomik dle IMD	40
Obr. 10 Hodnocené oblasti pro výpočet „The ease of doing business score“ a „The ease of doing business ranking“	42
Obr. 11 Pořadí ČR v rámci jednotlivých oblastí hodnocených reportem DB	44
Obr. 12 Skóre ČR v rámci jednotlivých oblastí hodnocených reportem DB	44
Obr. 13 Výřez z datasetu WEF	47
Obr. 14 Umístění ČR v konkurenceschopnosti dle GCI/GCI 4.0 v letech 2005–2019.....	49
Obr. 15 Skóre GCI v letech 2006–2017	50
Obr. 16 Lineární prognóza – Vývoj skóre GCI v ČR.....	50
Obr. 17 Zkoumání závislosti: Pořadí země vs. Skóre GCI – ČR v letech 2006–2017	51
Obr. 18 Členění pilířů do kategorií dle původní metodiky GCI.....	52
Obr. 19 ČR – Hodnocení pilířů (pilíře 1–4), období 2006–2017.....	55
Obr. 20 ČR – Hodnocení pilířů, kategorie "Enabling Environment", období 2018–2019 ...	55
Obr. 21 ČR – Hodnocení pilířů (pilíř 5), období 2006–2017	56
Obr. 22 ČR – Hodnocení pilířů, kategorie "Human Capital", období 2018–2019	56
Obr. 23 ČR – Hodnocení pilířů (pilíře 6–10), období 2006–2017.....	58
Obr. 24 ČR – Hodnocení pilířů, kategorie "Markets", období 2018–2019	59
Obr. 25 ČR – Hodnocení pilířů (pilíře 11 a 12), období 2006–2017.....	61
Obr. 26 ČR – Hodnocení pilířů, kategorie "Innovation Ecosystem", období 2018–2019 ...	61
Obr. 27 Hodnocení konkurenceschopnosti v roce 2013 – pozice zemí a jejich skóre (30.–49. místo).....	64
Obr. 28 Umístění ČR v rámci jednotlivých pilířů v období 2012–2014.....	66
Obr. 29 Skóre ČR v rámci jednotlivých pilířů v období 2012–2014.....	66
Obr. 30 Primární vzdělávání v ČR v letech 2006–2015.....	70
Obr. 31 Vývoj 3 problematických oblastí vyššího vzdělávání v letech 2005–2015 v ČR...	71
Obr. 32 Pořadí jednotlivých indikátorů 6. pilíře "Dovednosti" v rámci ČR za rok 2018	72

Obr. 33 Pozice ČR v jednotlivých indikátorech oblasti zdraví	74
Obr. 34 Pořadí a očekávaný věk dle 5. pilíře podle metodiky GCI 4.0	75
Obr. 35 Vývoj konkurenceschopnosti na trhu práce v ČR (pilíř 7 dle GCI) v letech 2006–2017	80
Obr. 36 ČR – Srovnání konkurenceschopnosti všech pilířů v roce 2006	85
Obr. 37 ČR – Srovnání konkurenceschopnosti všech pilířů v roce 2017	85
Obr. 38 ČR – Výčet nejproblematictějších oblastí omezujících realizaci businessu (2006)	86
Obr. 39 Výčet nejproblematictějších oblastí omezujících realizaci businessu (2017).....	87
Obr. 40 Souhrnné výsledky srovnání ČR vs. Slovensko (2019)	90
Obr. 41 Souhrnné výsledky srovnání ČR vs. Polsko (2019).....	92
Obr. 42 Souhrnné výsledky srovnání ČR vs. Rakousko (2019).....	94
Obr. 43 Souhrnné výsledky srovnání ČR vs. Německo (2019).....	96
Obr. 44 Souhrnné výsledky srovnání ČR vs. Nizozemsko (2019)	98
Obr. 45 Souhrnné výsledky srovnání ČR vs. Spojené státy americké (2019).....	100
Obr. 46 Souhrnné výsledky srovnání ČR vs. Čínská lidová republika (2019)	102
Obr. 47 Souhrnné výsledky srovnání ČR vs. Indie (2019).....	105
Obr. 48 Srovnání konkurenceschopnosti vybraných ekonomik (dle umístění) (2008–2014)	108
Obr. 49 Srovnání konkurenceschopnosti vybraných ekonomik (dle skóre) (2008–2014)	109

Seznam tabulek

Tab. 1 Hodnocené faktory v rámci pilířů a jejich význam.....	23
Tab. 2 Výchozí tabulka pro určení skóre dynamiky zadluženosti dle WEF	28
Tab. 3 Přehled oblastí zkoumaných v rámci detailní analýzy vývoje konkurenceschopnosti	63
Tab. 4 Pozice ČR v rámci pilíře "Trh zboží a služeb"	77
Tab. 5 Základní informace o změnách v české ekonomice – 2006 vs. 2017	84
Tab. 6 Charakteristika zkoumaných zemí	89
Tab. 7 Dílčí výsledky srovnání dle pilířů ČR vs. Slovensko (2019).....	91
Tab. 8 Dílčí výsledky srovnání dle pilířů ČR vs. Polsko (2019).....	93
Tab. 9 Dílčí výsledky srovnání dle pilířů ČR vs. Rakousko (2019).....	95
Tab. 10 Dílčí výsledky srovnání dle pilířů ČR vs. Německo (2019)	97
Tab. 11 Dílčí výsledky srovnání dle pilířů ČR vs. Nizozemsko (2019).....	98
Tab. 12 Dílčí výsledky srovnání dle pilířů ČR vs. Spojené státy americké (2019).....	101
Tab. 13 Dílčí výsledky srovnání dle pilířů ČR vs. Čínská lidová republika (2019).....	103
Tab. 14 Dílčí výsledky srovnání dle pilířů ČR vs. Indie (2019).....	106

ANOTAČNÍ ZÁZNAM

AUTOR	Bc. Radek Nečas		
STUDIJNÍ PROGRAM/OBOR/SPECIALIZACE	6208T139 Globální podnikání a marketing		
NÁZEV PRÁCE	Hodnocení podnikatelského prostředí v České republice v mezinárodním srovnání		
VEDOUCÍ PRÁCE	PhDr. Jiří Malý, Ph.D.		
KATEDRA	KEP - Katedra ekonomie a práva	ROK ODEVZDÁNÍ	2020
POČET STRAN	116		
POČET OBRÁZKŮ	49		
POČET TABULEK	14		
POČET PŘÍLOH	0		
STRUČNÝ POPIS	<p>Práce se zaměřuje na hodnocení podnikatelského prostředí (konkurenceschopnosti) v České republice a v mezinárodním srovnání. Teoretická část vysvětluje význam pojmu konkurenceschopnost a představuje několik renomovaných světových organizací, které toto srovnání provádějí, včetně zkoumání jejich metodik. Praktická část nejprve hodnotí v detailní analýze konkurenceschopnost české ekonomiky v čase v letech 2006–2019 a následně přináší srovnání výsledků 9 světových ekonomik (včetně České republiky) a doporučení pro zlepšení.</p>		
KLÍČOVÁ SLOVA	Konkurenceschopnost, podnikatelské prostředí, Světové ekonomické fórum, Global Competitiveness Report, Global Competitiveness Index		

ANNOTATION

AUTHOR	Bc. Radek Nečas		
FIELD	6208T139 Marketing Management in the Global Environment		
THESIS TITLE	Assessment of the Czech entrepreneurial environment and international comparison		
SUPERVISOR	PhDr. Jiří Malý, Ph.D.		
DEPARTMENT	KEP - Department of Law and Economics	YEAR	2020
NUMBER OF PAGES	116		
NUMBER OF PICTURES	49		
NUMBER OF TABLES	14		
NUMBER OF APPENDICES	0		
SUMMARY	<p>The scope of this master thesis is an assessment of quality of the Czech entrepreneurial environment (competitiveness) and international comparison. The theoretical part focuses on the definition of the term “competitiveness” and its role in the world of business. The most renowned international organizations in the field of competitiveness assessment are introduced and their methodologies are explained. The practical part first evaluates in detailed analysis the quality of the Czech entrepreneurial environment during the period 2006–2019. Secondly, international comparison of 9 world’s economies (including the Czech Republic) is conducted.</p>		
KEY WORDS	<p>Competitiveness, entrepreneurial environment, World Economic Forum, Global Competitiveness Report, Global Competitiveness Index</p>		